

SVENSK VETERINÄR TIDNING

NUMMER 6 | JUNI 2018 | SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

TEMA:

Förbundet

MONIKA ERLANDSSON, VÅR NYA KANSLIVETERINÄR:

DET ÄR TILLSAMMANS SOM VI STÄRKER VETERINÄRENS STÄLLNING I SAMHÄLLET

**Här är
förbundets
nya styrelse**

Sid. 10

Djurskydd i kliniken

Läs om de nya riktlinjerna som ger vägledning inom djurskyddsarbete

Sid. 18

**Kognitiv
dysfunktion
hos hund**

Sid. 30

Unna dig en härlig sommar!

Välj en röntgen som får dig att slappna av

Titta så fina blommor det kan bli med en fin sommar

Titta så glada ni kan bli med en röntgen från Medivet

LEDAREN

När jag skriver detta har jag just kommit hem från årets fullmäktigemöte. Kontrasten mellan storstadens intensiva larm och att kliva ur bilen hemma vid midnatt och mötas av en total tystnad, vårens dofter och en stjärnhimmel med oändligt många fler stjärnor än i staden är magnifik.

Kanske får det också vara talande för kontrasten mellan styrelsearbetet "igår" och styrelsearbetet framöver. Det jobb som gjorts i styrelserna det senaste året har varit fullt av verkligt extraordinära händelser som staplats på varandra. Jag är imponerad av och tacksam för dem som tog på sig uppdraget att bilda en interimsstyrelse och allt det arbete som interimsstyrelsen gjort och alla de tuffa och svåra beslut och överväganden de har måttat med på den korta tid de hade på sig. Det innebär att arbetet för den nya styrelsen, där undertecknad själv ingår, kommer att bli lite lättare. Med större möjlighet att fokusera på det strategiska arbetet en styrelse ska arbeta med. Men oavsett vilka frågor som kommer att prioriteras av styrelsen och önskas av medlemmarna så är medskicket från Karin Östensson vid genomgången av ekonomin på fullmäktigemötet glasklart – "Ett seriöst kort- och långsiktigt ekonomiarbete måste de närmaste åren vara det absolut mest högprioriterade för förbundsstyrelsen". Till detta

kommer naturligtvis även arbetet med att fortsatt implementera och arbeta med den nya organisationen med ett enat förbund och de nya stadgarna, som också antogs på fullmäktigemötet.

”**Ett seriöst kort- och långsiktigt ekonomiarbete måste de närmaste åren vara det absolut mest högprioriterade för förbundsstyrelsen.**”

Ett annat önskemål är en tydligare profilering av veterinäryrket och veterinärer i samhället. Bilden hos allmänheten av "veterinären" är oftast en kliniker. Inte så konstigt, det är den veterinären de möter och har en relation till. Hur vi ska tydliggöra alla de övriga uppgifterna en veterinär kan ha är inte helt givet. Men när det gäller synen på "djurdoktorn" är det som alltid bra att börja i det lilla och med sig själv. Det är viktigt att man tänker på vad man själv bidrar med för bild. Hur framställer jag mina kollegor? Hur pratar jag om dem med djurägare? Hur uttrycker jag mig i sociala medier? Hur bemöter jag påståenden om att de stora djursjukhusen är så

dyra? Hur uttrycker jag mig om jag är remissinstans och får in något från en stordjursveterinär på fältet eller en hund från en mindre klinik? Det är viktigt att se varandra som komplement och inte konkurrenter. Ett viktigt exempel, där jag tror problemen minskat men fortfarande finns kvar till viss del, är remisshantering. Fortfarande får jag samtal från företagande kollegor med mindre praktiker som remitterat patienter för sådant de själva inte kan göra som har svårt att få remiss-svar eller där den större instansen inte sagt till djurägaren att de kan ta uppföljande blodprover hos sin ordinarie veterinär utan tar tillbaks dem för sådant som kollegan kunde göra.

Det är de små sakerna som gör stor skillnad. Och - vi behöver varandra. Ha en härlig sommar och glöm inte vara ledig, även om du är egenföretagare!

JOHANNA HABBE

NYHET!

**Sätt hårt
mot hårt!**

**Behandling mot
fästingar & ett flertal
andra parasiter hos katt.**

Varje förpackning
innehåller
3 pipetter

- ≤ 2,5 kg, 15/2,5 mg
- > 2,5–5 kg, 30/5 mg
- > 5–10 kg, 60/10 mg

zoetis

Fästingar

Öronskabb

Löss

Spolmask

Hakmask

Hjärtmask

Vuxna loppor

Lopp-ägg

Lopp-larver

Stronghold Plus[®] (selamectin/sarolaner) spot on lösning. Medel mot endo- och ekto-parasiter. **Indikationer:** För katter med eller i risk för blandade parasitangrepp orsakat av fästingar, loppor, löss, kvalster, nematoder i mag-tarmkanalen eller hjärtmaskar. Ska endast användas när samtidig behandling av fästingar och en eller flera andra parasiter är indicerad. Rx. **Kontraindikationer:** Ska inte användas till katter med annan samtidig sjukdom eller katter som är svaga och underviktiga (för sin ålder och storlek). **Särskilda varningar:** Fästingarna måste börja suga blod på värdjuret för att exponeras för sarolaner, därför kan risken för överföring av smittsamma fästingburna sjukdomar inte helt uteslutas. **Särskilda försiktighetsåtgärder vid användning:** Avsett för katter som är

minst 8 veckor och väger minst 1,25 kg. Applicera utvärtes på huden. Vid behandling av öronskabb, applicera inte direkt i hörselgången. Behandlade djur ska inte vistas i närheten av eld eller andra ställen där gnistbildning kan förekomma förrän tidigast 30 minuter efter behandlingen eller när pälsen är torr. **Användning under dräktighet och laktation:** Säkerheten av detta veterinärmedicinska läkemedel har inte fastställts under dräktighet och laktation eller hos djur avsedda för avel. Använd endast i enlighet med den förskrivande veterinärens nytta/riskbedömning. **Förpackningar:** Varje förpackning innehåller 3 pipetter om 15/2,5 mg, 30/5 mg eller 60/10 mg. Senaste översyn av produktresumé: 2017-03-23. För mer information se www.fass.se.

38

10

23

VI HAR FÅTT
**NY
DESIGN!**

I DETTA NUMMER:

TEMA

MONIKA ERLANDSSON, VÅR NYA KANSLIVETERINÄR	S. 6
NYA FÖRBUNDET	S. 10
NÅGRA MINUTER MED ALEXANDRA VILÉN	S. 14
SVENSK VETERINÄRTIDNING: NY FORM	S. 15
EN STUND MED FANNY JÖNSSON	S. 16

VETENSKAP

DJURSKYDD I KLINIKEN	S. 18
LEVERBIOPSI PÅ NÖT	S. 23
FELINT MORBILLIVIRUS	S. 27
KOGNITIV DYSFUNKTION HOS HUND	S. 30
VILKEN ÄR DIN DIAGNOS	S. 36

REPORTAGE

FREDA SCOTT-PARK - SE SAMBANDET	S. 38
---------------------------------	-------

NÅGRA MINUTER OM HÄSTANESTESI	S. 41
ÅRETS DJURKLINIK	S. 42

JUST NU

EPIZTEL	S. 48
EN STUND MED ANNA & JOSEFINE	S. 49
NYA APPEN NU ÄVEN MED HÄSTVETERINÄRER	S. 50
VILKEN ÄR DIN DIAGNOS? SVAR	S. 51
KRÖNIKÖR: MARIA LUNDVALL	S. 52
KURSKALENDARIUM	S. 53

MEDLEMSSIDORNA

FACKLIGA FRÅGAN	S. 54
SÅ FUNKAR SAMARBETET MED NATURVETARNA	S. 54
FVF INFORMERAR	S. 55
PLATSTORGET	S. 56

Pålitlig diagnostik – effektiv behandling

- ☒ Ny Heska Foder Reaktions Test
- ☒ Kolhydratsreaktioner påvisas och elimineras
- ☒ Diskutera dina patienter med oss

Babette Taugbøl 20 års erfarenhet Karin Andersen 15 års erfarenhet Kerstin Halberg 10 års erfarenhet ARTU representant

"I dagens hårda samhällsklimat är det extra viktigt att motivera medlemmarna"

TEXT: JONAS BERGHOLM

Sveriges Veterinärförbund, SVF, fick ny kansli-veterinär (veterinary executive secretary) den 9 oktober förra året. Vi träffade Monika Erlandsson, som berättar om sitt uppdrag, vad hon brinner för och hur hon genom sitt arbete ska vara med och stärka veterinärens position i samhället.

– Jag tillträdde samma dag som vår kanslichef Ann-Louise Fredrikson, säger Monika. Hon var föräldraledig när tjänsten utlystes men var engagerad i Veterinärmedicinska rådet (fd SVS), genom att hon var informationsansvarig i Smådjurssektionens styrelse och satt som ledamot i redaktionsutskottet angående publikations- och informationsfrågor för förbundsstyrelsen och redaktionen för Svensk Veterinärtidning.

– Det finns en sektion för varje veterinärs yrkesinriktning, så om du inte redan är medlem i en sektion kan jag varmt rekommendera att bli det och vara med och påverka viktiga frågor inom området, säger Monika.

Utöver hennes stora djurintresse har Monika ett stort mode- och designintresse vilket hon kombinerat med viktiga djurskyddsfrågor. Därför engagerade hon sig i Samverkansgruppen för hundvälfärds arbetsgrupp. Monika satt i Arbetsgruppen konsumentupplysning för att göra reklam- och modebranschen medveten om hur val av djur påverkar

FOTO: JONAS BERGHOLM

FAKTA

KORT OM MONIKA, KANSLIVETERINÄR PÅ SVF...

Utbildad vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, i Uppsala 2003-2009. Född och uppvuxen på Öland med polskt påbrå.

Alltid på väg. Choklad- och nougatfantast som fyllt 38 år. Bor i Stockholm med man och två barn, Marius 3 år och Miranda 1 år samt två Whippettkar.

konsumenternas val av olika raser och hur detta påverkar hundarnas välfärd.

– Jag är glad och stolt över att det finns ett stort etiskt ansvarstagande hos veterinärer avseende dessa frågor och detta arbete kommer jag att fortsätta driva som kansliveterinär, säger hon.

HEADHUNTAD OCH ANSIKTET UTÅT

Innan Monika började sin tjänst som kansliveterinär på förbundet arbetade hon som produktchef inom veterinär-diagnostik för Triolab AB som tillhör Addlife-koncernen. Företaget är marknadsledande på humansidan och ville ge sig in på den veterinära marknaden, så när Monika arbetade inom läkemedelsbranschen blev hon headhuntad för utmaningen och fick uppdraget att vara med och bygga upp veterinärdiagnostiksdelen – och vara ett ansikte utåt.

– Det har varit både roligt och utmanande, då det har hänt så mycket inom branschen de senaste åren. När vi till exempel började med akutfasproteiner som SAA och cCRP var det helt nytt för de flesta veterinärkollegor.

Arbetsuppgifterna påminner om dem som hon har i dag och hon hade genom detta redan en god kontakt med enskilda veterinärer, klinikchefer och koncerner. Det roligaste i hennes dåvarande arbete som produktchef var problemlösning samt att leda, utbilda och planera.

– Jag har även arbetat kliniskt men insåg ganska snabbt att jag tyckte mer om att arbeta med utbildnings- och vetenskapliga frågor och verka för andra veterinärer. Precis det jag gör i dag, säger Monika.

”Veterinärkongressens plenarsession kommer därför rikta in sig på att ge verktyg för hur veterinären själv kan kommunicera mot faktaresistenta människor och nättroll...”

Tjänsten som kansliveterinär innebär att Monika bland annat arbetar med tidigare generalsekreterarens uppgifter i Veterinärmedicinska rådet (fd SVS), så viktiga delar av hennes uppdrag är att samordna förbundets veterinärmedicinska verksamhet och specialutbildningarna, projektleda Veterinärkongressen och delta i förbundets internationella samarbeten. Dessutom kommer mycket av hennes arbete handla om att vara delaktig i aktiviteter och evenemang för veterinärer och veterinärstudenter.

Utöver detta handlar mycket av Monikas arbete om att representera Sveriges Veterinärförbund i olika intresseorganisationer och stötta kanslichefen i veterinärmedicinska frågor. Monika är även involverad i arbetet med Svensk Veterinärtidning samt flitig med att göra inlägg på SVF Facebooksida.

BRINNER FÖR MÅNGA FRÅGOR

Det finns många frågor som Monika brinner för och hon tycker att det ska bli spännande att få driva dem vidare för förbundets räkning.

– Jag är mycket tacksam för förtroendet och ser fram emot samarbetet med våra medlemmar och internationella samarbeten som till exempel Federation of Veterinarians of Europe, FVE.

FAKTA

SMÅDJURSSEKTIONEN

Smådjurssektionen är en underorganisation till Veterinärmedicinska Rådet (fd SVS). Sektionen arbetar för ökade kunskaper om de mindre sällskapsdjurens sjukvård samt för fördjupade kontakter mellan olika veterinärkategorier med intressen inom sektionens kompetensområde och också mellan veterinärkåren och andra yrkesgrupper och organisationer.

Viktigaste egenskapen för att klara jobbet tror Monika är att vara en spindel i nätet. En av de viktigaste framtidsfrågorna tycker hon är antibiotikaresistens.

– Ansvarsfull antibiotikaanvändning är en oerhört viktig veterinärmedicinsk fråga för framtida behandlingsmöjligheter, säger hon. Djur- och humansjukvård måste samarbeta mer mot antibiotikaresistens med ett globalt perspektiv. Överlag tycker jag veterinärmedicin som verkar för One health är oerhört viktigt att prioritera.

DJURSKYDD OCH DJURVÄLFÄRD

Monika har flera hjärtefrågor som hon brinner för men de har samtliga den gemensamma nämnaren djurskydd och djurvälfärd, som alltid har legat henne varmt om hjärtat. Fort- och vidareutbildning har en stark koppling till djurskydd

FOTO: PRIVAT

Här är Monika Erlandsson med Dr Petra Sindern i Bryssel. Under generalförsamlingen av Europarådets veterinärer.

Under FVE presenterade Dr Petra Sindern, vice ordförande för tyska veterinärmedicinska föreningen BpT, genomförda åtgärder avseende defekt avel samt beskrev hur trubbnosiga hundar används i reklam.

Monika Erlandsson och ordförande Katja Puustinen deltog när Freda Scott-Park, från Links Group, var och talade i Stockholm. Från vänster: Dr Freda Scott-Park, Pernilla Börjesson, Therese Ottinger, Therese Lilliesköld, Nathalie Nordén, Monika Erlandsson, Katja Puustinen, Barbi Pilvre och Carin Holmberg. Läs mer om mötet på sidorna 38-40.

FOTO: PRIVAT

varför även dessa frågor är viktiga för Monika.

– Veterinärmedicinska rådet (fd SVS) rådet bidrar till detta för förbundets medlemmar genom specialistutbildningar, veterinärkongress, normer, policys och riktlinjer. Personligen läser jag artiklar lite extra noga när det handlar om till exempel genetik och avel eller om djurs naturliga beteende anses vara ett beteendeproblem inom de ramar som människan satt.

KAN DU ANGE TRE VIKTIGA FRÅGOR FÖR SVF OCH HUR SER DITT ARBETE UT NÄR DET GÄLLER ATT JOBBA MED DETTA?

– En viktig fråga är att stärka veterinärens ställning i samhället och att informera allmänheten om hur bred vår verksamhet är, svarar Monika och förtydligar att man generellt måste bli mer proaktiv och driva sådana frågor eftersom förbundets synpunkter respekteras generellt i beslutsfattande sammanhang, såväl i Sverige som internationellt.

– Veterinärers hälsostatus är tyvärr ett aktuellt och oroande problem. På veterinärforum framgår tydligt att det finns rädsla för att bli anmäld till ansvarsnämnden, bli uthängd eller att behöva vittna vid domstol. En annan viktig aspekt av kollegors välmående handlar om löner, arbetstider och arbetssituation. Hon säger också att i dagens hårda samhällsklimat är det extra viktigt att motivera medlemmarna, så här har förbundet en viktig uppgift för att försöka förbättra deras situation.

– Veterinärkongressens plenarsession kommer därför att rikta in sig på att ge verktyg för hur veterinären själv kan kommunicera mot faktaresistenta människor och nättroll samt hur vi når fram med evidens och vetenskapligt synsätt ut mot allmänheten. Den kommer också att handla om vart svensk veterinärmedicin är på väg samt veterinär som varumärke. Detta är naturligtvis något förbundet sedan kommer arbeta vidare med och som kommer följas upp i Svensk Veterinärtidning.

Den tredje och ständigt aktuella frågan för förbundet är medlemsnyttan. Oberoende av yrkesroll ska veterinärer kunna känna en tillhörighet med förbundet.

– Det ska fortsätta vara det naturliga valet för oss alla att gå med i förbundet och därmed kan vi bli en starkare kraft. Medlemmarna kommer ofta först att tänka på tidningen och den fackliga rådgivningen men jag vill även framhäva vår veterinärmedicinska utbildningsverksamhet.

TRÄFFAR MEDLEMMARNA

Information om förbundet och sin verksamhet sprider Monika till medlemmarna genom Veterinärkongressen, Svensk Veterinärtidning, utskick, hemsidan och Facebook. Sedan deltar hon ofta i olika möten där hon träffar medlemmar och informerar om förbundets verksamhet.

– Kansliet kommer även att förstärkas med ytterligare en veterinär inom kort (se sida 46). Det möjliggör att vi tillsam-

”Veterinärers hälsostatus är tyvärr ett aktuellt och oroande problem”

mans kommer att kunna effektivisera kommunikationen utåt, säger Monika, som alltid kommer att göra sitt bästa för att fortsätta driva viktiga medlemsfrågor för förbundets räkning.

– Jag hoppas kunna bidra till en ökad synlighet, både inom och utanför veterinärkåren.

När det kommer till vad som är positivt men även negativt i veterinärbranschen förklarar Monika att veterinärer har en otrolig ambition och plikt känsla, vilket är positivt men som också kan bli negativt för den enskilde veterinären.

– Veterinärkårens kollegialitet är unik och grundas redan under studietiden. Vi hjälper och stöttar varandra med vår kunskap istället för att konkurrera, vilket inte är en självklarhet inom andra yrkesgrupper med högpresterande individer. Att samarbeta och diskutera samt att vi möter varandra med respekt och håller debatten sansad oavsett åsikt tror jag är

FOTO: VIKTOR OHLIN

Monika Erlandssons dagar på Veterinärförbundet skiljer sig brett, allt från besök hos medlemmarna till möten i Sveriges Riksdag.

den viktigaste delen för sammanhållningen för att komma framåt oavsett område inom veterinärbranschen.

– Jag tycker också det är viktigt att även få med de veterinärer som studerat utanför Sverige i denna kollegiala gemenskap, vilket jag tror underlättas av ett gemensamt förbund.

På frågan om hon upplever att "djurägarna" känner sig trygga med veterinärerna svarar Monika att djurägarna vill kunna känna sig trygga med dem som tar hand om deras älskade familjemedlemmar som allt mer jämföras med familjens egna barn.

– Detta djurägarbeteende ställer större och ändrade krav på djursjukvården. Ekvationen att ge sina djur bästa möjliga vård till ett lågt pris går dock tyvärr oftast inte ihop.

Monika upplever att djurägarna känner sig trygga med veterinärers medicinska kunskaper men att de tyvärr kan ifrågasätta behandlingen i sig när kostnaden överstiger deras prisbild.

– Då letar de efter svar på olika forum där några få högljudda personer uttalar sig negativt vilket tyvärr spår på deras rädsla för orimligt höga kostnader.

Men Monika är övertygad om att den stora majoriteten är nöjd och känner sig trygg. Den förstklassiga veterinärvård vi har i Sverige med välutrustade kliniker och djursjukhus menar hon är ett svar på krav och en efterfrågan som djurägare själva skapar.

– Här kanske veterinärer behöver verktyg för att bemöta otrygga djurägarna och få dem att förstå vad det kostar att ge högkvalitativ vård, säger hon.

VAD STÅR HÖGST PÅ DIN AGENDA?

– Att återuppta gamla och knyta nya kontakter i Sverige och internationellt. Det är väldigt positivt att så många söker kontakt, vill samarbeta eller sträcker ut en hand till förbundet och då är det viktigt att vi agerar.

VAD GÖR DU OM TRE ÅR?

– Det finns som sagt många frågor jag brinner för och det ska bli spännande

att få driva dem vidare men jag kommer naturligtvis lyssna på medlemmarnas åsikter om aktuella frågor. Det kommer också bli spännande att se vilka frågor den nya förbundsstyrelsen vill driva och som direkt kommer påverka mina arbetsuppgifter!

FAKTA

ONE HEALTH

One Health; hälsofrågor i gränssnittet mellan människor, djur och natur. Visionen är god hälsa och välfärd för både djur och människor i hållbara ekosystem. One Health är ett samlande begrepp som beskriver det ömsesidiga beroendet mellan människa, djur och miljö. En viktig del av One Health är de sjukdomar som kan drabba både människor och djur och vårt gemensamma behov av fungerande antibiotika.

Källa SLU

Här är förbundets nya styrelse

Under fullmäktigemötet 8-9 maj 2018 i Stockholm valde medlemmarna ny styrelse för Sveriges Veterinärförbund. Här är lite information om vilka de är, var de bor, vilken typ av veterinärmedicinska områden de arbetar med, vilka frågor de brinner för och hur de ser på framtiden efter en turbulent tid på förbundet.

TEXT & FOTO: JONAS BERGHOLM

NAMN: Katja Puustinen

INVALID I STYRELSEN SOM:

Förbundsordförande

ÅLDER: 47

BOR: Uppsala

ARBETAR SOM: Arbetar som klinikveterinär på Universitetsdjursjukhusets smådjursklinik på Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, samt arbetar aktivt med

fackliga frågor som förtroendevald ledamot i Saco-S föreningsstyrelse på SLU. Just nu tjänstledig från klinikerbetet för uppdraget inom Sveriges Veterinärförbund, SVF.

GÖR PÅ FRITIDEN: Umgås med familj och vänner, gillar husvagnsresor med familjen.

VIKTIG FRÅGA SOM DU BRINNER FÖR: Ett enat förbund där alla delar av verksamheten är viktiga.

Det har varit turbulent på förbundet, vad kan du säga om det och vad tror du förändringarna som gjorts kommer att leda till?

En fortsatt tydlig koppling till och samarbete med Saco-federationen och andra för förbundet och veterinärkåren viktiga externa aktörer. Jag hoppas och tror att vi nu lämnar en del av det som varit bakom oss till förmån för förbundets nutid och framtid.

NAMN: Susanna Sternberg Lewerin

INVALID I STYRELSEN SOM: Ledamot med särskilt ansvar för Vetenskapliga Rådet (motsvarar tidigare SVS-ordf).

ÅLDER: 53

BOR: Uppsala

ARBETAR SOM: Professor vid SLU.

GÖR PÅ FRITIDEN: Utomhusaktiviteter som kräver att resterande tid ägnas åt att sanera hemmet från häst- och hundhår.

VIKTIG FRÅGA SOM DU BRINNER FÖR: Att en samling kring professionsfrågorna kan förstärka "kårandan" inom SVF, att vi känner samhörighet även om vi ofta tycker olika och har olika prioriteringar.

Det har varit turbulent på förbundet, vad kan du säga om det och vad tror du förändringarna som gjorts kommer att leda till?

Förhoppningsvis en stabilare ekonomi och en mer uthållig verksamhet, men också en insikt om hur förödande det är med interna bråk och en genuin vilja att istället försöka förstå varandra.

NAMN: Maria Lundvall

INVALID I STYRELSEN SOM:

Vice ordförande

ÅLDER: 55

BOR: På Frösön och i Åre

ARBETAR SOM: Affärsområdeschef smådjur Distriktsveterinärerna.

GÖR PÅ FRITIDEN: Friluftsliv med familj och hundar, mat, dryck och umgänge.

VIKTIG FRÅGA SOM DU BRINNER FÖR: Veterinärmedicinsk konsensus kring såväl medicinska som yrkesmässiga frågor.

Det har varit turbulent på förbundet, vad kan du säga om det och vad tror du förändringarna som gjorts kommer att leda till?

Bäverjobbet är gjort, nu kommer allt att leda framåt mot "Ett Veterinärförbund"!

LÄS MER FRÅN MARIA PÅ SIDAN 52.

Sveriges Veterinärförbunds nya styrelse. Se "faktaruta med bild" för namn och mer info om varje person

NAMN: Johanna Habbe

INVALID I STYRELSEN SOM: Ledamot i förbundsstyrelsen samt rådsledare i Företagarrådet

ÅLDER: 45

BOR: På en gård utanför Åseda i Småland.

ARBETAR SOM: Privatpraktiserande stordjurveterinär, deltar i privat jourverksamhet. Har även en smådjursmot-

tagning utan anställda.

GÖR PÅ FRITIDEN: Rider (och mockar), dansar gärna när möjlighet finns, gör roliga saker med familjen och prioriterar att vara med barnen på dagtid.

VIKTIG FRÅGA SOM DU BRINNER FÖR: Inom förbundet - Företagarfrågor, att vända förbundets ekonomi och jobba för att hitta bra sätt att profilera såväl förbundet som veterinäryrket. Utanför förbundet - Skolan.

Det har varit turbulent på förbundet, vad kan du säga om det och vad tror du förändringarna som gjorts kommer att leda till?

Det har varit ett tufft jobb att ta tag i ekonomin och andra problem. Kommunikation är ibland väldigt svårt och det har vi sett flera exempel på under den här tiden. Både att det är svårt att ge information men även att det kan vara svårt att ta emot information. Efter det senaste halvårets fantastiska arbete av interimstyrelsen - som vågat ta många tuffa och viktiga beslut - och även andra inom förbundet känner jag att "det här kommer att bli bra".

Givetvis finns det utmaningar, framförallt ekonomiskt och kanske framförallt under 2018. Men samtidigt finns förhoppningsvis en större förståelse för hur ekonomin ser ut och fungerar hos såväl styrelse som fullmäktige och andra medlemmar.

Vi som styrelse fick många bra medskick från Karin Östensson, universitetslektor Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU och tidigare ordförande i Veterinärförbundet, 2003 -2009. Förändringarna har i många delar varit både oundvikliga och nödvändiga och förhoppningsvis kan vi nu bygga vidare på vårt gemensamma förbund till ett väldigt bra och aktivt förbund.

NAMN: Kajsa Gustavsson

INVALID I STYRELSEN SOM: Ledare för det fackliga rådet

ÅLDER: 65

BOR: Uppsala

ARBETAR SOM: Länsveterinär.

GÖR PÅ FRITIDEN: Tycker om vara ute i naturen, men är även kulturtant.

VIKTIG FRÅGA SOM DU BRINNER FÖR:

Det finns flera viktiga frågor; arbetsmiljön, att folk får förutsättningar att göra ett bra jobb och att trivas på jobbet. Just nu hoppas jag att det kommer att fungera för våra länsveterinärer när en del av Polisens arbetsuppgifter övergår till länstyrelserna i sommar. Det är även viktigt att nå de veterinärer som är utbildade utanför Sverige så de får information om de policies vi har här och att de får ett kontaktnät av kollegor, något som vi andra har med oss från Stutis.

Det har varit turbulent på förbundet, vad kan du säga om det och vad tror du förändringarna som gjorts kommer att leda till?

Jag hoppas att de förändringar som varit kommer att leda till arbetsro för den nya styrelsen och för kanslipersonalen.

NAMN: Anna-Karin Merin
INVALID I STYRELSEN SOM: Ledamot på två år
ÅLDER: 48
BOR: Lund
ARBETAR SOM: Har jobbat som distriktsveterinär under större delen av min yrkesverksamma tid. Sedan en ridolycka sitter jag i rullstol och jobbar

för Dv Jönköping med administrativa frågor.

GÖR PÅ FRITIDEN: Spelar rullstolsrugby, sjunger i kör, umgås med familj och vänner, försöker läsa böcker och äter god mat.

VIKTIG FRÅGA SOM DU BRINNER FÖR: Jag hatar orättvisor och hoppas kunna bidra till att folk blir behandlade lika.

Det har varit turbulent på förbundet, vad kan du säga om det och vad tror du förändringarna som gjorts kommer att leda till?

Jag har inte hela bilden klar för mig men tycker det verkar som att interimstyrelsen gjort ett bra jobb och överlämnar goda förutsättningar för att få till en bra situation på förbundet framgent.

NAMN: Ulrika Lind
INVALID I STYRELSEN SOM: Personlig ersättare/suppleant åt Kajsa Gustavsson
ÅLDER: 37
BOR: På en gård utanför Rydaholm i Småland tillsammans med make, barn och husdjur.
ARBETAR SOM: Officiell veterinär

på Livsmedelsverket. Arbetar med kontroller vid slakt och kontroll av livsmedelsföretagare med ett särskilt intresse för djurskydd och livsmedelsbrott.

GÖR PÅ FRITIDEN: Umgås med familj och vänner. Är mycket ute i skog och mark där vi jagar eller fiskar. Är en inbiten hästtjej som har två hästar. Utöver hästarna har jag också några terriers som ger mig både gråa hår och skrattrynkor.

VIKTIG FRÅGA SOM DU BRINNER FÖR: Jag vill jobba för att stärka veterinärens roll på arbetsplatsen och i samhället. Fler

behöver veta vilka bra saker vi veterinärer kan göra och vilken nytta de kan ha av oss, inte bara i det kliniska arbetet. Men för att kunna göra massa bra saker behöver vi ett bra arbetsklimat med bra arbetsvillkor.

Det har varit turbulent på förbundet, vad kan du säga om det och vad tror du förändringarna som gjorts kommer att leda till?

Det som har hänt är historia, på mötets första dag beslutade fullmäktige om nya stadgar och ett nytt förbund tar form. Förändringarna hoppas jag kommer att leda till ett starkt och enat förbund. Personligen tycker jag att det ska bli väldigt spännande att få vara med och bygga vidare på den nya grund som skapades.

NAMN: Christina Svedberg
INVALID I STYRELSEN SOM: Är invald som personlig ersättare till Johanna Habbe som företrädare för företagarfrågor inom förbundet
ÅLDER: 58
BOR: Alunda
ARBETAR SOM: Veterinär sedan 1987, tidigare varit lärare/klinikkveterinär

på veterinärprogrammet på SLU och arbetat många år som distriktsveterinär numera verksam som privatpraktiserande på små och stora (lantbruksdjur och häst).

GÖR PÅ FRITIDEN: På fritiden ägnar jag mig bland annat åt ett litet månskensjordbruk med i huvudsak får och vallning av får med hund (border collie).

VIKTIG FRÅGA SOM DU BRINNER FÖR: Jag inte bara brinner för utan är också invald för att tillvarata företagande veterinärers frågor inom förbundet. Jag tycker också att det är ett bekymmer att det är en brist på stordjursveterinärer och vill gärna jobba för att fler studenter blir intresserade av lantbruksdjuren igen.

Det har varit turbulent på förbundet, vad kan du säga om det och vad tror du förändringarna som gjorts kommer att leda till?

Trots turbulensen tror jag att Veterinärförbundet är på god väg igen men vi måste fortsätta få kontroll över ekonomin.

Dags att modernisera röntgenutrustning?

Vi erbjuder toppmodern röntgenutrustning som revolutionerar ert arbete.

Kontakta oss så berättar vi mer!
 Skicka ett mail till info@fujifilm.se
 eller ring: 08-525 237 19.

FUJIFILM

NAMN: Eleonor Fredler

INVALID I STYRELSEN SOM: Ordinarie styrelseledamot

ÅLDER: 51

BOR: Mälardalen utanför Stockholm

ARBETAR SOM: Smådjursveterinär på Anicura Animalen i Södertälje.

GÖR PÅ FRITIDEN: Umgås med familj och vänner.

VIKTIG FRÅGA SOM DU BRINNER FÖR: Brinner för arbetsmiljö- och fackliga frågor. Vill stärka veterinärens roll i samhället och synliggöra kårens enorma kompetensbredd.

Det har varit turbulent på förbundet, vad kan du säga om det och vad tror du förändringarna som gjorts kommer att leda till?

Vi kan alla lära från den turbulens som varit inom veterinärförbundet och använda oss av den kunskapen i vårt styrelsearbete. Jag tror att de organisatoriska förändringar som gjorts inom förbundet kommer att underlätta de förtroendevaldas arbete för ett starkt yrkesförbund för veterinärkåren.

NAMN: Torkel Ekman

Personlig ersättare till Lewerin

Han hade tyvärr inte möjlighet att delta i presentationen i det här numret. Men kommer säkerligen höras och synas mer i spalterna framöver.

Vill du göra din röst hörd i Svensk Veterinärtidning är du välkommen med en insändare eller ett debattinlägg. Skriv inte för långt, max 5 000 tecken inklusive blanksteg.

SÄND TEXTEN TILL: redaktionen@svf.se

STÖD SKYDDSSYSTEMET OCH TARMFUNKTIONEN – TILLSÄTT BARA PROBIOTIKA

PURINA®
PRO PLAN®
VETERINARY
DIETS

KEEP YOUR PET FULL OF LIFE
WITH FORTIFLORA

Your Pet, Our Passion.®

Några minuter med **ALEXANDRA VILÉN...**

TEXT: JONAS BERGHOLM

Du har tidigare varit engagerad som internationellt ansvarig i Smådjurssektionens styrelse och är i dagsläget fortfarande engagerad i hygienarbetet som FECAVA bedriver, som du varit med att ta fram under tio års tid. Kan du berätta om det?

– 2007 initierade Sverige ett hygien och antibiotikaprojekt i FECAVA som hade till syfte att upplysa och informera Europas veterinärer om gällande minimistandard inom vårdhygien och att försöka få Europas veterinärer att bli medvetna om problematiken kring antibiotikaresistens och därmed bidra till en mer ansvarsfull antibiotikaanvändning. Detta projekt mynnade ut i en internationell arbetsgrupp bestående av framstående kliniker och sakkunniga inom dessa ämnen.

– Min roll var att leda gruppen och framförallt se till att arbetet hela tiden var praktiskt användbart och inte bara en massa fina ord vilket inte är helt ovanligt inom denna typ av projekt. Resultatet blev fyra affischer; en med de viktigaste vårdhygieniska aspekterna, en med ett flödesschema för att hjälpa klinikern i beslutet om och när denne bör använda antibiotika, den tredje affischen ger vägledning om vad klinikern bör välja för antibiotikabehandling (eller i vissa fall inte välja) indelat efter organsystem. Den fjärde affischen är tänkt att hänga i väntrummet och ge djurägaren information om vad de bör kunna förvänta sig av sin veterinär både avseende vårdhygien som vid behandling av infektionssjukdomar. Affischerna har blivit mycket uppskattade och uppmärksammade. Jag tror de är översatta till 18 olika språk inklusive kinesiska. I skrivande stund lägger vi handen vid en tredje uppdatering av samtliga affischer. Det är viktigt att dessa är levande dokument som uppdateras med de nya rön som dyker upp.

Du har även arbetat med det så kallade Fortbildningsprojektet, kan du berätta lite om det också och hur det kan hjälpa veterinärer. Vad är syftet med projektet och varför anser du att det är viktigt att fortbilda sig?

– Jag har representerat Smådjurssektionen i denna projektgrupp. Vi har sett över våra utländska kollegors liksom snarlika svenska yrkeskårens krav på vidareutbildning (som till exempel läkare). I dagsläget är det ju faktiskt så att vi som veterinärer inte behöver vidareutveckla oss för att behålla vår legitimation. Veterinärmedicinen utvecklas dock i rasande takt och om en veterinär inte håller sig uppdaterad påverkar detta självklart vårdkvaliteten liksom förtroendet för kåren.

”I dagsläget är det ju faktiskt så att vi som veterinärer inte behöver vidareutveckla oss för att behålla vår legitimation.”

Projektgruppen har därför tagit fram ett förslag på rimliga fortbildningskrav på den enskilde kollegan.

Till sist, berätta vem Alexandra annars är och var du jobbar?

– Jag tog min veterinärexamen vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, 2001 och min specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt 2008. Jag har framför allt arbetat på stora djursjukhus och då med kirurgi och vårdhygien. Sedan drygt ett år tillbaka arbetar jag på en större klinik i Helsingborg, Smådjurskliniken Din Veterinär.

Nu är fortbildningsprojektet godkänt, läs mer i nästa nummer & på www.svenskveterinartidning.se

FAKTA

FECAVA

FECAVA (The Federation of Companion Animal Veterinary Association) grundades 1990. FECAVA består av 36 medlemsländer och 12 associerade medlemmar. FECAVA är ett samarbetsorgan för europeiska smådjurspraktiker och har framför allt 3 huvudsakliga mål med sin verksamhet:

1. Vidareutbildning av veterinärer.
2. EJCAP (European Journal of Companion Animals). Vetenskaplig tidskrift som utkommer 4 gånger per år, numer i elektroniskt format.
3. Utveckla europeisk standard inom olika områden.

Källa: Smådjurssektionen.se

Svensk Veterinärtidning

FÅR NY FORM & BLIR DIGITAL

TEXT: LINDA KANTE

Med nummer 6 2018 kommer Svensk Veterinärtidning ut i ny form. Dessutom kommer tidningen kunna läsas online på en fristående hemsida.

Det var efter att man genomfört en medlemsenkät som det visade sig att medlemmarna önskar sig en "modernare tidning".

– I samband med det beslutade vi oss för att se till att försöka ge tidningen en mer attraktiv design eftersom det ändå var dags att byta programvara och mallar för produktionen av den. Vi tror förstås också att den kommer kunna attrahera både fler läsare och annonsörer genom en re-design, säger Ann-Louise Fredrikson, kansli- och ekonomichef på Sveriges Veterinärförbund.

Med den nya formen på tidningen hoppas förbundet bland annat på att det ska bli lättare att hitta och navigera i tidningen – detta genom att exempelvis använda sig av återkommande färger som förknippas med visst innehåll.

– Dessutom ses papperskvaliteten över så att den dels tilltalar läsarna men också att den utgör ett hållbarhetsperspektiv är försvarbar så länge vi har en pappersupplaga, fortsätter Ann-Louise Fredrikson.

KAN LÄSAS ONLINE

En annan nyhet är att tidningen även kommer att läggas upp på nätet så att den kan läsas online.

– Svensk Veterinärtidning kommer få en alldeles ny och egen fristående hemsida med utvecklingspotential www.svenskveterinartidning.se

Meningen är att den ska harmoniseras fullt ut med pappersupplagan och att medlemmarna här ska kunna finna en digitaliserad version av vår tidning.

Varför man väljer att göra de här förändringarna nu beror på att Sveriges Veterinärförbund under våren fått hjälp av företaget Adviser med produktionen av nummer. Adviser och SVT har nu förlängt samarbetet och i det gemensamt kommit överens om att designa om tidningen.

– Adviser har åtagit sig re-designen och målet har varit att se till att få tidningen att kännas just mer modern och lämplig för digital publicering. Då tyckte vi det var en bra tidpunkt att se över den rent layoutmässigt också, avslutar Ann-Louise Fredrikson.

FOTO: JONAS BERGHOLM

Medlemmarna önskar sig en modernare tidning, säger Ann-Louise Fredrikson på Sveriges Veterinärförbund.

EN STUND MED...

Fanny Jönsson, ny administratör för Veterinärmedicinska rådet

TEXT: LINDA KANTE

BERÄTTA - VEM ÄR DU?

– Jag kommer från den lilla men den mycket vackra ön Gotland, men jag har bott i Stockholm i nio år nu. Under min tid som stockholmare har jag hunnit med att gifta mig och har även fått två fantastiska söner.

– Jag är en glad och positiv person som är utåtriktad och har ett öppet sinne. Jag är mycket driven i mitt arbete och är känd för att vara noggrann, organiserad och strukturerad men också initiativrik. Dessutom har jag ett mycket bra öga för detaljer samt ett intresse för siffror och ekonomi.

HUR SER DIN BAKGRUND UT?

– Jag har en bakgrund som kundtjänstmedarbetare men har även jobbat som ekonomiassistent i ett antal år.

Jag trivs mycket bra med att jobba med administration eftersom att det passar så bra in på min personlighet.

VAD HAR DU FÖR FÖRVÄNTNINGAR PÅ DIN ROLL SOM ADMINISTRATÖR FÖR VETERINÄRMEDICINSKA RÅDET?

– Den här rollen för mig ser jag som en riktigt rolig utmaning, och jag ser fram emot att få vara med och utvecklas som administratör samtidigt som jag är delaktig i att bygga upp nya relationer tillsammans med mina kollegor i mina dagliga sysslor.

VAD HAR DU FÖR RELATION TILL DJUR SEDAN TIDIGARE?

– Under hela min uppväxt har vi haft katter i hemmet. Jag är dock inte veterinär.

Fanny Jönsson

FAKTA

KORT OM FANNY...

NAMN: Fanny Jönsson

ÅLDER: 27år

BOR: Saltsjöbaden

FAVORITDJUR: Katt

AKTUELL: Administratör för Veterinärmedicinska rådet. Inhyrd från Wise som ny assistent

Nyhet

PENETHAONE®

bensylpenicillinester mot mastit

60 timmars mjölk-karens

6 ml per 100 kg kroppsvikt en gång dagligen i 3 till 4 dagar

ATC VET-KOD QJ01CE90 RECEPTELÄGT GODKÄND SPC 2015-12-14

Marknadsförs av
Nordvacc Läkemedel AB
Box 112, 129 22 Högsten
Tel. 08-449 46 50
vet@nordvacc.se
www.nordvacc.se

NORDVACC

Nyhet

Suivac APP vet.

Inaktiverad A. pleuropneumoniae vaccin
Injektionsvätska, emulsion

Även godkänd för användning på dräktiga sugor och gyltor.

Innehåller serotyp 2, serotyp 9 som uttrycker APXI-, APXII-, APXIII-toxoid.

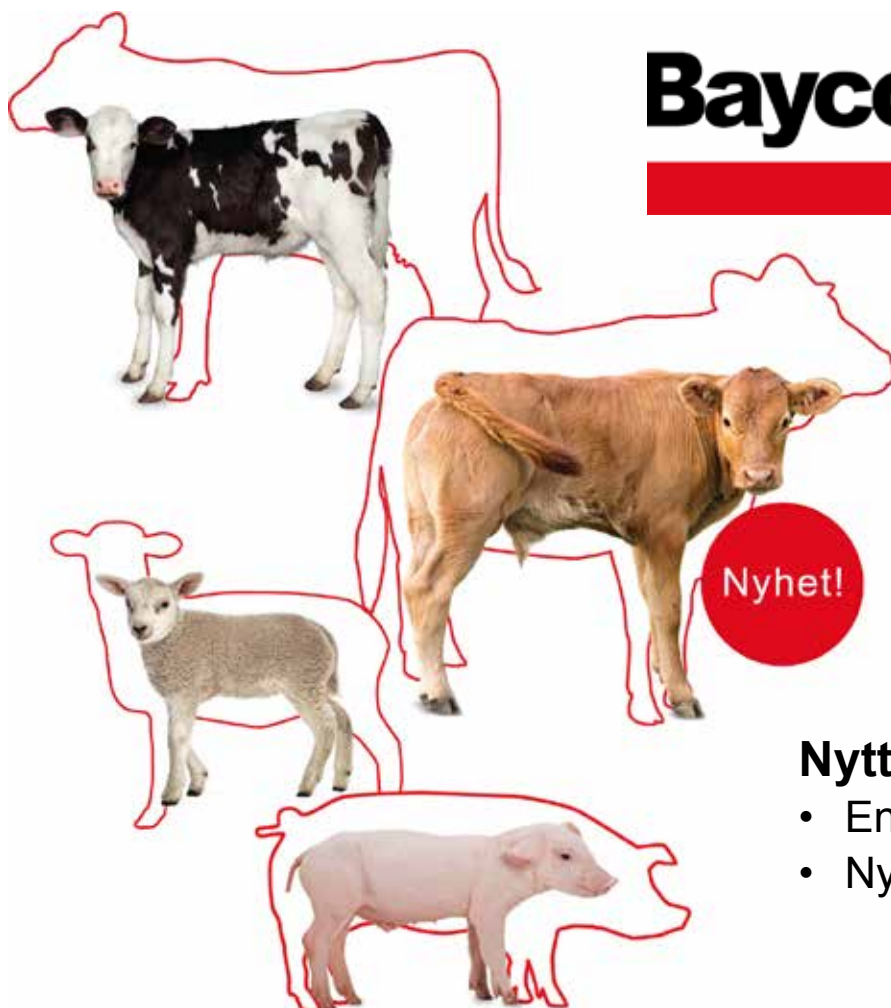
ATC VET-KOD QJ09AB07, RECEPTELÄGT, GODKÄND SPC 2016-11-18

Marknadsförs av
Nordvacc Läkemedel AB
Box 112, 129 22 Högsten
Tel. 08-449 46 50
vet@nordvacc.se
www.nordvacc.se

NORDVACC

Baycoxine[®] vet.

toltrazuril

Nytt:

- En produkt till alla djurslag
- Ny indikation: köttkalvar

Låt inte koccidiosis hämma tillväxten!

Baycoxine ersätter Baycox vet, Baycox Bovis och Baycox Sheep

- En produkt till nöt, svin och får
- Samma verksamma substans: Toltrazuril
- Samma indikationer och dosering som tidigare
- Också till dikalvar och kalvar för nötköttsproduktion

Baycoxine[®] vet. (toltrazuril) Oral suspension till nöt, svin och får. **Receptbelagt. Farmakoterapeutisk grupp:** Medel mot protozoer (QP51AJ01). **Indikationer:** *Nöt:* Förebyggande av kliniska tecken på koccidiosis samt reduktion av koccidiossmitta hos kalvar på gårdar med känd historik av koccidiosis orsakad av *Eimeria bovis* eller *Eimeria zuernii*. *Svin:* Förebyggande av kliniska tecken på koccidiosis hos spädgris (3-5 dagar gamla) på gårdar med känd historik av koccidiosis orsakad av *Cystoisospora suis*. *Får:* Förebyggande av kliniska tecken på koccidiosis samt minskning av koccidiossmitta hos lamm på gårdar med känd historik av koccidiosis orsakad av *Eimeria crandallis* och *Eimeria ovinoidalis*. **Kontraindikationer:** Använd inte vid överkänslighet mot aktiv substans eller mot några hjälpämnen. **Försiktighetsåtgärder:** Personer som är överkänsliga för aktiv substans eller mot några hjälpämnen ska undvika kontakt med läkemedlet. Undvik hud- och ögonkontakt med produkten. Tvätta omedelbart bort stänk på huden eller i ögonen med vatten. Undvik att äta, dricka eller röka när du använder produkten. Toltrazurils huvudmetabolit, toltrazurilsulfon (ponazuril), har visats vara både mycket stabil (halveringstid ca. 1 år) och mobil i jord och ha skadlig inverkan på växtligheten inklusive grödor. Se även SPC avsnitt 4.5. **Dräktighet och laktation:** Ej relevant. **Biverkningar:** Inga kända. **Dosering:** Till oral administration. **Alla arter:** Den färdiga orala suspensionen måste omskakas i 20 sekunder före användning. För att uppnå maximalt resultat, ska djuren behandlas före förväntat utbrott av kliniska symtom, d.v.s. under prepatensperioden. För att säkerställa administrering av korrekt dos bör kroppsvikt bestämmas så noggrant som möjligt. *Nöt:* Varje djur ska behandlas med en oral engångsdos på 15 mg toltrazuril/kg kroppsvikt, motsvarande 3,0 ml oral suspension per 10 kg kroppsvikt. För behandling av en grupp djur av samma ras och lika eller närliggande i ålder, ska dosen bestämmas utifrån det tyngsta djuret i gruppen. *Svin:* Varje gris som ska behandlas under 3:e-5:e levnadsdygnet, ges en oral engångsdos på 20 mg toltrazuril/kg kroppsvikt, vilket motsvarar 0,4 ml oral suspension per kg kroppsvikt. Eftersom behandling av spädgris sker individuellt och med små volymer, rekommenderas att en doseringsspruta med en noggrannhet på 0,1 ml används. *Får:* Varje djur ska behandlas med en oral engångsdos på 20 mg toltrazuril/kg kroppsvikt, motsvarande 0,4 ml oral suspension per kg kroppsvikt. Om djuren behandlas kollektivt istället för individuellt, skall de grupperas enligt kroppsvikt och doseras därefter, för att undvika under- eller överdosering. **Karenstider:** *Nöt:* Kött och slaktbiprodukter: 63 dagar. *Mjolk:* Ej tillåtet för användning till lakterande djur som producerar mjölk för humankonsumtion. *Svin:* Kött och slaktbiprodukter: 77 dagar. *Får:* Kött och slaktbiprodukter: 42 dagar. *Mjolk:* Ej tillåtet för användning till lakterande får som producerar mjölk för humankonsumtion. **Datum för översyn av produktresumén:** 2017-12-19. **Marknadsföringstillståndsinnehavare:** Bayer Animal Health GmbH, D-51368 Leverkusen, Tyskland. **Ombud:** Bayer A/S, Danmark, Tel: 08-580 223 00. För ytterligare information: www.fass.se.

SE1805Y9

Djurskydd i kliniken

– hantering av djurskyddsfall i smådjursklinisk verksamhet

När det gäller livsmedelsproducerande djur och storskalig sällskapsdjurhållning utförs rutinmässigt djurskyddskontroll, främst genom länsstyrelsens försorg. Vad gäller enstaka sällskapsdjur i privata hushåll sker däremot ingen uppsökande verksamhet, utan den typen av djurhållning får normalt bara besök av länsstyrelsens djurskyddsinspektörer om en anmälan har inkommit. Kliniskt verksamma veterinärer på en klinik, ett djursjukhus eller vid hembesök kommer ibland i kontakt med djur som av en eller annan anledning är i dåligt skick och inte har blivit väl omhändertagna. Som stöd i detta arbete finns nu riktlinjer (Figur 1.) som kan laddas ner från veterinärförbundets webbplats och materialet kommer även att tillgängliggöras på annat sätt. Projektgruppen har bestått av veterinärer med erfarenhet av djurskyddsfrågor från forskning, myndighetsutövning och obduktionsverksamhet, kliniskt verksamma smådjursveterinärer samt en polis, för att på bästa sätt täcka in alla tänkbara aspekter på hur man som klinikveterinär ska agera när man kommer i kontakt med misstankar om allvarliga djurskyddsproblem hos sina patienter.

FÖRFATTARE:

Charlotte Berg, leg veterinär, professor, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, Sveriges Lantbruksuniversitet, Box 234, 532 23 Skara

Per Jonsson, leg veterinär, docent, S:t Annegatan 9, 611 33 Nyköping

Björn Dahlén, leg veterinär, f.d. länsveterinär, Stationsvägen 2 364 45 Klavreström

Therese Ottinger, leg veterinär, laboratorieveterinär, doktorand, Avdelningen för Patologi och Viltsjukdomar, Statens veterinärmedicinska anstalt, 751 89 Uppsala

Natalie Sjögren, leg veterinär,, Haninge Djurklinik, Hermanstorpsvägen 4, 136 48 Handen

Sara Carlsson, leg veterinär, AniCura Djursjukhuset Albano, Rinkebyvägen 21B, 182 36 Danderyd

Gunilla Schönberg, polis, inspektör, Polismyndigheten, LPO Södertälje, 141 81 Huddinge

Syftet med riktlinjerna är att ge veterinärer, när de tillhör kategorin djurhälso-personal, en vägledning i vilka åtgärder som ska vidtas och vad man ska tänka på i de fall veterinären bedömer att en anmälan till länsstyrelsen ska göras på grund av misstänkt djurplågeri, vanvård, misshandel eller andra typer av brott mot djurskyddslagen eller brottsbalken. En sådan vägledning säkerställer att viktiga moment inte glöms bort, som exempelvis kontroll av djurets identitet (märkning) och ägarens identitet, fotografering och övrig viktig dokumentation.

Sveriges Veterinärmedicinska Sälls-kaps riktlinjer:
Djurskydd i kliniken – Hantering av djurskyddsfall i
smådjursklinisk verksamhet

Figur 1. Veterinärmedicinska rådet (VMR) (fd SVS) har tagit fram riktlinjer för hantering av djurskyddsfall i smådjursklinisk verksamhet.

VEM SOM HELST HAR MÖJLIGHET ATT GÖRA EN ANMÄLAN TILL LÄNSSTYRELSEN OM MAN MISSTÄNKER ATT DJUR FAR ILLA, men för veterinärer och annan legitimerad djurhälsopersonal finns en anmälningsplikt. För den enskilda smådjursveterinären kan dessa fall likväl upplevas som känsliga och kännas svåra att hantera, både ur ett kundrelationsperspektiv och rent praktiskt. Som ett stöd har därför Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap genom en arbetsgrupp tagit fram riktlinjer för hantering av djurskyddsfall i smådjursklinisk verksamhet. Dessa presenteras i artikeln nedan.

Det är för närvarande en del förändringar på gång inom områdena djurskydd och polisiär verksamhet. Dels har arbetet med en ny djurskyddslag sent omsider lett till en lagrådsremiss som troligen följs av ett beslut senare under innevarande år, och dels har beslut redan fattats om förändringar i polisens arbetsuppgifter i relation till djurskyddsfall. De riktlinjer som presenteras i denna artikel är givetvis skrivna efter nu gällande bestämmelser, men eftersom materialet kommer att vara tillgängligt digitalt finns möjlighet till snabba uppdateringar framöver, närhelst så behövs.

VART VÄNDER MAN SIG?

Dokumentet beskriver vart klinikveterinären på en klinik ska vända sig vid misstänkt fall av djurplågeri, vanvård, misshandel eller andra brott mot djurskyddslagen. I materialet finns en checklista på vad klinikveterinären förväntas göra när sådana brott misstänks så att man inte glömmer några viktiga moment, vilket annars kan försvåra vidare hantering av ärendet.

Dokumentet innehåller även en sammanställning och presentation av aktuell lagstiftning inom området (djurskyddslag, brottsbalken, sekretessbestämmelser m m), och går också igenom

1. Vad ska jag göra när min patient är ett djurskyddsfall?	
Händelse	Åtgärd
Misstänke om djurskyddsproblem. Det kan bli användning att anmäla till länsstyrelsen och eventuellt till polisen.	Ta gärna in en person som stöd. Då är ni minst två som kan styrka vad som har sagts och hur förhållandet var. Tydlig dokumentation med foto och anteckningar är mycket viktigt. <u>Fotografera innan eventuella vidrättelser</u> görs, och ta även övervakningsbilder så att djuridentiteten kan styrkas.
Djuret är utsatt för kraftigt lidande som snarast måste upphöra och jag bedömer att situationen inte löses direkt på kliniken. Djurgägen motsätter sig avlivning eller adekvat vård.	Kontakta länsstyrelsens telefon i det län djurgägen bor och djuren befinner sig, för djurskyddsanmälan. De flesta länsstyrelser har telefonfön, men via växel kan oftast någon djurskyddshandläggare eller länsvetenär nås i brådskande fall. I det här fallet behövs en omedelbar åtgärd varför telefonkontakt är nödvändig. Om länsstyrelsen inte kan nås, kontakta polisen. Förklara att ett djur är utsatt för lidande, djurgägen ombeds inte och djuren behöver omhändertagras enligt 32 § djurskyddslagen. När ett djur är omhändertaget ska länsstyrelsen snarast besluta om det ska avlivas eller säljas. Polisen tar över rollen som djurhållare vid omhändertagandet. Djurhållaren är skyldig att ge djuret nödvändig vård, eller vid behov låta avliva det omedelbart. Om djuret är utsatt för ett kraftigt lidande som inte kan avhjäljas ska Polismyndigheten besluta om avlivning av det omhändertagna djuret.
Min länsstyrelses telefonnummer: Djurskyddsanmälan	
Länsstyrelsens växel	
Övriga fall då djur är utsatta för lidande eller hålls i strid med djurskyddslagen. Situationen är inte så allvarig att lidandet omedelbart behöver stoppas eller problemet har åtgärdats på kliniken genom avlivning eller vård.	Kontakta länsstyrelsen. Behöver inte göras omedelbart, kan vänta till nästa vecka. Kontakten kan tas via telefon eller e-post. De flesta länsstyrelser har ett webbformulär för anmälan av djurskyddsbrott.
Ett djur har pådrabbats svårt skadad och lämnas in till veterinär- mottagningen av upphitaren. Djuret är utsatt för kraftigt lidande som snarast måste upphöra och jag bedömer att avlivning är det enda alternativet. Ägaren är okänd eller kan inte nås.	Djuret får avlivas på veterinärkliniken utan att Polismyndigheten eller länsstyrelsen måste kopplas in. Detta framgår av 30 § djurskyddslagen. Ägaren eller innehavaren av djuret ska underrättas om detta. Om det inte är möjligt, ska Polismyndigheten underrättas.
Djur som är utsatta för lidande eller på annat sätt hålls i strid med djurskyddslagen.	Gör en noggrann klinisk undersökning och dokumentera fynden skriftligt och med fotografier. Fotografera innan vidrättelser görs! Håll bilder samt övervakningsbilder för identiteten. Telefonkameran är oftast tillräcklig. Länsstyrelsen ska informeras (anmälningsplikt för djurhälsopersonal).

Figur 2. En checklista över vart man lämpligen vänder sig när det gäller olika typer av djurskyddsfall på kliniken.

vilka ytterligare resurser som kan finnas i form av stöd till den enskilde veterinären och övrig personal i besvärsliga djurskyddsärenden.

En checklista för vart man kan vända sig i olika typer av djurskyddsfrågor har tagits fram, och återfinns i (Figur 2) Tanken är att denna lista ska kunna skrivas ut och finnas lätt tillgänglig på kliniken, med aktuella telefonnummer ifyllda i förväg. Att slippa leta upp telefonnummer i en brådskande situation kan vara nog så viktigt. Av checklistan framgår att insatserna kan variera beroende på hur akut ärendet bedöms vara.

2. Checklista Utlåtande djurskydd	
Fyll i de uppgifter som är kända eller går att ta reda på i samband med undersökningen (checklista och utlåtande bör inte skrivas med penna med svart färg)	
Beställare av detta utlåtande Uppdragsgivare för veterinärutlåtandet är: ☐ Utlåtandet skrivs på eget initiativ.	
Djurgägen/djurhållaren Namn: _____ Adress: _____ Telefon: _____ Kommentarer: _____ ☐ Ägare okänd	
Djuret / djuren Djurslag: _____ Ras: _____ Kön: _____ Ålder: _____ ID-v: _____ Signalement: _____	
Plats och datum (ev. tidpunkt) för undersökningen Plats: _____ Datum/tid: _____	

Figur 3. I materialet ingår en checklista för veterinära utlåtanden i djurskyddsfall. Bilden visar första sidan av checklistan.

HUR SKRIVER MAN ETT UTLÅTANDE I ETT DJURSKYDDSFALL?

I de fall där djurskyddsärendet ifråga senare går vidare till domstol vill myndigheterna vanligen ha ett intyg, eller snarare ett utlåtande, av den veterinär som varit i kontakt med djuret. Veterinärförbundet har ju färdiga blanketter för besiktningar, friskintyg och liknande, men det är svårt med fasta blanketter för djurskyddsfall eftersom dessa kan variera oerhört mycket både vad gäller antal inblandade djur och vilken typ av problem det gäller. Materialet omfattar därför en checklista (Figur 3) i istället för en färdig blankett, en checklista som kan användas som mall vid skrivande av

utlåtande i djurskyddsfrågor. Detta för att veterinären lättare ska få med alla aspekter som kan vara av vikt i sammanhanget, från angivande av tid och plats, identitet på närvarande personer och anledningen till att intyget skrivs, till uppgifter från klinisk undersökning, kommentarer om djurets beteende, om iakttagelser av djurets miljö, i de fall där det är tillämpligt.

Vidare lyfts behovet av resonemang och välmotiverade slutsatser kring djurskyddsproblemets varaktighet och eventuella orsakssamband fram. Detsamma gäller behovet av en beskrivning av ifall djuret har lidit och i så fall veterinärens bedömning av hur länge detta lidande har pågått. När ett djurskyddsfall är så pass allvarligt att det går till rättegång vill rätten vanligen veta om djuret har lidit. Brott mot djurskyddslagen kan mycket väl upptäckas innan ett lidande har uppstått och likväl vara straffbart. Djurplågeri däremot är ett brott som i sig bygger på att djuret har utsatts för lidande, oavsett lidandes grad, och hur länge djuret har varit utsatt för detta lidande. Här får veterinären göra en bedömning baserat på kliniska fynd och andra omständigheter, alternativt konstatera att detta inte går att bedöma.

VAD GÖR MAN MED DJURET?

Nästa avsnitt i riktlinjerna tar upp frågan om vad man som veterinär kan göra med djuret ifråga. Här tas till exempel upp inlämnade döda djur där ägaren och/eller inlämnaren är okänd, men där det finns skäl att tro att djuret dött på grund av vanvård eller misshandel, och där polisen bör kontaktas för beslut om obduktion m m. På samma sätt finns listor över vilka åtgärder som är lämpliga om ägaren i föregående fall är känd eller närvarande, eller om ett dött djur lämnas in och det inte alls finns någon misstanke om vanvård eller liknande.

Därtill omfattar materialet information om vad man ska göra när man kommer i

kontakt med en levande patient, med eller utan känd ägare, och fattar misstanke om att djuret är vanvårdat eller har blivit misshandlat, där det framgår vem som har rätt att fatta beslut om omedelbart omhändertagande (polisen eller länsstyrelsen), vem som kan besluta om obduktion som en del i en brottsutredning (vanligen polisen, men om polisen inte är inblandad kan även länsstyrelsen gå in och besluta om obduktion). En annan fråga som tas upp är hur man som veterinär kan agera när djurägaren är känd och närvarande, och man misstänker vanvård, och djurägaren inte vill låta avliva djuret eller lämna in det för vård utan vill ta med djuret direkt hem igen. Som veterinär har man ju inte rätt att hålla kvar djuret mot ägarens vilja utan måste kontakta länsstyrelsen, som i sin tur kan besluta om ett omedelbart omhändertagande av djuret (vare sig djuret är kvar på kliniken eller har hunnit gå hem igen). Här är det också viktigt att man som veterinär har koll på vilka kostnader man kan få täckning för, så att man inte räknar med ersättning från staten – till exempel för komplicerade ingrepp eller dyr medicinering – som man sedan inte har rätt till.

RÄTTSMEDICINSK UNDERSÖKNING

När det handlar om allvarliga djurskyddsfall, det vill säga domstolsärenden och liknande, är det avgörande med god och solid dokumentation av djuret och dess eventuella skador, eftersom sådan dokumentation är att betrakta som bevismaterial. För veterinären är det viktigt att ha utredningen i åtanke när djuret undersöks men livräddande åtgärder går naturligtvis först. Fotografering är, om det är möjligt, alltid bra och ger som regel en snabb och enkel dokumentation.

Levande djur kan med fördel filmas för att tydligt illustrera bland annat rörelsemönster eller beteende. Man bör då fotografera/filma skadorna innan någon åtgärd såsom klippning eller sårtvätt utförs. Ytterligare bilder efter åtgärd kan vid behov läggas med för att tydliggöra. I riktlinjerna finns instruktioner för hur fotografering lämpligen görs. Det är till exempel viktigt att inte bara fotografera en specifik skada i närbild, utan samtidigt fotografera hela djuret från båda sidorna, gärna även fram- och bakifrån, och att om möjligt fotografera synlig ID-märkning samtidigt (Figur 4).

Figur 4. Kronisk, obehandlad Dermatitis hos hund. När bilden togs lades en lapp med identitetsuppgifter vid hunden; denna har nu maskerats för publiceringen i veterinärtidningen.

FOTO: I. LOTTINGER.

Figur 5. I många fall är det bra att ha med en linjal i bild vid fotografering, för att tydliggöra skadans/problemets omfattning. Detta fall visar förvuxna klor hos en katt.

Orsaken till att man alltid bör fotografera hela djuret, först en översikt och sedan närbilder, är att man vill kunna visa skadornas utbredning och lokalisering. Man kan med fördel ha med en linjal och en lapp med ID på varje bild, om det låter sig göras (Figur 5). Vid misstanke om våld, trauma eller skottskada bör man om möjligt ta en översiktsröntgen i två projektioner.

När det gäller spårsäkring bör man rådgöra med polisen om hur eventuellt bevismaterial ska tas till vara. Bevismaterial utöver djuret kan vara snaror, koppel, främmande föremål, kulor etcetera. I de fall det är aktuellt med provtagning för DNA bör detta göras först. Vanligen är det svabbing av klor och tassar samt provtagning inne i vagina/anus som är aktuellt.

För att underlätta för veterinären ingår i riktlinjerna tomma översiktliga hudskadeprotokoll och skelettskadeprotokoll (skisser) där man lätt kan markera olika skadors lokalisering (Figur 6), (se även veterinaryforensics.com). En tydlig översikt över skadornas utbredning och dokumentation av skötselstatus kan vara nog så viktiga i utredningens senare skede, oavsett om skadorna sitter i huden eller i andra vävnader. Dessa blanketter får fritt kopieras, och kan sedan scannas in i journalsystemet. Blanketterna finns för hund och katt, men kan givetvis

användas som underlag för motsvarande skisser gällande andra djurslag.

ATT SKICKA IN DJUR FÖR OBDUKTION

Genom en korrekt hantering av döda djur inför obduktion kan kvaliteten i den kriminaltekniska undersökningen säkerställas. Djur som inkommer döda och som ska skickas för obduktion ska hanteras minimalt och inte åtgärdas på något sätt. I de fall bevismaterial avlägsnas för kriminalteknisk undersökning bör kroppen fotograferas innan avlägsnandet; alternativt ritas de in och redovisas på ett skadeprotokoll. I de fall provtagning för DNA ska göras är det bra om det görs innan kroppen skickas. Om det ska göras av patologen, måste detta tydligt anges i remissen.

Kroppen bör sändas in så snabbt det går, och förvaras kyld fram till den skickas. Undvik att frysa djuret men om transport till obduktion blir fördröjd kan frysning vara aktuell beroende på djurtyp och frågeställning. Rådgör i så fall med patologen om detta. Om kroppen har varit fryst är det viktigt att detta anges i remissen.

Om djuret inkommit levande till kliniken och sedan avlivats måste detta givetvis framgå av remissen. Det är i så fall lämpligt att även skicka med journalkopia och eventuell förekommande dokumentation som beskrivits ovan, så att patologen får information om hur länge djuret vistats på kliniken eller varit omhändertaget, när och på vilket sätt djuret avlivades, och om djuret har ätit/druckit, urinerat/defekerat på kliniken, och så vidare.

Djur som skickas in för obduktion ska naturligtvis alltid åtföljas av en remiss, och när det gäller djurskyddsfall ska polisen eller länsstyrelsen stå som insändare. På medföljande remiss ska således insändare, betalningsansvarig och eventuella åtgärder gjorda på kliniken noteras, samt frågeställningar och önskad undersökning. Även eventuella fotografier eller skadeprotokoll ska bifogas till remissen.

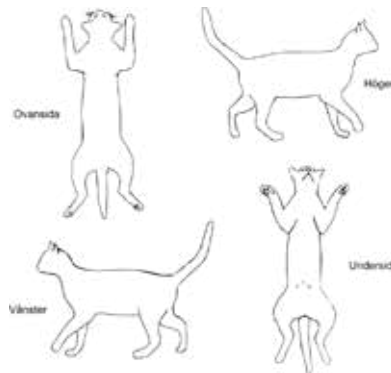
6. HUDSKADEPROTOKOLL KATT

Datum: _____ Klinik: _____
Journalnummer: _____ Veterinär: _____
ID _____ Ras _____ Färg _____ Kön _____
Särskilda kännetecken: _____

Markera yttre skadors lokalisering och utbredning samt notera skötselstatus (se nedan).

Skötselstatus.

- (1) **God** – pälsen är ren och lättkamad utan tovor. Klorna är utan anmärkning
- (2) **Något eftersatt** – pälsen är något nedsmutsad med ett fåtal tovor som är lätta att reda ut. Övrig päls är lättkamad. Klorna behöver klippas.
- (3) **Eftersatt** – flertal tovor som fortfarande kan redas ut. Nedklippning krävs inte. Ingen påfallande urin- eller fecal nedsmutning. Klorna är överväxta och kan påverka rörelsemönstret.
- (4) **Dålig** – Rikliga tovor där stora delar av pälsen är ihoptad. Förekomst av främmande material i tovor. Hel- eller delvis nedklippning krävs. Bakdelen är nedsmutsad av urin och feces. Klorna är långa och påverkar rörelsemönstret.
- (5) **Mycket dålig** – Pälsen är fullständigt ihoptad och påverkar rörelseförmåga och/eller synförmåga. Fullständig nedklippning krävs. Bakdelen är kraftigt nedsmutsad av urin och feces. Klorna är kraftigt överväxta i cirklar mot trampdynan, eventuellt med penetration av trampdynan. Påtaglig påverkan på rörelseförmågan.

Figur 6. I materialet ingår skisser som kan användas för att illustrera storlek och lokalisering av hudskador, skelettskador och liknande hos hund respektive katt.

FOTO: T. ADOBE STOCK

STÖD OCH HJÄLP VID ANMÄLAN AV DJURSKYDDSFALL

När djurhälsopersonal kommer i kontakt med misstänkta djurskyddsfall ska länsstyrelsen kontaktas enligt djurskyddslagen 28a §. Om djurägaren är hotfull, alkohol- eller drogpåverkad är det bättre att låta dem lämna kliniken/djursjukhuset och därefter göra sin anmälan. Våld och hot är brott och skall anmälas till polisen.

Eftersom det kan ta lång tid innan förhör/vittnesmål kan avges, är det viktigt med ordentlig dokumentation av fallet. Var noga med formuleringarna i journalen. Undvik att använda ordet "lindrigt", eftersom det ofta missuppfattas som "ringa". Undvik även uttrycket "utan anmärkning", eftersom det är relativt ospecifikt. Beskrivningar av djurets tillstånd ska, som alltid, göras på ett professionellt och neutralt sätt.

Djurhälsopersonal kan bli kallade som vittnen vid en eventuell rättegång. Om man får en sådan kallelse måste man infinna sig vid rättegången; detta är inte något man kan avstå ifrån även om man har ont om tid eller finner det obehagligt. Ogiltig frånvaro kan föreläggas med vite, det framgår av kallelsen. Skulle

man få förhinder ska man omgående kontakta domstolen som då beslutar om man ändå måste närvara. Vittnesmål kan ibland avläggas via telefon, vilket kan efterfrågas men ej krävas, eller i ett angränsande rum om hotbild finns. Det kan vara ett stöd att inför rättegången kontakta en erfaren kollega som varit med vid förhör och rättegångar.

Som målsägande eller vittne har veterinären rätt att få ersättning för de kostnader man haft för att kunna vara med på rättegången. Efter rättegången kan man begära ersättning i domstolens reception; man kan få ersättning för resor och för förlorad arbetsinkomst upp till ett visst belopp.

På www.brottsoffermyndigheten.se och på www.dom.se finns allmän information om hur en rättegång går till och om vittnesstöd. Vittnesstöd är personer som har till uppgift att hjälpa, informera och stödja vittnen och målsäganden i samband med rättegång. Information om vittnesstöd ska finnas i din kallelse. Man behöver kontakta domstolen eller brottsofferjouren i god tid före förhandlingsdagen om man önskar vittnesstöd, och det går bra att kontakta dem även om man inte gjort en polisanmälan. Mer

information finns även på www.brottsofferjouren.se. Sveriges Veterinärförbund kan ge stöd i samband med rättsprocesser samt bidra med erfarenhet och stöd i de fall djurägaren gjort en "motanmälan" till ansvarsnämnden, vilket händer. Nämnas ska dock att sådana anmälningar ytterst sällan leder till några som helst efterräkningar för veterinären.

VIDARE LÄSNING

I riktlinjerna finns slutligen länkar till olika hemsidor och till artiklar och annan typ av fördjupad läsning för den som är intresserad av frågor kring uppsåtligt våld mot djur, om samband mellan våld mot djur och våld i nära relationer, och andra frågor som man som kliniskt verksam smådjursveterinär tyvärr kan komma i kontakt med emellanåt.

Fler vetenskapliga artiklar finns att läsa på vår hemsida

www.svenskveterinartidning.se

Leverbiopsi på nötkreatur

Metodik och genomförande

Ester Malmström, leg veterinär, DVM,
Sveriges Lantbruksuniversitet SLU, Avdelningen för idisslarmedicin och epidemiologi, Institutionen för kliniska vetenskaper, box 7054, 750 07 Uppsala.

Johanna Karlsson, husdjursagronom, doktorand,
SLU, Institutionen för husdjurens utfodring och vård, box 7024, 75007 Uppsala

Jean-Francois Valarcher, leg veterinär, dipl. ECBHM,
professor, SLU, avdelningen för idisslarmedicin och epidemiologi, institutionen för kliniska vetenskaper, box 7054, 750 07 Uppsala.

Menno Holzhauer, leg veterinär, phd, dipl. ecvbm,
Gd Animal Health Ltd, Arnsbergstraat 7, Po Box 9,
Deventer 7400 aa, the Netherlands.

Under våren 2017 utfördes leverbiopsi på 20 stycken mjölkande kor på Sveriges Lantbruksuniversitets (SLU) försöksgård Lövsta. Med denna artikel vill författarna upplysa om hur en leverbiopsi på nötkreatur går till och vilket material som används vid provtagning

Analys av en leverbiopsi kan ge viktig information om hälsostatus i en nötkreatur. En biopsi kan ge information som inte alltid hade kunnat påvisas enbart under en allmän klinisk undersökning av nötkreatur, eller via hematologi.

Leverbiopsi kan bland annat genomföras vid misstanke om förgiftning med till exempel koppar (6) där levern ackumulerar en stor mängd koppar innan en toxisk påverkan kan ses i blodomloppet via hematologi (8), eller förgiftning med bly och arsenik, eller för att undersöka eventuell fettlever (4). Mineralstatus (till exempel koppar, selen, zink och kobolt) i en besättning kan även undersökas (10). Att undersöka mineralhalter i lever kan vara nödvändigt för att justera mineralutfodringen. Många gånger är anledningen till en utredning även nedsatt fruktsamhet, juverproblem eller högt antal kroniskt sjuka eller döda djur (9). Ett adekvat antal kor att undersöka brukar ligga mellan 3 och 10 per 100 djur i en besättning.

Figur 1. Speciellt framtaget biopsiinstrument isärplockat, troakar och biopsinål Shoof international. (Shoof International Ltd New Zealand, Punch Liver Gloster ref nr 217 612)

Figur 2. Levers lokalisation (blå/svart), 6.e interkostalrummet sista tredjedelen ventralt till sista interkostalrummet högt dorsalt. Instrumentet förs in i 11.e interkostalrummet (röd) på höger sida, nedanför tvärutskotten i en diagonal linje (grön) mellan tuber coxae och höger armbågsled, med nålen riktad mot vänster armbågsled.

BIOPSIINSTRUMENTET

Instrumentet som användes för leverbiopsi under provtagningen på försöksgården Lövsta, är specialbeställd från utlandet (Figur 1). Den liknar en lång troakar när den är ihopsatt. Nålen är ett högkvalitativt instrument av rostfritt stål, längd 25 cm, diameter 4 mm, kärnans diameter för provmaterial är 3 mm. Instrumentet kan användas på får, hjort och nöt. Instrumentet har dock, vid egna försök, inte visat sig vara lämpligt för kalvar/ungdjur under ett år. Det finns även ett så kallat "true cut" biopsiinstrument som är mindre i diameter och därav ger mindre mängd provmaterial (11).

LEVERNS TOPOGRAFI

Levern på nöt är placerad väl omsluten av bröstkorgen på höger sida av djuret och kan normalt sett inte palperas. Levern kan dock, i vissa fall, vara förstorad och då kan man känna en förstorad lever genom att trycka med fingrarna bakom höger revbensbåge (2). Leverns exakta plats kan bekräftas, antingen med hjälp av perkussion eller ett ultraljud. Ultraljundsundersökning kan också vara till hjälp för att fastställa leverns storlek, position och konsistens samt påvisa förekomsten av eventuella abscesser. Levern kan lokaliseras genom att undersöka 6:e till 12:e interkostalrummen på höger sida (2). Auskultation av höger sida med hjälp av

stetoskop för en eventuell dislokation av löpmage rekommenderas innan provtagning. Instrumentet förs in mellan 11:e interkostalrummet på höger sida, mellan mellersta och översta tredjedelen av revbenet (5) i en diagonal linje mellan tuber coxae och höger armbågsled, med nålen riktad mot vänster armbågsled (Figur 2.)

PREOPERATIVA FÖRBEREDELSE

Innan själva ingreppet skall området på höger sida förberedas. Pälsen på en ca 15x15cm ruta rakas. Sedan tvättas och skrubbas området med lämplig lösning, till exempel tvål eller Hibiscrub kutan lösning 40 mg/ml (klorhexidin) och till sist används 70% isopropylalkohol för desinfektion. Kons huvud skall bindas upp till vänster exempelvis i en fodergrind, eftersom levern i en sådan position av djuret pressas mer mot den högra bukväggen och gör ingreppet lättare att genomföra.

Cirka 10 ml Lidokel-Adrenalin vet, inj 20mg/ml+36 (lidokain+adrenalin) eller alternativt 10-20ml Procainidor Vet inj 20mg/ml Salfram Scandinavia (procain) injiceras med en 19G 40mm kanyl. Lokalbedövning injiceras i hela muskellagret interkostalt i en solfjäderform. Sedan läggs en kvaddel subkutan för en adekvat lokalanestesi innan punktering av hud och muskulatur (Figur 3). Huden kan

skrapas en aning med skalpell för att göra området mer tydligt markerat efter lokalbedövning, alternativt lämnas kanylen kvar i vävnad efter att man genomfört lokalbedövningen för att veta exakt område där man vill genomföra biopsin.

Lämplig NSAID ges till djuret för att minska smärta efter en leverbiopsitagning då en lokal inflammation normalt uppstår (1). Studier har visat att kor visat tecken på smärta efter ingreppet och därför rekommenderas behandling med NSAID för att minska obehag för djuret (9). Vanligtvis är sedativa inte nödvändig att administrera om djuret håller sig lugnt och är fixerat samt adekvat lokalbedövat. Antibiotikabehandling är inte nödvändig efter en korrekt genomförd leverbiopsi på nöt.

GENOMFÖRANDE

Sterila handskar skall användas av personen som utför biopsin. Innan själva provtagningen görs ett litet snitt genom hela hudlagret med ett skalpellblad, detta för att förhindra att biopsinålen blir slö samt för att ingreppet skall gå lättare och utan större kraftansträngning. Biopsiinstrumentet skall vara sterilt autoklaverat.

Instrumentet guidas in i hudsnittet, den penetrerar interkostalmuskelnerna och diafragma för att sedan penetrera

Figur 3. Placering av lokalbedövning efter rengöring.

Figur 4. Nålens riktning mot vänster armbågsled, 11. interkostalrummet nedanför tvärsnittet på höger sida, diagonal linje mellan tuber coxae och höger armbågsled.

leverkapseln i en vinkel som beskrivits tidigare. (Figur 4) Kon kan rycka till då instrumentet penetrerar musklerna i diafragmas fästen som inte är bedövade och ett motstånd följt av en plötslig lättning av motståndet, ett litet ryck, kan kännas när nålen förs in i bukhålan där levern har sin plats. Den vassa troakaren tas ur instrumentet efter att man avancerat ytterligare ca 2 cm till in i levervävnad och endast den mer trubbiga ihåliga biopsinålen avanceras något djupare in i levervävnaden med små roterande rörelser, hela tiden i riktning vänster armbågsled. Känslan är för det mesta att vara i något grovt när instrumentet manipuleras i levervävnad. Biopsitagningen kan även underlättas med hjälp av att samtidigt utföra ett ultraljud av levern för bättre visualisering (2).

Efter att ha penetrerat levern, sätts en tumme över nålens ihåliga ände i provtagarens hand för att behålla vakuum och för att inte biopsimaterialet skall rinna ut när instrumentet tas ut. Sedan pressas det nytagna provmaterialet ut på en steril kompress genom att den vassa troakaren åter igen appliceras in i instrumentet. (Figur 5). Ca 150-250 g provmaterial är adekvat. I viss litteratur rekommenderas t ex 150-350 mg levervävnad (7). Huden sys igen med enstaka enkla suturer av icke resorberbart material som tas bort efter ca 10-11 dagar.

PROVHANTERING

Biopsierna tagna på SLUs försöksgrd förvarades torrt och kallt i en ren plastbehållare och frystes ner så fort som möjligt efter provtagning, detta för att senare skickas utomlands för analys av mineraler, tungmetaller och triglycerider. En mindre mängd provmaterial kan även placeras i en 2 ml Eppendorf-tub och frysas ner omedelbart i flytande kväve i -85°C (6).

Det finns flera möjligheter att skicka och analysera prover på olika laboratorier. Kostnaden för analys av bland annat koppar, zink, selen, molybden, järn, arsenik, bly, kadmium, kobolt och triglycerider

Figur 5. Nytagen leverbiopsi på en kompress.

från lever ligger på mellan 1000 och 2500 SEK, beroende på val av laboratorium i utlandet.

ÖVRIGT

Leverbiopsi är ett relativt säkert och enkelt ingrepp att utföra (11). Största faran är en felaktig vinkel på biopsinålen, då en eventuell gallblåsa eller ven i levern kan penetreras och skadas (11). Peritonit kan uppstå om en eventuell leverböld punkteras, kor med misstanke om leverböld skall därför inte provtas (3).

Under våren 2017 genomfördes leverbiopsier på 20 stycken mjölkande kor på SLU:s försöksgrd Lövsta. Leverbiopsierna skulle ingå i ett försök gällande bland annat en jämförelse mellan triglycerider i lever och triglyceridhalt i blodet hos nöt. Ansökan om etiskt godkännande av djurförsök gällande bland annat leverbiopsiprovtagning skrevs och godkändes.

Biopsierna togs som beskrivet tidigare. Procamidol Vet inj 20 mg/ml Salfram Scandinavia (prokain) användes vid lokalbedövning samt Comforion Vet inj 100 mg/ml Orion Pharma Animal Health (ketoprofen) som engångsdos efter ingrepp, båda med 0 dagar karens för mjölk. Ingen antibiotika har använts i samband med dessa provtagningar.

Grovfoder och mjölmängd kontrollerades 5 dagar före och 5 dagar efter leverbiopsin. Ingen betydande nedgång i mjölmängd eller grovfoderintag kunde noteras och det allmänna tillståndet på djuren kontrollerades dagligen. Samtliga djur var utan anmärkning efter leverbiopsin.

SUMMARY

LIVER BIOPSY IN CATTLE

METHOD AND IMPLEMENTATION

During the spring of 2017, a research project was carried out at the experimental facility Lövsta of the Swedish University of Agricultural Sciences (SLU) in Uppsala. Liver biopsies were taken from 20 lactating cows. In this article, the used method is enlightened and described when performing the liver biopsies.

The biopsy instrument used for biopsies at the experimental facilities at Lövsta was a biopsy instrument with the shaft length of 30 cm, diameter 4 mm. Sample core diameter is 3 mm which is suitable for deer and sheep as well as cattle. The liver is identified between the 6th to 12th intercostal space on the right-hand side of the animal. Before performing a biopsy, it is advisable to auscultate and to perform a percussion to be sure no right displaced abomasum is present and the liver is in the right position and the area needs to be prepared as for surgical intervention before inserting local anaesthetic. The area of the incision is at the 11th intercostal space, between the middle and upper third of the rib, on a diagonal line between tuber coxae and the elbow joint on the right hand side.

The area of 15x15 cm is prepared and locally anesthetized and the complete instrument is inserted into a small stab incision into the skin made by a scalpel blade after proper local anaesthesia. The instrument is guided into the muscles of the right flank and a small relief of resistance can be felt when successfully inside the abdomen. Then it is inserted further 2 cm and the sharp trocar is

removed. The less sharp biopsy needle is then guided further in an angle pointing at the direction of the tuber olecrani on the left elbow joint of the animal. This can be made with a guidance of an ultrasound of the liver.

Penetration of the liver tissue might give a slightly grating sensation. When rotating the biopsy needle a few times in the liver tissue, a thumb is placed on the outer end and the instrument is removed from the abdominal cavity. An adequate amount of liver tissue would be between 150-250mg. Procaine was used as a local anesthetic and ketoprofen as a pain relief, both with 0 days of milk withdrawal.

The liver biopsy technique did not interfere with the production or health status of the 20 cows sampled. No negative change in general condition following the biopsy was observed in any of the sampled animals, neither a significant difference was observed for the feed consumption or milk production from 5 days before, until 5 days after performing the biopsy.

ETT SPECIELLT TACK TILL all personal på Lövsta och Idiss-larkliniken SLU, som gjorde genomförandet av leverbiopsierna möjlig. Ett speciellt tack till Professor Kjell Holtenius för expertishjälp med artikeln.

REFERENSER

1. Beausoleil N.J & Stafford K.J. is a nonsteroidal anti-inflammatory drug required to alleviate pain behavior associated with liver biopsy in cattle?, *Journal of Veterinary Behavior*, .2012, 7, 245-251.
2. Cockcroft P & Jackson P. clinical examination of the abdomen in adult cattle. In practice, .2004, 26, 310-311.
3. Constable PD, Hinchcliff K.W, Done S.H. & Grünberg.W. *veterinary medicine; a textbook of the diseases of cattle, horses, sheep, pigs and goats*, 11.edition, Elsevier, St.Louis, Missouri, .2017, 626
4. Gerspach.C, Imhasly S, Klingler R, Hilbe. M. et. al. variation in fat content between liver lobes and comparison with histopathological scores in dairy cows with fatty liver. *BMC Veterinary Research*, .2017, 98.
5. Gröhn.Y & Lindberg, L-A. methodological aspects of the microscopy of bovine liver biopsies. *Compendium Pathology*,1982, 92, 567.
6. Johnston H, Beasley L & MacPherson N. copper toxicity in a new zealand dairy herd, Johnston et al. *Irish Veterinary Journal*, .2014, 67:20.
7. Kalaitzakis.E., Panousis N., Roubies N, Giadinis N. , et. al. Clinicopathological evaluation of downer dairy cows with fatty liver. *Canadian Veterinary Journal*, 2010, 51, 615-622.
8. Macrae.A, *Interpreting blood haematology/biochemistry in cattle and sheep in the field*, *Livestock*, 2017, Volume 22, No 1, 28-32
9. Molgaard.L, Damgaard B.M, Bjerre-Harpoth V & M.S Herskin. effects of percutaneous needle liver biopsy on dairy cow behavior. *elsevier, Research in Veterinary Science*, 2012, 93, 1248-1254. 2010, 254-255
10. Parkinson T.J, Vermunt J.J & J. Malmo. *diseases of cattle in australia*, (2010), Vetlearn, Wellington, New Zealand, 254-255
11. Vermunt, Jos J, *surgical diagnostic procedures in cattle: an overview*, 3rd International Symposium of Veterinary Surgery and 9th Iranian Symposium of Veterinary Surgery, Anesthesiology and Radiology, 193-198198doi:10.1080/09638288.2016.1231 843 -

N - V E T
AN ALIVIRA GROUP COMPANY

Uppsala Science Park
Husaren,
Dag Hammarskjölds
väg 36B
751 83 Uppsala

Tel: 018 - 57 24 30
info@n-vet.se
www.n-vet.se

Noromectin vet[®]

Ivermectin 18,7mg/g, oral pasta.

Anthelmintikum mot nematoder samt styngflugelarver hos häst. Rekommenderas inte till föl yngre än 2 månader.

Förp.	Pris (Apoteket.se prislista apr-18)
1 st	118:-
2-pack	184:-
10-pack	587:-
50-pack	2027:-

Datum för senaste översyn av SPC: 2008-06-27. För ytterligare information, se Fass.se

DOSSPRUTAN RÄCKER
TILL
700
KG
KROPPSVIKT

Noromectin Comp vet[®]

Ivermectin 18,7 mg/g + prazikvantel 140,3 mg/g, oral pasta.

Anthelmintikum mot nematoder, bandmask samt styngflugelarver hos häst. Rekommenderas inte till föl yngre än 2 månader.

Förp.	Pris (Apoteket.se prislista apr-18)
1 st	151:-
12-pack	1213:-

Datum för senaste översyn av SPC: 2015-11-24. För ytterligare information, se Fass.se

Felint morbillivirus

– en möjlig orsak till kronisk njursvikt hos katt?

FÖRFATTARE: **Emeli Torsson**, doktorand, leg veterinär
Sophie Dahl, leg veterinär
Mikael Berg, professor

SLU, INSTITUTIONEN FÖR BIOMEDICIN OCH VETERINÄR FOLKHÄLSOVETENSKAP
Box 7028
Besöksadress: Ulls väg 26
750 07 Uppsala

Felint morbillivirus upptäcktes först 2012 och trots att det var så nyligen har det visat sig vara spritt över så gott som hela världen. I flera studier har man funnit ett samband mellan infektion med felint morbillivirus och kronisk njursvikt hos katt. Då njursvikt är en mycket vanlig diagnos hos våra katter är det ett virus som definitivt är värt att studera vidare.

UPPTÄCKTES 2012

År 2012 samlade en grupp forskare i Hong Kong in prover (blod, urin, nos- och rektalsvabb) från närmre 500 katter (9). De hade en teori att det hos katter bör finnas ett tidigare ej beskrivet virus inom virusfamiljen *Paramyxoviridae*, då nästan alla andra djurarter har ett eget virus inom den familjen. Det är heller inte helt ovanligt för virus att byta värd från hund till katt eller vice versa då det främst är dessa två djur människor håller som husdjur, vilket gör att de lever nära varandra. Ett exempel på när det har skett är hundens parvovirus vilket härstammar från kattens *feline panleukopenia virus* (9). Dessa båda brukar också kallas hund respektive kattpestvirus.

Figur 1. Många av våra äldre katter drabbas av kronisk njursvikt.

FOTO: ADOBE STOCK

Med detta i åtanke riktade de in sig på genus morbillivirus vilket inkluderar ett av hundens vanligaste paramyxovirus: valpsjukeviruset (*canine distemper virus/canine morbillivirus*). Med hjälp av alla tidigare tillgängliga morbillivirus designade de en polymerase chain reaction (PCR) med egenskapen att detektera alla kända virus inom genuset. Med detta test fick de ett positivt resultat hos 12,3 % av katterna (9). Lite drygt 1 av 10 katter bar alltså på ett virus nära besläktat med övriga morbillivirus. För att ta reda på mer exakt vilket virus det rörde sig om sekvenserades proverna och efter en fylogenetisk analys fastslogs det att det rörde sig om en ny medlem i genus morbillivirus, *feline morbillivirus* (FeMV). Sen 2012 har FeMV påvisats i Japan, Kina, USA, Tyskland, Italien, Storbritannien, Brasilien, och Turkiet (1, 2, 3, 4, 5, 7, 10). Det är alltså väl spritt över världen vilket tyder på att trots att vi inte detekterat det tidigare så har det funnits i vår kattpopulation en längre tid.

Övriga morbillivirus är bland annat de virus som orsakar valpsjuka, mässling, peste des petits ruminants (PPR), och den utrotade boskapspesten (2). De är alla mycket smittsamma och i många fall dödliga sjukdomar med en global spridning, men som likväl kan kontrolleras väl med tillgängliga vaccin. Viruserna är epiteliotropa och lymfotropa vilket avspeglar sig i deras kliniska bild som

inkluderar kraftiga respiratoriska och gastrointestinala symtom, och även en kraftig immunsuppression som ofta leder till sekundära infektioner, vilket är en av orsakerna till den höga dödligheten.

KRONISK NJURSVIKT

I den första studien i Hong Kong detekterades FeMV i majoriteten av fallen i katternas urin och två av de katter som var positiva för FeMV avlivades och obducerades. Via histopatologiska undersökningar av organen fann de att katterna led av en tubulointerstitiell nefrit (TIN) (9). Då viruset främst detekteras i urin och skador kan ses på njurarna av de drabbade djuren är den nuvarande teorin att FeMV kan vara en orsak till njursvikt hos katt. Njursvikt är mycket frekvent bland främst äldre katter och TIN är en av de vanligaste skadorna. CKD är mycket vanligt bland katter och upp mot 50 % av alla katter äldre än 15 år har fått diagnosen (Figur 1). Orsaken till den höga prevalensen av njursvikt bland katter är idag okänd, etiologin är troligen multifaktoriell och när diagnosen ställs är det mycket svårt att avgöra vad som är ursprunget. Huruvida FeMV kan ha ett samband med CKD och eventuellt vara en möjlig etiologi till CKD har undersökts fler gånger av flera olika forskargrupper, med varierande resultat. I Tyskland fann de ett klart samband där katter med symtom på kronisk njursvikt (CKD) alla var FeMV-positiva och katter utan tecken på CKD var alla negativa för

FeMV (8). I Japan fann de ett samband mellan inflammation i njuren och FeMV, men inte specifikt till TIN (6). Studierna utförda i Turkiet, Brasilien, och Storbritannien fann dock inget samband mellan FeMV och CKD eller TIN (1, 5, 10). I alla dessa studier så har katterna valts ut med olika inklusionskriterier, analysmetoder har skiljt sig åt och CKD har också till viss del definierats olika (till exempel endast utifrån histopatologisk diagnos eller endast via S-kreatinin). Skillnaderna gör det svårt att dra en klar slutsats huruvida infektion med FeMV kan leda till TIN och CKD, men indikationerna att ett samband finns är ändå så pass starka att det är värt att studera vidare.

SVERIGE

För att undersöka om FeMV är närvarande i Sverige utförde Sophie Dahl som sitt examensarbete på veterinärprogrammet en screening av svenska katter. Urinprover samlades in från individer som kom till Universitetsdjursjukhuset (UDS) i Uppsala och som en del av sin undersökning lämnat ett urinprov. Totalt analyserades 76 urinprover med hjälp av realtids-PCR för närvaro av FeMV. Av dessa prover var fyra positiva, dock kunde endast en konfirmeras senare med konventionell PCR. Från detta prov kunde vi sekvensera hela genen för fusionsproteinet, ett protein som uttrycks på utsidan av viruspartikeln och är ansvarigt för virusets fusion med värdcellen. Vid jämförelse med andra tillgäng-

Figur 2. Fylogenetiskt träd över olika isolat av felint morbillivirus och utvalda relaterade morbillivirus. Isolatet från Uppsala är markerat med röd markering.

TACK

Ett stort tack till Klinisk Kemiska laboratoriet vid SLU för hjälp med insamling av prover

liga sekvenser för FeMV (Figur 2.) kan ingen uppdelning utefter geografisk distribution ses, men en uppdelning i två olika genotyper kan anas, nå-

got som även iakttagits i tidigare studier i Europa (4). Att FeMV är så heterogent har diskuterats kunna bero på kroniska infektioner som kan leda till rekombinationer i virusgenomet eller eventuellt att flera olika virus kan vara förfäder till FeMV. Kroniska infektioner är något som är känt som typiskt för morbillivirus, i vissa fall persisterar de och kan orsaka allvarliga sjukdomar många år efter den

initiala infektionen. Vid infektion av mässlingvirus hos människa kallas det subakut skleroserande panencefalit (SSPE) och vid infektion av hundar med valpsjukevirus kallas det old dog encephalitis.

Det finns definitivt anledning att fortsätta studera FeMV och dess eventuella påverkan på den svenska kattpopulationen och vi har sökt medel för att göra detta. Vi hoppas på att i ett första steg undersöka den serologiska prevalensen av anti-FeMV-antikroppar i tre olika regioner av Sverige (södra, mellan, och norra) och samtidigt också försöka påvisa virus i urinprover. Då FeMV i dagsläget förmodligen inte ger upphov till en lika patogen

sjukdom som andra morbillivirus vill vi även studera hur viruset interagerar med kattens immunförsvar.

SAMMANFATTNING

Felint morbillivirus upptäcktes för första gången i Hong Kong 2012, men har sedan dess påvisats i många länder spridda över hela världen. Ett visst samband mellan FeMV-infektion och CKD har diskuterats, men är ännu inte helt fastställt. Den höga prevalensen av CKD bland våra katter gör studier av detta virus mycket intressant och relevant. Vi har väl fungerande vaccin mot flera andra morbillivirus (t.ex. PPR, valpsjuka, och mässling) och om vi kunde förhindra en liten del av de fall med CKD med ett vaccin vore det mycket eftersträvärt.

REFERENSER

1. Darold, G. M., Alfieri, A. A., Muraro, L. S., Amude, A. M., Zanatta, R., Yamauchi, K. C. I., Alfieri, A. F. & Lunnardi, M. first report of feline morbillivirus in south america. *Archives of virology*. 2017, 162, 469-475.
2. Furuya, T., Sassa, Y., Omatsu, T., Nagai, M., Fukushima, R., Shibutani, M., Yamaguchi, T., Uematsu, Y., Shirota, K. & Mizutani, T. existence of feline morbillivirus infection in japanese cat populations. *Archives of virology*. 2014 159, 371-373.
3. Lorusso, A., Di Tommaso, M., Di Felice, E., Zaccaria, G., Luciani, A., Marcacci, M., Aste, G., Boari, A. & Savini, G. first report of feline morbillivirus in europe. *Veterinaria italiana*. 2015, 51, 235-237.
4. Marcacci, M., De Luca, E., Zaccaria, G., Di Tommaso, M., Mangone, I., Aste, G., Savini, G., Boari, A. & Lorusso, A. genome characterization of feline morbillivirus from italy. *Journal of virological methods*. 2016, 234, 160-163.
5. McCallum, K. E., Stubbs, S., Hope, N., Mickleburgh, I., Dight, D., Tiley, L. & Williams, T. L. detection and seroprevalence of morbillivirus and other paramyxoviruses in geriatric cats with and without evidence of azotemic chronic kidney disease. *Journal of veterinary internal medicine*.
6. Park, E.-S., Suzuki, M., Kimura, M., Mizutani, H., Saito, R., Kubota, N., Hasuike, Y., Okajima, J., Kasai, H. & Sato, Y. epidemiological and pathological study of feline morbillivirus infection in domestic cats in japan. *BMC veterinary research*. 2016, 12, 228.
7. Sharp, C. R., Nambulli, S., Acciardo, A. S., Rennick, L. J., Drexler, J. F., Rima, B. K., Williams, T. & Duprex, W. P. chronic infection of domestic cats with feline morbillivirus, united states. *Emerging infectious diseases*. 2016, 22, 760.
8. Sieg, M., Heenemann, K., Rückner, A., Burgener, I., Oechtering, G. & Vahlenkamp, T. W. discovery of new feline paramyxoviruses in domestic cats with chronic kidney disease. *Virus genes*. 2015, 51, 294-297.
9. Woo, P. C., Lau, S. K., Wong, B. H., Fan, R. Y., Wong, A. Y., Zhang, A. J., Wu, Y., Choi, G. K., Li, K. S., Hui, J., Wang, M., Zheng, B. J., Chan, K. H. & Yuen, K. Y. feline morbillivirus, a previously undescribed paramyxovirus associated with tubulointerstitial nephritis in domestic cats. *Proc Natl Acad Sci U S A*. 2012, 109, 5435-40.
10. Yilmaz, H., Tekelioglu, B. K., Gurel, A., Bamac, O. E., Ozturk, G. Y., Cizmecigil, U. Y., Altan, E., Aydin, O., Yilmaz, A. & Berriatua, E. Frequency, clinicopathological features and phylogenetic analysis of feline morbillivirus in cats in istanbul, turkey. *Journal of feline medicine and surgery*. 2017, 19, 1206-1214.

PATOLOGI & DIAGNOSTIK AV KOGNITIV DYSFUNKTION HOS HUND

LITTERATURSTUDIE 2018-02-12

Kognitivt dysfunktionssyndrom (KDS) är en degenerativ neurologisk sjukdom som uppträder hos äldre hundar. Sjukdomen kan jämföras med Alzheimers sjukdom hos människan. Hos hund stödjer diagnostiseringen sig i stor grad på ägarens förmåga till att upptäcka förändringarna i hundens mentalitet och ägarens vilja att uppsöka veterinär. Vidare spelar veterinärens anamnesupptagning och användandet av eventuella frågeformulär och kognitiva tester en stor roll i diagnostiseringen. Att utesluta andra sjukdomar med samma kliniska uttryck är också av betydelse. Bilddiagnostik kan användas för att utesluta annan patologi i hjärnan som kan ge beteendeförändringar som kan påminna om KDS. Inom forskning har bilddiagnostik även använts som hjälpmedel i diagnostiseringen av KDS. Det finns idag ingen annan metod än post-mortem undersökning av hundens hjärna för att få en mer definitiv diagnos. Det är viktigt med tidig interaktion för att bromsa ned utvecklingen av sjukdomen och det skulle därför behövas en objektiv, standardiserad metod eller test för att kunna ställa diagnosen så tidigt som möjligt (Figur 3).

KDS karakteriseras av en långsam och gradvis försämring av kognitiv uppfattning och inläring orsakat av patologiska förändringar i hjärnans cortex (3,14,21,27,28,30,31). Syndromet har jämförts med tidig fas av human Alzheimers sjukdom (3,15,22,27,30) och har en prevalens på 14 till 60% hos hundar över åtta års ålder (2,18,20,25).

Diagnostisering av levande hundar kan inte göras definitivt i brist på en biologisk markör med tillräckligt hög sensitivitet och specificitet (14,22). Diagnosen hos levande hundar får därför i hög grad baseras på kliniska tecken som omfattar ändringar i beteende. I engelsk litteratur förkortas och beskrivs dessa symtom med akronymerna "DISH", "DISHA" (14) eller "DISHAAL" (15) som står för desorientering, förändrad interaktion med människor/djur, förändrad sömncykel (dygnsrytm), defekering/urinering inomhus (engelska: house soiling), förändring i aktivitetsnivå, ångest/oro (engelska: anxiety) samt förändring i lärande/minne. samtliga av dessa symtom kan bero på andra sjukdomar och mediciner, vilket måste uteslutas innan diagnosen kds ställs (13,14,15).

Det är inte påvisat att kön eller ras har betydelse för de patologiska förändringarna i hjärnan man har hittat vid KDS (3,18,27,30).

PATOGENES

Amyloidos

Vid patologisk undersökning av hjärnvävnad hos äldre hundar ses ofta flera förändringar där cerebrovaskulär amyloidos är en av de framträdande patologiska förändringarna (3,30). I human forskning går "den amyloida kaskadhypotesen" ut på att det är detta som är primärorsaken till Alzheimers sjukdom (19). Förändringarna består av aggregat av plack och hos hund består dessa huvudsakligen av β -amyloid ($A\beta$), ett protein som också förekommer hos friska individer. $A\beta$ är en 37-49 aminosyror lång peptid som skapas som produkt när det transmembrana proteinet amyloid precursor protein (APP) klyvs av enzymer. Aggregaten börjar bildas i, och har oftast högst koncentration i, frontal- och temporalloberna, men hos några individer har det också påvisats i hippocampus och cerebellum (3,4,5,9,12,30). Det har observerats aggregat så tidigt som hos åtta-nio åriga hundar (4,9).

I två av studierna av hundar med KDS påvisades en ökad förekomst av plasma $A\beta$ 42 (42 aminosyrisoformen av $A\beta$). Det sågs också en stor variation av nivån inom gruppen med KDS-hundar. Detta

Figur 1. Frågeformulär kan göra hundens besvär tydligare för kliniker och djurägare, och är ett bra diagnostiskt verktyg.

FOTO: TILDA FRANKLIN

Aspirant: Solveig Beate Mathiesen,
leg veterinär
E-mail: solbmathiesen@gmail.com
Tel: 070-8989698

Handledare: Sofus B. Hansen,
leg veterinär, specialistkompetens i
sjukdomar hos hund och katt
E-mail: sofus.hansen@blastjarnan.se
Tel: Tel: 031-653500

Blå Stjärnan Göteborg/Husdjurshälsan
Gjutjärnsgatan 4
417 07 Göteborg

kan betyda att det finns en underliggande patologisk orsak eller att det bara var en ökad variation i denna studiegruppen (4,27). I en av studierna hittade man också en signifikant korrelation mellan nivån av $A\beta$ 40 (40 aminosyrisoformen av $A\beta$) och $A\beta$ 42 och hur hundarna presterade på kognitiva tester (27).

Vidare är det inte säkert att det är aggregatens densitet, utan snarare hundens ålder och aggregatens utbredning i temporalloben, som har störst betydelse för sjukdomens kliniska bild (7). Beroende på vilka områden i hjärnan som är påverkade av de amyloida aggregaten, ses en skillnad i hur väl hundarna presterar på olika kognitiva tester (10).

Minskad hjärnvolym

Det har också påvisats ett samband mellan ökad ålder och minskning av total

FOTO: TUVA L. HAAGENSEN

Figur 2. KDS kan vara en mycket påfrestande sjukdom för hund och ägare. Blir veterinärer och ägare mer uppmärksamma på symptomen, ökar möjligheten till att göra livet bättre för seniorhunderna och deras familj

hjärnvävnad (3,5,30). I en patologisk undersökning med 20 äldre hundar (åtta till 18 år) och 10 yngre kontrollhundar (ett till fem år) hittades förminskning av gyri och utvidgning av sulci hos några av de äldsta hundarna. Det sågs också lindrig till måttlig förstoring av ventriklarna hos 60% av individerna i den äldre gruppen och hos hundar över 14 år sågs denna förändring hos 100% (30). Liknande fynd hittades vid analys av hjärnan från 66 beaglar (ålder mellan 3 månader till 15 år) (3) och i en studie med 51 hundar av olika raser (ålder åtta till 15 år) (27).

Frontoventriculomegali framstår som ett unikt drag hos äldre hundar (3,30). Detta är en passiv ökning av ventriklarnas volym på grund av atrofi av omkringliggande parenkym. Det är dock osäkert om atrofin i detta området är signifikant större än den generella atrofin av parenkym som förekommer hos äldre hundar (30). Man har också hittat signifikant skillnad på volymen av frontalloberna och hippocampus hos äldre och yngre hundar. I en undersökning såg man en kraftig minskning hos äldre hundar (åtta år eller äldre) jämfört med yngre (sju år eller yngre) (30).

Fria radikaler

Hos äldre hundar med KDS ökar nivån av fria radikaler, troligen på grund av bland annat amyloidinducerad neurotoxicitet, vilket kan skada hjärnvävnad (1,8,11,21). Detta är också observerat humant

(19). Normalt ska antioxidanter som till exempel vitamin E (6,8), vitamin C, selen, liponsyra och L-karnitin oskadliggöra de fria radikalerna, men brist på antioxidanter kan orsaka degeneration eller död av neuroner (8). Möjligheten för att använda fria radikaler, som vitamin E, som biologisk markör för KDS, har därför undersökts men ytterligare studier behövs (6).

Det kolinerga systemet

Ökad aktivitet av monoaminoxidas B (hämmar nedbrytningen av bland annat dopamin och fenetylamin), minskad mängd katekolaminer och minskad aktivitet i det kolinerga systemet kan också ha negativ effekt på hjärnvävnaden (1,15) och kan orsaka en sämre minnesfunktion, motorfunktion och rapid eye movement (REM)-sömn (15). Det är inte helt fastställt vilken roll det kolinerga systemet har och förlust av kolinerga celler hos djur är inte 100% förenligt med kognitiv dysfunktion (1).

Andra patologiska förändringar

Lipofuscin, ett lipidpigment som ackumuleras i lysosomer i bland annat neuroner, finns normalt hos yngre djur, men hos äldre djur ses en ökning av mängden (3). Det är oklart om detta ska räknas som ett patologiskt fynd, och hur stor betydelse det har för hjärnans funktion. Då det har påvisats ett samband mellan mängden lipofuscin och patologin vid den ärftliga sjukdomen ceroid lipofuscinosis, misstänks en inverkan på hjärnans

funktion även hos äldre djur (3).

Det har också påvisats kalcifiering av meningerna, demyelinisering, astrocythypertrofi, förändringar i perivaskulära strukturer som till exempel mikrobldningar eller infarkter, neuroaxonal degeneration och en generell reduktion av neuroner hos äldre hundar. Det är oklart hur stor betydelse sådana förändringar har (3). Det har inte kunnat fastställas ett samband mellan onormala plasmanivåer av C-reaktivt protein, fibrinogen eller cytokiner som IL-2, IL-6, IL-8, TNF α , och KDS, men det kan inte uteslutas helt då koncentrationen kan vara annorlunda i hjärnvävnaden (27).

DIAGNOSTIK

Ante-mortem diagnostik förlitar sig i hög grad på djurägarens uppfattning och erfarenheter av hur hunden fungerar hemma. Tidig upptäckt och tidigt insatt behandling har stor betydelse för att kunna bromsa ned sjukdomens utveckling (14,15,24). Ofta har förändringarna i hjärnan hunnit utveckla sig över tid innan kliniska tecken upptäcks (15) och även om djurägaren söker vård är det bara ett fåtal hundar som får en formell diagnos av veterinär (25,26). Förutom klinikerns anamnesupptagning som kan innehålla frågor runt DISHA/DISHAAL, kan djurägaren få använda olika skattningskalor eller låta djuret genomgå olika mentala tester som kan ge en mer objektiv och kvantitativ bedömning av djurets mentala hälsa.

Frågeformulär

Exempel på skattningskalor som kan användas som bas för frågeformulär för djurägaren, är "The Cognitive Dysfunction Syndrome (CDS) checklist" (15) eller "The Age-Related Cognitive and Affective Disorders (ARCADE) scale" (14). Skalorna, där ägarna får bedöma sin hunds egenskaper genom att sätta poäng, berör ämnen som beteende runt mat och dryck, självstimulering (lickande eller bitande), om hunden kissar/bajsar inomhus, sönmönster, respons på inlärd kommandon, inlärt socialt beteende, stress och förändringar i vardagliga rutiner. "The canine cognitive dysfunction rating scale (CCDR)" är en annan skattningskala där man har

valt ut tretton beteendoområden som överensstämmer med KDS i ungefär 80 procent av fallen (23) (Figur 1).

Kognitiva tester

Det har också utvecklats kognitiva tester för att objektivt kunna göra en bedömning av hundars hjärnfunktion. Studier visar att hundar kan ha problem med korttidsminnet redan vid sex års ålder även om prefrontal atrofi och amyloid aggregat inte kan ses förrän vid åtta-nio års ålder (3,5,9,28,30). Funktionen i prefrontala cortex kan testas med varianter av reverserad inlärning. Hundar med KDS har större svårigheter att anpassa sig när ett tests betingelser ändras (28,30,31,32).

Bilddiagnostik

Flera studier visar att magnetresonanstomografi (MRT) kan användas för att påvisa framför allt ändring i hjärnvolymen som sedan kan återfinnas vid post-mortem undersökning (29,30).

Ökad nivå av laktat och pyruvat

En mindre utforskad aspekt vid KDS är nivån av laktat och pyruvat i cerebrospinalvätska (CSF). En försämrad cerebral oxidativ glukosmetabolism resulterar

i en ökad nivå av laktat och pyruvat (15,19,22). Det har också setts signifikant ökning av pyruvat- och laktatnivån hos hundar med kraftig nedsatt kognitiv funktion jämfört med hundar med lindrig nedsatt kognitiv funktion (22). Nyare forskning är dock mer nyanserad i tolkningen av laktatets roll och har pekat på möjligheten för att laktat kan ha en skyddande effekt på neuronerna (7). I human forskning är det också hittat indikationer på att transporten av laktat från astrocyt till neuron har betydelse för långtidsminnet (19). Det är inte konsensus om laktatets roll vid förlust av kognitiv funktion och det behövs vidare evidens innan laktat kan användas som biologisk markör för KDS (7).

DISKUSSION

Populationen av hundar över åtta år har en ökad förekomst av KDS och för några individer och ägare kan det vara en mycket påfrestande sjukdom. Symtombilden har flera likheter med andra sjukdomar och det är därför nödvändigt att utesluta dessa innan man går vidare med mer noggrann utredning för KDS. Kan djurägare och veterinärer bli mer uppmärksamma på problemet och det utvecklas en mer optimerad diag-

nostiseringsmetod, ökar möjligheten att göra livet bättre för seniorhundar och deras ägare.

Patogenes

Den amyloida kaskadhypotesen står relativt stark och mycket av forskningen som har framhävts i denna litteraturstudien, riktar in sig på detta. Vilka immuncytokemiska metoder som används för att påvisa A β , kan ha betydelse för resultatet (9). I en av de omtalade studierna i detta arbetet blev det använt ELISA-analys av plasma för att påvisa A β 40 (27) och A β 42 ante-mortem (4,27), men det är inte alla analyser som kan skilja mellan de olika isoformerna av A β . Hur materialet prepareras har också betydelse (9,27). Då analysmetoderna inte är tillgängliga kommersiellt och den exakta betydelse av amyloidaggregaten, eller vilken(a) isoform(er) som har betydelse för sjukdomen heller inte är helt känd, är den praktisk-kliniska betydelsen av amyloidos mindre.

MRT kan utesluta andra neurologiska sjukdomar och ge en kvantitativ bedömning av patientens hjärnvolum, men är inte tillräcklig för att ställa en säker diagnos då förminskad hjärnvolum inte

är patognomoniskt för sjukdomen (29,30). MRT är inte heller en möjlighet för alla djurägare eftersom undersökningen är ekonomiskt kostsam och utrustningen som krävs ofta svårtillgänglig. Samtidigt kan det se ut som att detta kan vara det bästa objektiva

Diagnostik av levande hundar får i stor grad baseras på kliniska tecken som omfattar ändringar i beteende. På engelska förkortas det "DISHAAL". Förkortningarna "DISH" eller "DISHA" omfattar samma ändringar, men här är flera kliniska tecken satt under samma bokstav.

ÄNDRING	EXEMPEL
Desorientering	Känner inte längre igen kända människor/djur.
	Kan ej orientera sig i van miljö.
	Kan stå och stirra i väggen, ut i rummet, ned i golvet.
Förändrad interaktion med människor och djur	Minskat intresse för kontakt med människor/djur.
	Hälsar mindre när djurägare kommer hem.
	Mer kontaktsökande och klängig.
Förändrad sömncykel (dygnsrytm)	Vandrar/vaknar på nätterna.
	Sover mer på dagarna.
	Vokaliserar på nätterna.
Defekering/urinerar inomhus (eng. House soiling)	Nedsatt/förlorad förmåga att säga till för att komma ut.
Förändring i aktivitetsnivå	Leker mindre med leksaker/familj.
	Mindre intresserad i att utforska miljön.
	Repetitivt beteende som slickande, tuggande, cirklande.
Ångest och oro (eng. Anxiety)	Separationsångest.
	Rädsla/oro utanför hemmet.
	Rädsla/oro i vana miljö.
Förändring i lärande och minne	Kommer ej ihåg inlärda kommandon.
	Ökad svårighet med att lära sig nya kommandon.
	Svårare för djurägare att uppnå kontakt med hunden.

Figur 3. Kognitivt dysfunktionssyndrom (KDS) är en degenerativ neurologisk sjukdom som uppträder hos äldre hundar. Sjukdomen kan jämföras med Alzheimers sjukdom hos människan och drabbar 14-60% av hundar över 8 år.

diagnostiska hjälpmedlet som är tillgängligt idag.

En intressant del av forskningen runt KDS är nivån av A β 40 och A β 42 i blod och laktatnivån i CSF. Dock är det osäkert, med hänsyn till dagens forskning, om de kan användas diagnostisk då betydelsen av A β 40 och A β 42 inte är helt klarlagd och det kan vara flera orsaker till ökat laktat i CSF. Detta kan kanske vidare utvecklas och få en större diagnostisk signifikans då det, för de flesta veterinärer, kan vara mer praktiskt och kanske billigare att ta ett blod- eller CSF-prov och analysera det än att utföra till exempel MRT.

En studie av vitamin E-nivån i serum har inte påvisat signifikant skillnad mellan KDS-patienter och icke-KDS-patienter (6), dock var urvalet i studien litet (37 hundar med KDS och 17 som gränsade till KDS, mot 12 hundar i gruppen som inte var diagnostiserade med KDS). Artikelförfattarna diskuterade huruvida det kunde ha blivit en mer signifikant skillnad i koncentration av vitamin E om graden av KDS hos hundarna hade varit mer allvarig (6).

Diagnostik

Det kan vara så att djurägare till arbetande hundar uppmärksammar de tidigaste ändringarna i hundens prestationsförmåga och eventuellt uppfattar detta som ett problem, medan ägare av icke-presterande hundar i mindre grad

märker skillnaden (15). Vilka symtom som hunden visar kommer troligen också att ha betydelse för om hundägaren söker veterinärhjälp och vilken typ av veterinärhjälp de söker. Det är idag okänt hur stor andel av djurägarna som söker veterinär för problemet. I många fall skulle det kanske räknas som normalt att hunden har ändrat beteende och har blivit "gammal" (13). En hund som däremot har börjat visa aggression mot människor eller andra djur, kommer kanske inte att tas med till veterinären i annat syfte än att bli avlivad. Då djurägaren, och ibland även veterinären, inte vet om att det kan finnas en underliggande patologisk orsak till förändringarna, utförs ofta ingen utredning (25,26). Detta gör att den kanske största svagheten vid diagnostiken av KDS är den mänskliga aspekten, men att bara få med enstaka punkter från DISHAAL-områdena eller till exempel "The CDS-checklist" i en anamnesupptagning, skulle troligen förbättra möjligheterna för att fånga upp hundar med KDS (Figur 2).

Vid användande av frågeformulär kommer djurägarens förmåga att uppfatta och återge hundens beteende att variera mycket och därmed skapa brister i bedömningsunderlaget. Det kan vara svårt att utveckla ett frågeformulär med hög specificitet och sensitivitet. Till exempel är CCDR och "The CDS-checklist" de enda formulären som inkluderar frågor om nedsatt luktsinne, något som kan vara ett tecken på KDS (23,27). Det är

också svårt att utveckla frågeformulär som är sensitiva nog för att upptäcka tidiga och subtila tecken på KDS (8).

Det har inte gjorts några studier där frågeformulär eller intervju av hundägare har kombinerats med kognitiva tester (8) och man kan därför inte dra några slutsatser mellan vilken(a) typ av beteendeförändring(ar) ägaren uppfattar och resultat av kognitiva tester.

Kognitiva tester ger en mer objektiv bedömning av hundens kognitiva funktion och verkar vara mer sensitiva för mildare kognitiva defekter än frågeformulär (8). Men testerna är utvecklade för och användas bara i forskning (8). Hundarna som är med studierna är vana vid en testsituation och resultatet bedöms av forskare som troligen har fått specialutbildning eller har mer erfarenhet med detta än en vanlig kliniker. Hur lätta kognitiva tester är att använda och tolka kan därför bli annorlunda i klinisk verksamhet.

En gemensam svaghet för alla studier som har omtalats här, är det smala patienturvalet. Det finns orsak att tro att KDS i lägre eller högre grad har en prevalens på 14-60% av hundar över åtta år (2,18,20,25) och det borde finnas studier med ett stort antal individer som kombinerar flera diagnostiska metoder. Ser man på antal hundar i studierna nämnda i detta arbetet har den minsta studien 30 hundar (3) och den största 312 hundar

(23). De flesta av studierna använder antingen ante-mortem eller post-mortem diagnostik och det är enbart två studier som inkluderar båda ante-mortem diagnostik i form av kognitiva tester och/eller frågeformulär/intervju av djurägarna och post-mortem undersökningar. För att få fram ett bättre diagnostiskt verktyg, vore det bra om det gjordes fler studier som kombinerade dessa undersökningsmetoder så att det var möjligt att hitta ett frågeformulär/intervjusystem med hög specificitet och sensitivitet för att misstänka KDS hos hund. I de två tidigare nämnda kombinerade studierna är patientantalet dessutom lågt, 15 (27) respektive 23 hundar (30), bland annat på grund av att några

hundar avlivades eller dog. Studierna har också olika betingelser som kan spela in på resultatet. Studien med det minsta urvalet hade 15 privatägda hundar (27), medan den största hade 23 beaglar uppfostrade på universitet eller institut. (30) Det har visats att mental stimulans och fysisk aktivitet är viktigt för att upprätthålla kognitiv funktion (16) och det kan tänkas att det skulle vara svårare att stimulera ett större antal hundar i en mer klinisk miljö än det är att stimulera privata hundar som troligen har mer kontakt med sina djurägare. Samtidigt skulle det vara lättare att standardisera den mentala stimuli och fysiska aktiviteten av inte-privata hundar så att variationen inom gruppen kunde hållas till ett minimum.

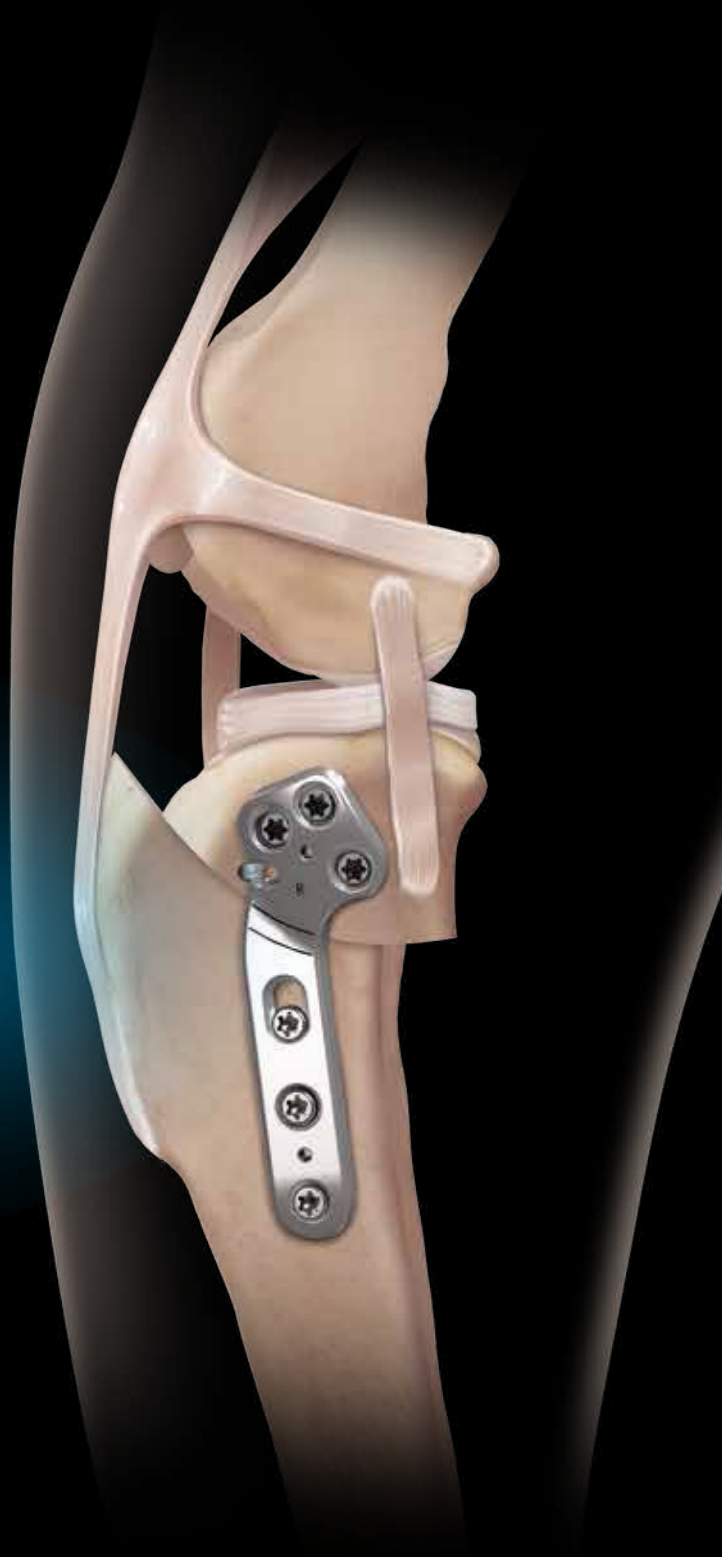
KDS är en sjukdom med en komplex, och inte fullständig utredd, patologi. Sjukdomen utvecklar sig över tid och det vore intressant att se långtidsstudier med ett större antal hundar som kombinerar olika diagnostiska metoder. Ärftlighet kan också vara en intressant aspekt att följa. Ett ökat fokus på sjukdomen från hundägares och veterinärers sida skulle vara till hjälp i sökandet efter diagnosen, men även med detta och ytterligare forskning kommer det troligen inte att vara möjligt att få fram en enda diagnostisk metod, då sjukdomen i sig är så komplex.

REFERENSER

- Araujo JA, Studzinski CM & Milgram NW. further evidence for the cholinergic hypothesis of aging and dementia from the canine model of aging. *Prog Neuropsychopharmacol Biol Psychiatry*. 2005, 29, 411-422.
- Azkona G, García-Belenguier S, Chacón G, Rosado B, León M & Palacio J. prevalence and risk factors of behavioural changes associated with age-related cognitive impairment in geriatric dogs. *J Small Anim Pract*, 2009, 50, 87-91.
- Borràs D, Ferrer I & Pumarola M. age-related changes in the brain of the dog. *Vet Pathol*, 1999, 36, 202-211
- Chambers JK, Mutsuga M, Uchida K & Nakayama H. characterization of $\alpha\beta$ 3 deposition in the brains of dogs of various ages and other animal species. *Amyloid*, 2011, 18, 63-71.
- Colle M-A, Hauw J-J, Crespeau F, Uchiyama T, Akiyama H, Checler F, Pageat P & Duyckaerts C. vascular and parenchymal α 2-macroglobulin deposition in the aging dog: correlation with behavior. *Neurobiol Aging*. 2000, 21, 695-704.
- Fast R, Schütt T, Toft N, Möller A & Berendt M. an observational study with long-term follow-up of canine cognitive dysfunction: clinical characteristics, survival, and risk factors. *J Vet Intern Med*, 2013, 27, 822-829.
- Gladden L. lactate metabolism: a new paradigm for the third millennium. *J Physiol*. 2004, 558, 5-30.
- Head E & Zicker SC. nutraceuticals, aging, and cognitive dysfunction. *Vet Clin North Am Small Anim Pract*. 2004, 34, 217-228.
- Head E, McCleary R, Hahn FF, Milgram NW & Cotman CW. Region-specific age at onset of β -amyloid in dogs. *Neurobiology of Aging*. 2000, 21, 89-96
- Head E, Callahan H, Muggenburg BA, Cotman CW & Milgram NW. Visual-discrimination learning ability and beta-amyloid accumulation in the dog. *Neurobiol Aging*. 1998, 19, 415-425.
- Head E, Liu J, Hagen TM, Muggenburg BA, Milgram NW, Ames BN & Cotman CW. oxidative damage increases with age in a canine model of human brain aging. *J Neurochem* 2002, 82, 375-381.
- Hou Y, White RG, Bobik M, Marks JS, Russell MJ. distribution of beta-amyloid in the canine brain. *Neuroreport*. 1997, 8, 1009-1012
- Landsberg G & Araujo JA. behavior problems in geriatric pets. *Vet Clin North Am Small Anim Pract*. 2005, 35, 675-698.
- Landsberg GM, Deporter T & Araujo JA. clinical signs and management of anxiety, sleeplessness, and cognitive dysfunction in the senior pet. *Vet Clin North Am Small Anim Pract*. 2011, 41, 565-590.
- Landsberg GM, Nichol J & Araujo JA. cognitive dysfunction syndrome. *Vet Clin North Am Small Anim Pract*. 2005, 42, 749-768.
- McMillan FD. maximizing quality of life in ill animals. *J Am Anim Hosp Assoc*. 2003, 39, 227-235
- Mongillo P, Araujo JA, Pitteri E, Carnier P, Adamelli S, Regolin L & Marinelli L. spatial reversal learning is impaired by age in pet dogs. *Age (Dordr)*. 2013, 35, 2273-2282.
- Neilson JC, Hart BL, Cliff KD & Ruehl WW. prevalence of behavioral changes associated with age-related cognitive impairment in dogs. *J Am Vet Med Assoc*. 2001, 218, 1787-1791.
- Newington JT, Harris RA & Cumming RC. Reevaluating metabolism in Alzheimer's disease from the perspective of the astrocyte-neuron lactate shuttle model. *J Neurodegener Dis*. 2013, 234572.
- Osella MC, Re G, Odore R, Giardi C, Badino P, Barbero R & Bergamasco L. canine cognitive dysfunction syndrome: prevalence, clinical signs and treatment with a neuroprotective nutraceutical. *Appl Anim Behav Sci* 2007, 105, 297-310.
- Pineda S, Olivares A, Mas B & Ibañez M. cognitive dysfunction syndrome: updated behavioral and clinical evaluations as a tool to evaluate the well-being of aging dogs. *Arch Med Vet*, 2014, 46, 1-12.
- Pugliese M, Carrasco JL, Andrade C, Mas E, Mascort J & Mahy N. severe cognitive impairment correlates with higher cerebrospinal fluid levels of lactate and pyruvate in a canine model of senile dementia. *Prog Neuropsychopharmacol Biol Psychiatry*. 2005, 29, 603-610.
- Salvin HE, McGreevy PD, Sachdev PS & Valenzuela MJ. the canine cognitive dysfunction rating scale (CCDR): a data-driven and ecologically relevant assessment tool. *Vet J*. 2011, 188, 331-336.
- Salvin HE, McGreevy PD, Sachdev PS & Valenzuela MJ. growing old gracefully-Behavioral changes associated with "successful aging" in the dog, *Canis familiaris*. *J Vet Behav* 2011, 6, 313-320.
- Salvin HE, McGreevy PD, Sachdev PS & Valenzuela MJ. the canine sand maze: an appetitive spatial memory paradigm sensitive to age-related change in dogs. *J Exp Anal Behav*. 2011, 95, 109-118.
- Salvin HE, McGreevy PD, Sachdev PS & Valenzuela MJ. the canine sand maze: an appetitive spatial memory paradigm sensitive to age-related change in dogs. *J Exp Anal Behav*. 2011, 95, 109-118.
- Schütt T, Toft N & Berendt M. cognitive Function, progression of age-related behavioral changes, biomarkers, and survival in dogs more than 8 years old. *J Vet Intern Med*. 2015, 29, 1569-1577.
- Studzinski CM, Christie LA, Araujo JA, Burnham WM, Head E, Cotman CW & Milgram NW. visuospatial function in the beagle dog: an early marker of cognitive decline in a model of human aging and dementia. *Neurobiol Learn Mem*. 2006, 86, 197-204.
- Su M-Y, Head E, Brooks WM, Wang Z, Muggenburg BA, Adam GE, Sutherland R, Cotman CW & Nalcioglu O. magnetic resonance imaging of anatomic characteristics in a canine model of human aging. *Neurobiol Aging* 1998, 19, 479-485.
- Tapp P, Siwak C, Gao F, Chiou J, Black S, Head E, Muggenburg B, Cotman C, Milgram N & Su M-Y. frontal lobe volume, function, and beta-amyloid pathology in a canine model of aging. *J Neurosci*. 2004, 24, 8205-8213.
- Tapp PD, Siwak CT, Estrada J, Head E, Muggenburg BA, Cotman CW & Milgram NW. size and reversal learning in the beagle dog as a measure of executive function and inhibitory control in aging. *Learn Mem*. 2003, 10, 64-73.
- Tapp PD, Siwak CT, Head E, Cotman CW, Murphey H, Muggenburg BA, Ikeda-Douglas C & Milgram NW. concept abstraction in the aging dog: development of a protocol using successive discrimination and size concept tasks. *Behav Brain Res*, 2004, 153, 199-210

En ny TPLO-platta som ger rotationsstabilitet

- Vinkelstabila skruvar proximalt och distalt
- TPLO-låsplatta med alternativet *Internal/Brace™*-förstärkning
- Ny form och ytterligare funktioner utformade för att göra det lättare att placera plattan optimalt
- Lasermarkering underlättar korrekt placering
- 3.5 mm platta, finns i tre storlekar

Kontakt

Stefan Sahlin
Produktspecialist Veterinär
Tel: +46 725 441 109
E-post: stefan.sahlin@arthrex.se

Kundservice: Info@arthrex.se
Tel: +46 8 556 810 00

www.arthrexvetsystems.com

© Arthrex GmbH, 2018. Alla rättigheter förbehållna.

Arthrex®
Vet Systems

Vilken är din diagnos? - Patologi

Fallet är sammanställt och tolkat av Veronica Rondahl, avdelningen för patologi och viltsjukdomar, SVA.

KVIGKALV, KÖTTRAS, 1-2 MÅN

Anamnes: Upptäckte på morgonen att tre kalvar var halta. Denna kalv har feber. Den har sprickbildningar över kotlederna båda bak, och en klövkapsel har lossnat. Ena bakbenet har en stor svart skada över kotleden där huden är uppsprucken och kotleden är öppen och exponerad. Huden är svart, torr och hård. På andra bakbenet ses kraftiga hudsprickor över kotleden med begynnande klövkapselavlossning och sparsamt med purulent material under den skadade huden och klövkapseln. Ena kotleden på frambenet är svullen. De andra kalvarna är svullna över klövar och kotleder bak.

Patologi: Obduktionsfynden var fokuserade i de perifera kroppsdelarna. Utöver de ovan beskrivna förändringarna i kotleder och klövar var de yttersta ca 4 cm av svansspetsen svart och hård, och på öronen sågs ca 4 cm långa svarta, hårda områden längs öronlappens kant. I våmmen återfanns sparsamt med stråblandat, grönfärgat innehåll. Övriga organ och vävnader bedömdes vara utan signifikanta förändringar.

**SVAR
SIDA 51**

LÄSTIPS

BOAS

Anatomiska riskfaktorer för BOAS (brachycephalic obstructive airway syndrome), gratis webbtidning:

Liu NC., Troconis EL., Kalmar L., Price DJ., Wright HE., Adams VJ., Sargan DR., Ladlow JF.
<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0130741>
PLoS One. 2017 Aug 1;12(8):e0181928.
Conformational risk factors of brachycephalic obstructive airway syndrome (BOAS) in pugs, French bulldogs, and bulldogs.

Diagnostisering av hiatusbråck hos brachycefala hundar:

Broux O., Clercx C., Etienne AL., Busoni V., Claeys S., Hamaide A., Billen F.
Veterinary Surgery 2018 Feb;47(2):243-251.
"Effects of manipulations to detect sliding hiatal hernia in dogs with brachycephalic airway obstructive syndrome."

Komplikationer vid extirpation av laryngeala sacculae hos brachycefala hundar:

Hughes JR., Kaye BM., Beswick AR., Ter Haar G.
Journal of Small Animal Practice 2018 Jan;59(1):16-21.
"Complications following laryngeal sacculectomy in brachycephalic dogs."

FOTO: ADOBE STOCK

HAR DU LÄSTIPS?

kontakta vår redaktion
redaktion@svf.se

**Fästingsäsongen är här
– kom ihåg att skydda hunden!**

SKYDDAR ÄVEN MOT:

Rävs-kabb

Demodex

Örons-kabb

Loppor

**TUGGTABLETT MED
LEVERSMÅK!**

Simparica[®] (sarolaner) tuggtablett, medel mot ektoparasiter för systemiskt bruk. Indikationer: För behandling mot fästingar, loppor, rävs-kabb, örons-kabb och demodex hos hund. Rx. **Särskilda varningar:** Parasiterna måste börja äta på värdjuret för att exponeras för sarolaner, därför kan risken för överföring av smittsamma parasitsjukdomar inte uteslutas. **Särskilda försiktighetsåtgärder vid användning:** Valpar yngre än 8 veckor och/eller hundar som väger mindre än 1,3 kg behandlas i enlighet med ansvarig veterinärs nytta/riskbedömning. **Biverkningar:** Milda övergående gastrointestinala biverkningar och övergående neurologiska störningar har observerats i mycket sällsynta fall. **Användning under dräktighet och laktation:** Säkerheten av detta veterinärmedicinska läkemedel har inte fastställts under dräktighet och laktation, använd endast i enlighet med ansvarig veterinärs nytta/riskbedömning. **Förpackningar:** Varje förpackning innehåller 3 tuggtabletter om 5 mg, 10 mg, 20 mg, 40 mg, 80 mg eller 120 mg. Senaste översyn av produktresumé: 2017-10-10. För mer information se www.fass.se.

zoetis

Freda Scott-Park:

"Just make a bloody start"

TEXT OCH FOTO: JENNY PERSSON

I april gästade den brittiska veterinären Freda Scott-Park Stockholm. Hon är en av anledningarna till att Storbritannien numera är ett föredöme när det kommer till att se samband mellan djurmisshandel och våld mot närstående. Hennes kanske viktigaste budskap är att våga se och agera för det räddar liv, både människors och djurs.

Freda Scott-Park tog sin veterinärexamen 1979, hon kom ut i en helt annan verklighet än hur det ser ut idag. Det var ett yrke med få kvinnliga kollegor och samhällsklimatet som var rådande då var att du inte skulle bli involverad i andras förhållanden.

– För att måla ett exempel så när en kvinna blivit slagen av sin man, och polisen kom hem, så kunde mannen skickas hem till sitt föräldrahem några dagar för frugan skulle få lite tid att vila upp sig. Idag är det tack och lov olagligt även med våld i hemmet och nu upplever jag att man i min kår ser, lyssnar och blir mer involverade.

I England har man idag rätt att fråga polisen om en person tidigare är straffad för misshandel, det har med andra ord hänt mycket sedan Freda Scott-Park

började sitt arbete som veterinär. Hon skickar samtidigt med en varning, det gäller att agera med försiktighet här. I många fall kan förövaren bli som farligast när kvinnan (som det i de flesta fall handlar om) vill lämna förhållandet.

FÖRSTÅ RISKEN

– Vi bör förstå att många av de här offren lever under dödshot – berättar du dödar jag dig. Finns det barn och/eller husdjur i hemmet följer även de med i hotet. Så vi agerar med stor försiktighet, vi skickar till exempel inte med några broschyrer om vart du kan vända dig. Det är helt enkelt för farligt, vi får istället tänka ut andra sätt. Och det finns, men vi vill inte att den informationen sprids.

Freda Scott-Park är ordförande i organisationen Links Group UK som arbetar med att öka kunskapen och medveten-

heten om sambandet mellan våldsutsatta människor och djur. Och där har veterinärer och annan djurhälsopersonal en nyckelroll att spela. Nu är många myndigheter och organisationer knutna till Links Group. Ju fler som verkar tillsammans för att hitta sambanden desto mer ökar chansen att hitta och rädda utsatta.

– Ofta är det djuren som kommer ut ur "bikupan" och då är det viktigt att man som veterinär förstår vad det är man ser och vet hur man ska agera i dessa fall. I England har vi utarbetade vägar så att en veterinär kan slussa vidare utsatta personer så de får hjälp från ansvariga myndigheter, det finns ju liknande vägar i Sverige. Även om ni inte arbetar precis som vi gör.

Och det är inte helt okomplicerat hur man som veterinär i Sverige ska agera. Men den ideella organisationen Se sambandet (läs mer i nr 3/18) har samlat information om hur du kan agera i de här fallen. Man rekommenderar legitimerad djurhälsopersonal som har anmälningsplikt vid djurskydds- och djurplågeribrott att ta som rutin att systematiskt

göra en orosanmälan till socialtjänsten om det finns barn i familjen där man misstänker att djuret är utsatt för våld eller vanvård. Och djurskyddshandläggare rekommenderas även de att systematiskt lämna in orosanmälan till socialtjänsten om det finns barn i hushållet.

SVENSKT PROJEKT

På samma seminarium som Freda Scott-Park talade på medverkade även Pernilla Börjesson. Hon arbetar inom samhällsutveckling och social hållbarhet på Länsstyrelsen Västmanland där hon projektleder ett treårigt projekt som bland annat handlar om att föra in barnkonventionen i djurskyddskontrollen.

– I Länsstyrelsens uppdrag ingår att ta med barnperspektivet i allt vi arbetar med. När vi hörde talas om Se sambandet förstod vi hur vi kan arbeta med det här hos våra djurskyddshandläggare och veterinärer. Vi vill och kan göra skillnad.

Hon berättar om flera fall där djurskyddsinspektörer bidragit till att råd-

da barn och kvinnor från en hemmiljö med ständig närvaro av våld och hot. Hon tar även upp ett exempel där man inte lyckades rädda kvinnan eller hunden. Den misshandlade kvinnan lämnade sitt skyddade boende på grund av att hon var orolig för sina hästar och sin hund. Som mannen hotat att döda.

– Den här kvinnan misshandlades till döds av sin före detta pojkvän som tog sig hem till kvinnan när han släppts ur häktet. Här brast det i alla instanser, kriminalvården, socialtjänsten och hos oss. Vi kunde ha provat att omhänderta djuren för att göra skillnad och gett den här kvinnan ro i sitt skyddade boende.

HJÄLP FRÅN OVÄNTAT HÅLL

En av Storbritanniens mest välkända tv-kockar gick efter att paparazzibil-der kommit ut och berättade om hur inte bara hennes dåvarande man utan även hennes mamma hade utsatt henne för misshandel och hot.

– Ni kanske kommer ihåg bilderna som spreds över världen 2012? De visar hur Nigella Lawsons kanske ännu mer välkända man, Charles Saatchi, tar

”När djur misshandlas är människor i riskzonen, när människor misshandlas är djur i riskzonen”.

stryptag på henne. Hon skilde sig direkt efter att bilderna kom ut och började berätta om sin bakgrund med en mamma som inte gillade henne. Det var hot och misshandel från barnsben, säger Freda Scott-Park.

Hon menar att när den här kända kvinnan öppnade upp och började berätta om sitt personliga helvete så fick de som arbetar med dessa frågor draghjälp och det har lett till mer resurser, större förståelse och mer samverkan.

Pernilla Börjesson, Funktionsledare Social Hållbarhet och Utvecklingsledare Våld vid Länsstyrelsen i Västmanlands län, berättade om hur de arbetar för att utveckla rutiner för att fler ska se sambandet mellan våld i nära relationer och våld mot djur.

Nigella Lawson kommer från en familj med hög status i Storbritannien – vilket ledde till en helt annan form av uppmärksamhet än när det "bara" gäller mer vanliga "Svenssons".

– Förutom att veterinärer kan bidra till att göra skillnad, genom att vara uppmärksamma och se sambanden, ser vi nu även hur familjedjur hjälper utsatta barn att komma tillbaka och lära sig att känna empati och kärlek. Det finns så många bottnar här som kan göra än större skillnad med rätt medel.

Freda Scott-Park lyfter fler projekt som är knutna till Links Group, allt från Crime Stoppers till projekt som genom djur stödjer utsatta barn och familjer.

– Tyvärr är det ofta ideella krafter och bidrag som gör sådana här projekt

genomförbara. Och flera lyckade projekt går tyvärr i graven när medlen inte finns där.

Även i Sverige är det mycket som drivs fram med ideella krafter, som Se Sambandet och VOOV. Men det går att åstadkomma mycket med information, hitta rutiner och samverkan i de olika instanserna i samhället.

SAMVERKAN PÅ RIKTIGT

– Precis som Freda Scott-Park säger är det ibland bara att "maka a bloody start" som kan göra skillnaden. Att hela organisationen är med på tåget, hela vägen från receptionisten till högste chef. Inom ramen för djurskyddet hittar vi mellan 15 och 30 utsatta barn varje år. I lilla Västmanland, säger Pernilla Börjesson.

Se Sambandet vill även lyfta hur en bredare samverkan skulle göra ännu större

skillnad. Där man som exempel lyfter att det behövs mer forskning i området, Brottsförebyggande rådet borde titta på de här frågorna precis som försäkringsbolagen borde uppdatera sina försäkringar för att inte försvåra för utsatta.

– Som till exempel när det kommer till djurförsäkringar som inte gäller om någon i hemmet utsatt djuret. Vilket blir en till tröskel för de som behöver söka vård för sina djur att vara öppna med vad som hänt. Då har de dessutom inte möjlighet att lämna in djuret för vård, säger Nathali Nordén riksordförande för VOOV, som fanns representerade på mötet.

Det finns mer att läsa om

det här på Se sambandets hemsida (sesambandet.wordpress.com) och även på VOOVS (voov.nu).

Några minuter om hästanestesi med Vanessa Bettembourg

TEXT: MONIKA ERLANDSSON, KANSLIVETERINÄR

HEJ VANESSA, KAN DU BERÄTTA LITE OM DIG SJÄLV.

Jag är född 1986 i Sverige men min mamma är norsk. Jag tog examen 2010 på Norges veterinärhögskola. Jag flyttade sedan tillbaka till Sverige och arbetade som distriktsveterinär i Värmland, där jag trivdes väldigt bra och var speciellt intresserad av immobilisering. Jag är intresserad av att arbeta med vilt och jobbade då i en älgpark samt med andra djur som var svåra att fånga in och kom därmed in på det här med anestesi. Efter 4,5 år bestämde jag mig för att göra ett internship på Nya Zeeland inom anestesi och analgesi. Under tiden blev jag erbjuden min nuvarande tjänst och fick komma hem lite tidigare än planerat. Just nu är jag Resident (specialistkandidat) i veterinär anestesi och analgesi på NMBU Veterinærhøgskolen med diplomaterna Andreas Haga och Andreas Lervik som mina vägledare.

VARFÖR GÖR DU EN RESIDENCY I ANESTESI?

Det bottnar i att jag önskar få en hög kompetens i området och att jag kan samla mycket erfarenhet och information på kort tid. Det väldigt roligt att fördjupa sig inom ett fält. Anestesi är i sig ett brett fält. Det är tvärvetenskapligt och handlar om mer än bara doser. Förutom vilda djur brinner jag för att förbättra uppvakningskvaliteten hos häst, då det antagligen är uppvaket som är mest riskfyllt. Det finns inte tillräckligt med kunskap inom detta område.

KAN DU BERÄTTA MER OM DIN RESIDENCY OCH HÄSTNARKOS?

Den 1 januari 2016 påbörjade jag ett treårigt program som avslutas med europeisk specialistexamen. Om allt går enligt planen tar jag examen 2019 men innan jag får gå upp för examination måste jag ha uppfyllt vissa krav för att vara behörig. Jag måste ha en Case logg som visar

på erfarenhet av anestesi och analgesi på många olika arter och två olika Case reports som ska vara av så god kvalitet att de kan publiceras. Två artiklar ska publiceras med mig som huvudförfattare på en av dem och den är för min del inom just hästanestesi. Den handlar om kontinuerlig dexmedetomidininfusion på häst under anestesi, där jag tittar på plasmakoncentrationen vid två olika infusionshastigheter. Kardiovaskulära parametrar och uppvakningskvalitet jämförs också.

VAD ÄR DIN INRIKTNING? Man har ingen inriktning utan det gäller att få så mycket kunskap som möjligt om olika djurarter. Allt från exotiska djur till kor. I höst ska jag vara på Royal Veterinary College i London under tre månader. I somras var jag ett par veckor på Brookfield Zoo i Chicago som har ett eget djursjukhus med egna specialister. Jag gick till exempel bredvid en Diplomat i anestesi.

FINNS DET NÅGOT SOM ÄR EXTRA VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ INOM ANESTESI AV HÄST I FÄLT?

Säkerhet och förberedelser. Det är viktigt att tänka på mer än bara medicinerna. Hästar är tunga djur som kan få myopati och neuropati. Ha koll på facialis-nerven och cornea... Man bör lägga ett venkateter för att ha snabb intravenös tillgång. Hästar är utmanande att söva och det kan vara svårt att bedöma anestesi-djup på hästar jämfört med smådjur. Håll tiden så kort som möjligt och tänk på säkerheten.

DET VERKAR SVÅRT ATT FÅ NARKOSEN BALANSERAD. HUR VANLIGT ÄR DET ATT HÄSTAR VAKNAR UPP ELLER DÖR UNDER EN NARKOS?

Tack vare att vi idag har så bra kunskaper om sövning är det antagligen inte särskilt vanligt med att de dör under själva narkosen. Det finns

en omfattande studie från 2002 som visar på en perioperativ mortalitet på 0,9 % upp till sju dagar postoperativt. Inklusive kolikhästar hamnar siffran på cirka 1,9 %. Nyare studier visar ungefär samma siffror. Men jag känner inte till att det finns data från Skandinavien...

De kardiovaskulära parametrarna och ventilationen kan monitoreras ganska bra i dagsläget, och det finns åtgärder att sätta in. Det är framför allt under uppvaket som hästar skadar sig. Det finns till exempel ingen publicerad data på att dödligheten minskar vid assisterad uppvakning vilket är lätt att anta men däremot finns det en risk för människan.

VAD ÄR DET SENASTE INOM ANESTESI AV HÄST PÅ KLINIK?

Det sker mycket forskning hela tiden angående ventilation och cirkulation. Rent praktiskt har det skett framsteg inom monitorering. Det handlar också mycket om balanserad anestesi med alfa-2-agonister; att komplettera gasnarkos med olika läkemedel för att kunna minska doseringen av varje läkemedel och således biverkningarna. Jag ska presentera mitt arbete på World Congress of Veterinary Anaesthesia i Italien i september och då berättar jag gärna mer! Tack Vanessa, vi ser fram emot ett mer vetenskapligt reportage med dig till hösten.

KAN DU GE VÅRA LÄSARE SOM SÖVER HÄSTAR NÅGRA LÄSTIPS UNDER TIDEN?

En väldigt trevlig och nyttig bok är Handbook of Equine Anaesthesia av Taylor & Clark.

om du vill sprida dina tips mejla redaktionen på redaktionen@svf.se

VÄSBY DJURSJUKHUS blev Årets Djurklinik 2018: "Ett erkännande för alla våra eldsjälar"

På Väsby djursjukhus är man noga med att hålla en bra kontakt samt öppen dialog med sina kunder. Något som har gett resultat. Nyligen tog kliniken emot utnämningen Årets Djurklinik 2018.

TEXT: LINDA KANTE

Det var för andra året i rad som Väsby Djursjukhus tog sig till final i tävlingen Årets Djurklinik. Förra året fick man nöja sig med en plats bland topp 5 men i år kammade man hem förstaplatsen.

– Det är verkligen jättekul, speciellt för min personal. Jag är så stolt över dem. Att stå som vinnare av alla dessa duktiga veterinärkliniker och djursjukhus i Sverige känns så klart helt otroligt kul för oss. Det visar att vi har stort förtroende hos våra kunder och vi har också fått ett hav av blommor från dem i dagarna, säger Marie Jury, legetimerad veterinär och vd för Väsby Djursjukhus.

Att vinna blir ett kvitto på att Väsby Djursjukhus kunder är nöjda med hur kliniken jobbar mot dem och deras husdjur, menar Marie Jury.

– Sedan har det såklart också att göra med hur vi har jobbat med de kriterier som satts upp för priset: bemötande, delaktighet och prisinformation. Djurägare idag är medvetna kunder som vill känna sig trygga när de besöker sitt

djursjukhus eller sin klinik. Att inte tappa bort sig i att "bara behandla djuret" är så viktigt. Tappar man bandet till kunden så når man inte djurets väl heller alla gånger. På dessa punkter har vi fått ta del av så fina omdömen från våra kunder att flera av oss blev tårögda.

BYGGDE UT

Väsby djursjukhus startades 1975 av Inger och Jannis Lundgren, vilket också råkar vara Marie Jurys föräldrar. De har under hela den här tiden levt med arbetet och är en viktig kugge i varför man är det djursjukhus som står på plats idag. Tidigt kom också Lena Andersson, djursjukskötare, in i verksamheten.

– År 2000 kom min man Ashley Jury - som också är veterinär - och jag in i verksamheten och två år senare återinvesterade vi företagets kapital i verksamheten för att bygga ut till Väsby Djursjukhus, som innefattar alla de trogna medarbetare vi har med oss idag, fortsätter Marie Jury.

När det blev klart att Väsby Djursjukhus

kammade hem vinsten blev nyheten snabbt viral via Facebook. Dessutom pryder ett diplom numera djursjukhusets reception, så att alla kunder kan ta del av det.

– Utöver äran att få ta emot priset på VETA-dagarnas bankett, så är det så klart en bekräftelse på att vi jobbar åt rätt håll med bra kontakt och öppen dialog mot våra kunder. Kunderna har visat att de har stort förtroende för oss och uppskattar vårt arbete vilket ger en oerhörd arbetsglädje för oss i detta stundtals annars ganska utmanande arbete.

VIKTIGT FÖR BRANSCHEN

Marie Jury menar vidare att utmärkelser av det här slaget är viktigt för branschen.

– Med ett sådant här pris belyses det att vi aktivt arbetar med dessa frågor i branschen och det blir dessutom ett erkännande för alla de eldsjälar som med själ och hjärta arbetar för djurens bästa och kvalitet i vården varje dag.

Så här glad blev personalen när de tog emot priset som Årets Djurklinik 2018.

På Väsby Djursjukhus tar man årligen emot mellan 15 000 och 20 000 patienter.

FAKTA

VÄSBY DJURSJUKHUS

Startade upp 1975 i Upplands Väsby utanför Stockholm och är ett privat, familjeägt fristående djursjukhus. Årligen tar man emot 15-20 000 patienter och man behandlar alla smådjur. Väsby Djursjukhus har en bred kirurgisk verksamhet med bland annat fokus på ortopedivård. Man har omkring 35 anställda samt klinikhunden Bettan, en border terrier som finns med i personalgruppen. Hennes främsta uppgift är att sprida glädje till personalen

– Det är viktigt att ha mål att arbeta mot och detta är ett mycket roligt mål som har gett stor glädje till våra anställda. Roligt med priset är också att det visar på spridningen av storlek på kliniker samt lyfter valfriheten hos kund. Kort sagt – det har gett kunden makt att lyfta sin favorit.

VAD HÄNDER PÅ VÄSBY DJURSJUKHUS FRAMÖVER? HAR NI NÅGRA SPÄNNANDE NYHETER ATT DELA MED ER AV?

– Vi har alltid nyheter på gång, men de senaste angående verksamhetsutvecklingen är dock inte officiella än, så där kan jag inte avslöja något ännu. Men det jag kan berätta om är att vi nyligen gjort en stor satsning för att komma till rätta med överviktsproblematiken hos

våra husdjur, vilket är den största och mest växande sjukdomen vi har hos våra sällskapsdjur och som kommer med en rad allvarliga följsjukdomar. Ämnet är dessutom en jätteutmaning i kundkontakt och god kommunikation. Därför hoppas vi att fler hoppar på tåget och lyfter frågan ännu mer, avslutar Marie Jury.

Klinikhunden Bettan myser med personalen.

JUST NU

Kors kroppsspråk kan berätta vad de känner

Välfärdsaspekter har blivit allt viktigare i studier som handlar om djurhållning. Enkla, pålitliga och objektiva mått på djurs välbefinnande är dock en bristvara, men snart kan vi förhoppningsvis använda kors kroppsspråk som mått på deras känslotillstånd. Grunden är lagd av en studie från SLU som visar hur djuren vinklar sina öron, vad de gör med svansen och hur nacken är böjd i olika situationer.

– Det finns folk som tror att de är bra på att se vad ett djur känner, och det kanske de är, men utan bevis kan vi inte använda deras uppfattningar för att bedöma djurens välbefinnande på ett tillförlitligt och repeterbart sätt, säger professor Linda Keeling, som har lett en studie som nyss publicerades i tidskriften PLOS ONE.

FOTO: DANANA DE OLIVEIRA

Kor framför en av de roterande borstar som fanns tillgängliga i kostallet. Öronställningen hos kon längst fram beskrivs i protokollet som "framåt".

Vad forskarna har gjort är att kartlägga kors kroppsspråk med hjälp av en metod från humanpsykologin där känslor beskrivs i två dimensioner. Den första visar hur positiv (eller negativ) känslan är och den andra hur aktivt (från lugn till upphetsad) djuret är. Det görs inga antaganden om vilka känslor djur kan eller inte kan uppleva, men resultaten är ändå värdefulla för forskning om djurvälfärd.

Forskarna gjorde över 3700 observationer av öronens, svansens och nackens

positioner hos 72 kor, när dessa stod och åt grovfoder ur ett tråg, stod och blev skrubbad av mekaniska roterande borstar eller köade för att komma fram till mjölkmaskinen.

– Att kor upplever det som positivt att äta och att bli borstade överensstämmer med vad tidigare forskning tyder på, säger Linda Keeling. Att de tycks uppleva köande som negativt är däremot något nytt, liksom att köandet innebär stunder av både lugn och upphetsning.

HÖGT BLODTRYCK EN TIDSINSTÄLLD BOMB FÖR KATTENS HÄLSA

För första gången någonsin äger i år Kattens Hypertensionsmånad rum, en kampanj för att öka medvetenheten om högt blodtryck hos katter, som kan vara som en tidsinställd bomb för kattens hälsa.

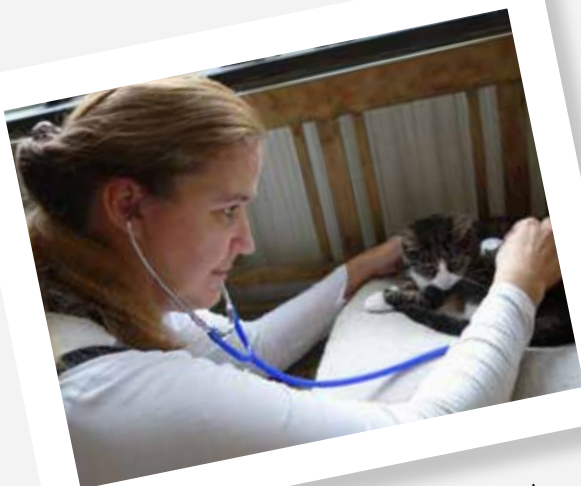
– Hos katter kan högt blodtryck orsaka stor skada på vitala organ som ögon, njurar, hjärta och hjärna, menar

Anna-Karin Landgren, engagerad smådjursveterinär från Onsala som värnar

lite extra om de äldre djuren. Olyckligtvis är det en sjukdom som utvecklas smygande utan att ge några tidiga varningstecken för djurägaren. Katten kan verka helt frisk ända tills man börjar mäta blodtrycket eller allvarliga symptom visar sig.

Studier visar att minst en av åtta katter över nio års ålder berörs, och om katten har en kronisk njursjukdom eller en överaktiv sköldkörtel är risken ännu större, en av tre lider då av högt blodtryck.

Övriga få människor är medvetna om att katter också kan drabbas av högt blodtryck. Sjukdomen kallas ofta för "the silent killer" eftersom inga tidiga varningstecken syns. Därför kan det få en förödande inverkan på kattens hälsotillstånd, då den ofta diagnostiseras för sent.

Anna-Karin Landgren, Onsalaveterinären.

TEMA: ULTRALJUD

TRE SNABBA MED

Sara Granström,

*Leg veterinär, PhD kardiologi,
Evidensia Södra Djursjukhuset,
Stockholm*

NÄR ÄR DET DAGS ATT UPPGRADERA SIN ULTRALJUDSMASKIN?

Den mest uppenbara situationen är väl om maskinen har uppnått sin tekniska livslängd och "strular" (hänger sig osv). Sedan kan det handla om att man känner att den bildkvalitet man kan uppnå är otillräcklig för att göra de bedömningar/provtagningar man vill kunna genomföra. Som exempel kan nämnas att man inte får en tillräcklig hög upplösning i sina tvådimensionella bilder eller att Dopplern som används för att titta på blodflöden är okänslig och svårtolkad.

Inom ekokardiografi (hjärtultraljud) kan det också handla om att man vill utvecklas och börja använda tekniker som blivit mer tillgängliga under senare år, såsom tredimensionellt ultraljud (3D) eller vävnads-Doppler.

VAD SKA MAN TÄNKA PÅ NÄR MAN TITTAR RUNT EFTER EN NY APPARAT?

Dels tycker jag att det är klokt att ha gjort lite förarbete i form av att verkligen fundera igenom vilka behov man har i sin klinik, hur man har tänkt använda maskinen helt enkelt. Sedan är det otroligt viktigt att man verkligen får möjlighet att testa den/de maskiner man är intresserad av, helst på några olika patienter av olika storlek och med precis de prober man är intresserad av att köpa. Det är också bra att prova några olika maskiner innan man bestämmer sig.

ÄR DET NÅGRA FUNKTIONER SOM DU TYCKER ÄR ETT MÅSTE MEN SOM MÅNGA NOG GLÖMMER BORT ATT FRÅGA OM?

Nej, ingen jag kan komma på sådär på rak arm. Däremot tycker jag att man ska komma ihåg att fråga vilka möjligheter – och ungefärligt pris – som finns för att komplettera maskinen i ett senare skede med modaliteter som man kanske inte omedelbart behöver (exempelvis 3D). Jag tycker också att man ska komma ihåg att verkligen nyttja att de största aktörerna på marknaden har duktiga tekniker som kan hjälpa till med att optimera/skräddarsy inställningar på maskinen efter behov.

HÖG TID VACCINERA MOT KANINGULSOT

Kaningulsot är en mycket smittsam och allvarlig sjukdom som drabbar framförallt kaniner, men även vissa arter av harar. Sjukdomen kan lätt överföras mellan tam- och vildkaniner. Vaccination måste ske årligen för att upprätthålla skyddet mot kaningulsot. Senaste stora utbrott var 2016, enligt ett pressmeddelande från (SVA).

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) tillhandahåller åter vaccin mot de två typer av kaningulsot som förekommer. Anledningen är att det har visat sig vara svårt att få tag på vaccin i år

– Ägare av tamkaniner som har frågor om vaccination och vaccinationsdoser vänder sig bäst till en lokal veterinär, säger Inger Blom, stabschef för vaccinberedskapen vid SVA i ett pressmeddelande.

Anna Straube ny chef för bilddiagnostiska kliniken på Universitetsdjursjukhuset vid SLU

Anna Straube ny chef för bilddiagnostiska kliniken på Universitetsdjursjukhuset vid SLU

Anna Straube har anställts som chef för bilddiagnostiska kliniken på Universitetsdjursjukhuset vid SLU.

Anna har arbetat på bilddiagnostiska kliniken på Universitetsdjursjukhuset sedan 2002. Dessförinnan har hon arbetat som både distriktsveterinär och smådjursveterinär på andra djursjukhus. I hennes nya roll som chef för bilddiagnostiska

kliniken kommer Anna att arbeta med både verksamhetsutveckling, personalfrågor och administration men även fortsätta att arbeta kliniskt med djursjukhusets patienter. Anna började sin nya tjänst i april.

FOTO: MIKAEL PROPOST/SVA

Kaniner på 4 H i Gränby, Uppsala.

Sveriges arbete för att motverka antibiotikaresistens förebild i EU

Sveriges arbete för att motverka antibiotikaresistens hos djur får beröm av EU. Den svenska modellen kan vara en förebild för andra medlemsländer. Det anser EU:s generaldirektorat för hälsa och livsmedelssäkerhet.

– Arbetet mot antibiotikaresistens är en av de viktigaste globala utmaningarna vi står inför. I Sverige bedriver vi sedan länge ett arbete för att förebygga och

bekämpa djursjukdomar och vi ser att det haft stor betydelse för att minska användningen av antibiotika och spridningen av resistens. Resultaten visar att Sveriges strategier och arbetssätt är effektiva. Det goda samarbete vi har mellan myndigheter, organisationer och djurägare ska vi vara stolta över, säger Ingrid Eilertz, veterinärchef och chef för Jordbruksverkets avdelning för djurskydd och hälsa.

Christophe Bujon, ny kommunikations- och redaktionsansvarig veterinär på SVF från och med 1 september

Specialist i hundens och kattens sjukdomar sen 2005. Veterinär 1996, arbetat på distrikt i Karlskrona och i Hede 1996-1997 och 1999-2000, Kalmar Djursjukhus 1997-1999, Regiondjursjukhuset Bagarmossen 2000-2007 (ansvarig för operationsavdelningen 2002-2007), ortoped och kirurg Evidensia Södra Djursjukhuset 2007-2018 (bitr chefsveterinär 2008-2012 och chefsveterinär 2012-2018). Husveterinär på TV4 Nyhetsmorgon sen 2010. Examinator i Examinations- och styrkommittén specialistutbildningen hund och katt sen 2016. Sambo och tre döttrar. Bor i Stockholm. Stora fritidsintressen är att resa, dyka, spela piano och laga mat.

Läs ett längre reportage om Christophe efter sommaren.

Lotta Berg tillsammans med övriga vinnare på prisutdelningen, Lotta näst längst till höger i bild.

Lotta Berg belönad för sitt arbete för djurvälfärd

Lotta Berg, professor i husdjurens miljö och hälsa vid SLU, var en av fem veterinärer som tilldelades Världsveterinärförbundets (WVA) djurvälfärdspris vid förbundets världskongress i Barcelona den 7 maj. Utmärkelsen avser exemplariskt arbete för djurvälfärdens värnande och främjande, skriver SLU på sin hemsida.

I sitt pressmeddelande skriver WVA att alla de fem pristagarna är goda exempel på den avgörande roll veterinärer har när det gäller värnande och förbättring av välfärd för alla djur. För Lotta Bergs del betonades också veterinärernas viktiga roll i samhället, genom att forska och genom att förespråka ett starkt djurskydd gentemot politiker, myndigheter, media och allmänheten.

Det var i år andra gången som priserna delades ut, och det gjordes i samarbete med Ceva Santé Animale, som är ett franskt multinationellt djurläkemedelsföretag. De övriga pristagarna var Adroaldo José Zanella (Brasilien), Alice Crook (Kanada), Zhijuan Yin (Kina) och Mactar Seck (Senegal).

Eva Molin ny chef för klinisk kemiska laboratoriet på Universitetsdjursjukhuset vid SLU

Eva Molin har anställts som chef för klinisk kemiska laboratoriet på Universitetsdjursjukhuset vid SLU. Hon kommer senast från SciLifeLab där hon arbetat som vice verksamhetschef med ansvar för personal, budget och verksamhetsutveckling. Eva började sin nya tjänst i april.

Eva Molin ny chef för klinisk kemiska laboratoriet på Universitetsdjursjukhuset vid SLU. Foto: Kristin Johansson, SLU

Laboratorieveterinär får kungligt stipendium

Styrelsen för Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond för vetenskap, teknik och miljö har beslutat tilldela Oskar Nilsson, laboratorieveterinär vid Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), ett stipendium.

– Jag är både glad och hedrad över stipendiet. Förhoppningsvis kan det bidra till att ytterligare förbättra vårt arbete med övervakning av antibiotikaresistens, säger Oskar Nilsson i ett pressmeddelande från SVA.

Stipendiet uppgår till 85 000 kronor. Oskar Nilsson, som är verksam vid sektionen för antibiotikafrågor vid SVA, har sedan många år arbetat med resistensfrågor, framförallt inom fjäderfäsektorn. Stipendiet ska användas för resor för att studera övervakningsprogrammen i Frankrike och Kanada, samt för att fortsätta forska om antibiotikaresistens.

FOTO: MIKAEL PROBST/SVA

Laboratorieveterinär Oskar Nilsson, SVA, har sedan många år arbetat med resistensfrågor.

Beslutet offentliggjordes i anslutning till Hans Majestät Konungens födelsedag den 30 april. Utdelandet av stipendiet kommer att ske fredagen den 25 maj vid en mottagning i Bernadottebiblioteket, Kungl. Slottet i Stockholm.

Ny avhandling om immunmedierade sjukdomar hos hund

FOTO: HILLEVI/STEPHANSSON

Tollare som har lämnat blodprov till SLU:s hundbiobank. Där lagras prover från både friska och sjuka hundar, tillgängliga även för framtida forskningsprojekt

Immunmedierade sjukdomar orsakas av defekter i immunsystemet och är vanliga sjukdomar hos både människor och djur, inklusive hundar.

Hundar av rasen Nova Scotia duck tolling retriever (kallade tollare) verkar drabbas i högre utsträckning än många andra raser. En ny avhandling från Sveriges lantbruksuniversitet fördjupar kunskapen om immunmedierade sjukdomar hos hund och framför allt hos tollare.

Veterinär Hanna Bremer, institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, försvarade sin doktorsavhandling med titeln "Canine immune-mediated disease – studies of epidemiology, genetics, and autoantibodies" för veterinärmedicin doktorsexamen torsdagen den 17 maj.

Vi vill alltid veta vad du vill läsa om!

kontakta vår redaktion redaktion@svf.se

Epiztel nr 6 2018

FÖRFATTARE: SOFIA WESSMAN, HANDLÄGGARE JORDBRUKSVERKET

Sveriges arbete för att motverka antibiotikaresistens hos djur får beröm av EU. Den svenska modellen kan vara en förebild för andra medlemsländer anser EU:s generaldirektorat för hälsa och livsmedelssäkerhet efter besök i Sverige.

Arbetet mot antibiotikaresistens är en av de viktigaste globala utmaningarna vi står inför. I Sverige bedrivs sedan länge ett arbete för att förebygga och bekämpa djursjukdomar vilket har haft stor betydelse för att minska försäljningen av antibiotika och spridningen av resistens. Sverige har konsekvent rapporterat de lägsta siffrorna vad gäller försäljning av antimikrobiella medel av alla EU-medlemsstater och när det gäller antibiotikaresistens hos bakterier från människor och djur har Sverige fortfarande en gynnsam situation, ur ett internationellt perspektiv. Detta visar att våra strategier och arbetssätt är effektiva vilket är ett resultat av det samarbete som finns mellan myndigheter, organisationer och djurägare.

BESÖK HOS FLERA OLIKA MYNDIGHETER OCH ORGANISATIONER

Under tio dagar i oktober 2017 besökte en grupp från EU:s generaldirektorat för hälsa och livsmedelssäkerhet Sverige för att titta på det svenska arbetet för en ansvarsfull antibiotikaanvändning till djur.

Besöket var en del i en serie besök som EU genomför i olika medlemsländer med syfte att samla information om hur olika länder arbetar för att minska användningen av antibiotika till djur. De vill också hitta goda exempel som andra länder kan dra nytta av. Målet är att EU ska bli en förebild för resten av världen när det gäller arbete med antibiotikaresistens. Flera olika myndigheter och organisationer deltog under besöket och berättade om det svenska arbetet.

TRE GODA EXEMPEL LYFTS I RAPPORTEN:

- Den årliga analys och uppföljning som görs i rapporten Swedres-Svarm där resultaten av den svenska övervakningen av resistenta bakterier och antibiotikaanvändningen till djur och människor sammanställs.
- De behandlingsrekommendationer som tagits fram av Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap och av Läkemedelsverket för att ge veterinärer vägledning för behandling av olika infektioner.
- Det svenska arbetet med att införa goda vårdhygienrutiner inom all djursjukvård där den svenska lagstiftningen troligen är unik i världen. Samverkan mellan olika aktörer har bidragit i arbetet med att utveckla lämpliga vårdhygienrutiner i djursjukvården. Engagemanget och intresset för hygienfrågor för att kunna minska spridningen av infektioner, och därmed även minska behovet av antibiotika, är stort bland svenska veterinärer.

I oktober 2017 besökte en grupp från EU:s generaldirektorat för hälsa och livsmedelssäkerhet Sverige för att titta på arbetet för en ansvarsfull antibiotikaanvändning till djur.
Foto: Urban Wigert

FOTO: URBAN WIGERT

MÄNNISKOR, DJUR OCH MILJÖ - ETT HELHETSPERSPEKTIV

Jordbruksverket ansvarar tillsammans med Folkhälsomyndigheten för en samverkansfunktion som samordnar det nationella arbetet mot antibiotikaresistens. Här ingår 25 myndigheter och organisationer som tillsammans har tagit fram en handlingsplan för hur vi både i Sverige och genom internationellt arbete kan motverka spridningen av antibiotikaresistenta bakterier. Allmänheten är en viktig målgrupp och man arbetar för att sprida kunskap om de stora utmaningarna men också om vad man som enskild individ kan göra för att påverka. 2015 lanserades kampanjen Skydda antibiotikan med webbplatsen skyddaantibiotikan.se och #skyddaantibiotikan.

Aktiviteterna i den myndighetsgemensamma handlingsplanen bygger på de sju mål som finns i "Svensk strategi för arbetet mot antibiotikaresistens" med det övergripande målet att bevara möjligheten till effektiv behandling av bakteriella infektioner hos människa och djur.

ANVÄND ANTIBIOTIKA MED GOTT OMDÖME

Det absolut bästa sättet att minska användningen av antibiotika är att förhindra att sjukdomar uppstår. Detta kan göras på en mängd olika sätt; exempelvis förbättrad hygien och skötsel, avel för friskare djur samt vaccinering. Ett bra exempel på det sistnämnda är odlad matfisk i Norge och Sverige där man med bättre rutiner och framförallt effektivare vaccinationsstrategier minskat antibiotikaanvändningen med mer än 95 procent.

En veterinär som föreskriver antibiotika till ett sjukt djur ska ta hänsyn till problemen med resistenta bakterier vid val och dosering av antibiotika. Vissa antibiotika är idag helt förbjudna att använda till djur i Sverige. Det finns dessutom krav på att alla veterinära verksamheter har, och arbetar enligt, en hygienplan.

Infektioner hos djur ska i vissa fall också anmälas till Jordbruksverket. Det gäller: Meticillinresistenta *Staphylococcus aureus* (MRSA), *Staphylococcus pseudintermedius* (MRSP), övriga koagulaspositiva stafylokocker och ESBLcarba. När det gäller MRSA och MRSP finns krav på behandlande veterinärer som misstänker smitta. Man ska bland annat informera djurägaren om de restriktioner som finns för att minska smittspridning samt ge råd kring kontaktisolering, hantering av djuret m.m., läs mer på Jordbruksverkets hemsida.

Sammanställt av Sofia Wessman, Jordbruksverket

EN STUND MED...

Anna Bergkvist och Josefine Qvarfordt som skrivit boken Ordning och Bereda om vikten av arbetet i en valberedning

TEXT: LINDA KANTE

VILKEN ÄR BAKGRUNDEN TILL ATT NI SKREV DEN HÄR BOKEN?

– Vi har båda lång erfarenhet av förtroendeuppdrag i den ideella sektorn och ingen av oss har varit imponerad av de valberedningar vi mött. En del valberedningar är duktiga på delar av processen, exempelvis att hålla bra intervjuer eller verka för att nå ut brett med att medlemmar ska kandidera. Men oftast är valberedningen i en organisation osynliggjord och får därmed inte rätt verktyg för att kunna utföra sitt uppdrag – att bereda val. Vi ville tillhandahålla mer än en "enkel checklista", det vill säga en bok att kunna bläddra i vid behov och som man ska kunna återkomma till under processen – en bok som bidrar till reflektion.

VARFÖR ÄR DET VIKTIGT ATT LYFTA FRAM VALBEREDNINGEN I EN ORGANISATION?

– Valberedningen är föreningens personalavdelning – en avdelning som

kan få medlemmar som annars inte hade räckt upp handen att ta på sig förtroendeuppdrag. Det är även den som ska se till att personer som suttit på sina poster för länge och som inte längre bidrar ersätts av nya, friskare fläktar. Valberedningen har ett tufft uppdrag.

PÅ VILKET SÄTT KAN DET HJÄLPA EN ORGANISATION SOM SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND ATT LÄRA SIG MER OM HUR VALBEREDNINGEN FUNGERAR?

– Vi tror att kunskapen om vad man kan förvänta sig av en valberedning är relativt låg. Därför tänker vi att boken kanske kan inspirera till att våga tänka nytt kring vad valberedningen egentligen borde bidra med och på så sätt ge föreningen ytterligare ett organ med förtroendevalda som bidrar mer.

Anna Bergkvist och Josefine Qvarfordt har skrivit boken *Ordning & Bereda*, om det viktiga arbete som utförs av en valberedning.

Snabba och tillförlitliga provsvar med hjälp av högklassig analysteknik

- Veterinärmedicinskt kliniskt kemiskt laboratorium med diagnostik för smådjur och stordjur.
- Flexibel samarbetspartner med över 30 års erfarenhet i branschen.
- Omfattande analyspaket till fördelaktiga priser.
- Flertalet specialanalyser, Borrelia IgG Line blot, ACTH, Insulin med mera.

Canilab-EquiLab

adress: Box 7065, 300 07 Halmstad tel: 035-22 81 40 e-mail: info@canilab.se hemsida: www.canilab.se

Så underlättar digitaliseringen ditt arbete

TEXT: JENNY PERSSON

Sedan februari i år kan även hästägare använda sig av den nya tekniken som appen Firstvet tillhandahåller, vilket så klart innebär att nu kan även hästveterinärer arbeta med appen. Med Firstvet kan veterinärer göra en bedömning om hästägaren behöver söka upp ett djursjukhus eller om det räcker med rådgivning via videosamtal.

Genom att djurägare kan göra ett virtuellt besök hos veterinärer som arbetar för Firstvet, en tjänst som med hjälp av mobil, surfplatta eller dator sparar såväl veterinärer som djurägare dyrbar tid.

– Att kunna göra den första bedömningen med hjälp av videochat, där vi kan använda kameran för att titta på vad djurägaren frågar om är ju tidsbesparande. Och de flesta veterinärer känner nog igen sig i att det är många som ringer, för att "bara" ställa en fråga. Med den här tjänsten blir samtalet journalfört och det går att ta betalt för den tiden vi faktiskt arbetet, säger Mia Adler, veterinär och delägare i Stockholms Djurklinik i Alvik, Bromma.

Mia Adler har flera egna hästar och har länge arbeta med hästar innan hon, tillsammans med sin svägerska och bror, köpte Stockholms Djurklinik i Alvik, Bromma. Hon arbetar numera även med Firstvet och är i startgroparna för att starta upp ett bredare samarbete med Firstvet.

FOTO: PRIVAT

Veterinären och kliniksdelägaren Mia Adler som nu även arbetar med appen Firstvet.

– För en tid sedan videochattade jag med en orolig hästägare via Firstvet, innan samtalet hade kunde även skickat bilder på sin valacks svullna skap. Med hjälp av bilden kunde jag direkt se att det troligen bara handlade om knottbett. Så hästägaren slapp åka in eller ringa dit en veterinär för en undersökning som skulle slutat i att det inte behövdes någon behandling. Så med hjälp av den här tjänsten sparar vi inte bara vår tid utan även våra kunders tid, säger Mia Adler.

Och så klart tvärt om, vid en händelse där det faktiskt behövs akuthjälp kan djurägaren få det svaret fort och fortare få vård till sitt djur. Mia Adler vill förtydliga att Firstvet inte skall fungera som en receptförskrivningsservice, utan den är till för att kunna hjälpa djurägaren att göra en första bedömning.

– Jag vet att den här tjänsten varit ifrågasatt. Men det är inte förrän man själv provat som man kan veta dess för- och nackdelar, och jag tror att när branschen ser dess fördelar kommer den utvecklas och innebära ännu fler fördelar för oss som arbetar kliniskt. Ja, det finns saker rent tekniskt som kan bli bättre – och det jobbar man ju med hela tiden.

På bilden ses en mycket glad Gustaf tillsammans med examinatorerna. Från vänster: Ole Frykman, Matthias Pruss, Gustaf Svensson och ordförande Annika Bergström.

Ett stort grattis till Gustaf Svensson, chefsveterinär på Blå Stjärnan - den förste att examineras i Sverige som steg 2-specialist i kirurgi!

TEXT OCH FOTO: MONIKA ERLANDSSON, KANSLIVETERINÄR

ESK - Kirurgi examinatorer är Annika Bergström (ordförande), Ole Frykman och Matthias Pruss. Huvudämnet är kirurgi för hund och katt, med randområdena anesthesiologi, bildiagnostik, internmedicin och klinisk patologi. Examinationen består av flera skriftliga delar. Gustaf klarade tentamen galant!

Vilken är din diagnos?-Svar

SVAR PÅ
FRÅGAN

Morfologisk diagnos: Gangrän/ischemisk nekros, perifer kroppsdela. Etiologisk diagnos: Ergotism. På de makroskopiska bilderna är de svarta områdena nekrotisk vävnad. Mitt över kotorna i fig. 1 ses en markant, nästan helt rak kant mellan övergången av normal, frisk hud och svart, torr, nekrotisk vävnad. På svansspetsen i fig. 2 ses på likartat vis en distinkt, rak vit rand mellan övergången från frisk, normal vävnad och nekrotisk. Notera att pälsen klippts för att kunna se förändringen. På örat i fig. 3 ses också en distinkt, rak gräns mellan den normala vävnaden och den helt svarta, torra nekrosen. Även här har pälsen klippts för att lättare se förändringen. När man känner på de förändrade områdena är de kalla, torra och onormalt hårda.

Den mikroskopiska bilden i fig 4. visar del av öronlappen, li-
kadana förändringar ses även i hud från koten. I den övre delen ses omfattande vävnadsdöd med en markant rand av inflammatoriska celler som utlinjerar den viabla delen av vävnaden. En skarp gräns mellan normalt, viabelt epidermis och de nekrotiska, inflammerade vävnaderna ses (fig. 4, pil). Multifokal ischemisk nekros ses i de djupare liggande delarna (fig. 4, indikeras med *). I den viabla mjukvävnaden ses även multifokal förekomst av arterioli med hypertrof tunica media och mycket små lumen. Ingen vaskulit eller bakterieinfektion ses.

Möjliga differentialdiagnoser är yttre kemiska skador (t.ex. frätskador från urin- och avföringskontamination), strangulerande trauma (t.ex. intrasslad i stängseltråd, balsnöre eller liknande) eller frysskador. Yttre kemiska skador omfattar sällan både distala extremiteter, svansspets och öron. Vid strangulerande trauma brukar det som orsakar strangulationen sitta kvar kring extremiteten, eller finnas i anamnesen, och det drabbar sällan flera extremiteter samtidigt som öron och svans. Frysskador kan ge öron- och svansspetsnekros, medan involvering av distala extremiteter är ovanligt. I samtliga fall är det mikroskopiska utseendet avvikande från det som ses vid ergotism. Diagnosen ergotism fastställs genom att identifiera de makroskopiska och mikroskopiska förändringarna samt bekräfta närvaron av ergotsklerotier eller ergotalkaloider i fodret. Ergotalkaloider produceras av svampen *Claviceps purpurea*, s.k. mjöldryga, som infekterar kärnanlagen på spannmål, och spannmålsrensning har därför avsevärt minskat förekomsten av ergotism. Det finns även en del andra endofytiska svampar som kan producera ergotalkaloider och orsaka samma typ av förgiftning. Dessa svampar lever och växer inuti växter t.ex. rajgräs. Ergotalkaloider orsakar arteriell vasokonstriktion, vilket i kallare klimat så småningom ger ischemiska nekros (gangrenös ergotism). Symtomdebut är oftast tidigast en vecka efter att kontaminerat foder börjat utfodras. Gangrenös ergotism ses ofta först som svullna kotleder och hålta på grund

Figur 1. Kalv, distala bakben. Makroskopisk bild.

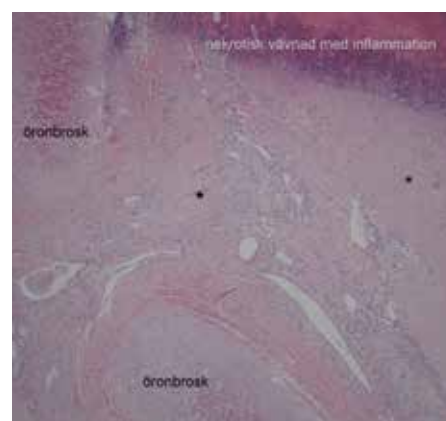

Figur 2. Kalv, svansspets. Makroskopisk bild.

Figur 3. Kalv, öra. Makroskopisk bild.

av att distala extremiteterna försörjs av terminalarterioler. Symtomen och symptomdebut varierar dock med mängden och typen av ergotalkaloider som intas. Andra ospecifika symtom inkluderar reproduktionsstörningar, fodervägran, minskad mjölkproduktion eller minskad tillväxt. När det kontaminerade fodret tas bort är effekten reversibel och djuret tillfrisknar såvida inte vävnadsskadorna är alltför omfattande.

Figur 4. Gangrän/ischemisk nekros, kalv, öra. Mikroskopiskt kan man se en kraftig vävnadsdestruktion med inflammation, multifokala ischemiska nekros (*) samt en distinkt gräns mellan den viabla och nekrotiska vävnaden (börjar vid pilen). HE-färgning, ca 40 ggr förstoring.

Ergotism är en av de äldsta kända förgiftningarna och har orsakat omfattande förluster bland både folk och få i århundraden. Det är numera ovanligt i Sverige, men är en viktig differentialdiagnos eftersom den omfattande vävnadsdestruktionen uppstår på förhållandevis kort tid efter en succesiv, ofta svårupptäckt sjukdomsprogression, och eftersom enda behandlingen är att ta bort det kontaminerade fodret. De flesta djurslag kan drabbas av ergotism, och förgiftningen bör hållas i åtanke i synnerhet om den senaste växtodlingssäsongens karaktär ökat risken för tillväxt av de aktuella svamparna. Det går att analysera foderprover avseende ergotalkaloidhalt.

KRÖNIKA

KRÖNIKÖR

MARIA LUNDVALL

Nyvald vice ordförande i förbundsstyrelsen

Veterinär sedan 1990, arbetar som affärsområdeschef smådjur inom Distriktsveterinärorganisationen

En måste vara rädd om sina förtroendevalda!

Att vara förtroendevald är ett hedersamt uppdrag men det kräver också vissa personliga uppostringar och det är väl främst därför det inte precis är köbildning till förtroendeposter i det svenska föreningslivet.

Som förtroendevald får man vara beredd på ris och ros och till med spott och spe om det vill sig illa. Ibland på grund av saker man inte ens har varit med och beslutat om eller kanske oftare inte varit med och inte beslutat om. Särskilt knepiga blir rollerna när man, som i Veterinärförbundets fall, anställer en del av sina förtroendevalda. Tjänsteman och förtroendevald i en och samma person för samma uppdrag är en mycket komplicerad modell, egentligen en omöjlig kombination

om du frågar mig. Men just nu är det så det ser ut för några av veterinärförbundets förtroendevalda och då måste vi få det att fungera. En grundförutsättning är att alla förtroendevalda behandlas schysst och att den personliga integriteten respekteras, trots den märkliga konstruktionen med anställningar. Medlemmarna bara måste ha tillit till sina förtroendevalda och ge dem förtroendet att utföra sina uppdrag inom av fullmäktige givna ramar. En situation där allt de förtroendevalda gör kan granskas och nagelfaras av alla medlemmar i varje given stund skapar en helt omöjlig situation. Ingen förening överlever en sådan ordning. Det är just för att undvika ett dylikt limbo som alla styrelsehandlingar ska justeras och genomgå revision, i vårt fall av såväl en auktoriserad som en förtroendevald revisor. Om inga uppenbart grava felaktigheter begås under mandatperioden får man som medlem och i förekommande fall fullmäktigeledamot helt enkelt sitta still i båten tills nästa förtroendemannal.

Den just ingångna mandatperioden 2018-2020 är något av en ödesperiod för Veterinärförbundet. Vi måste få till ett fungerande föreningsmaskineri, vi har inte råd att fastna i frågor för att vi inte har fungerande rutiner och processer för det löpande förenings-

arbetet. Som jag ser det är det helt nödvändigt att bygga upp ett väloljat kansli som förbereder frågor och krattar manegen för alla förtroendevalda i fullmäktige, styrelser och råd, så att dessa kan lägga allt fokus på veterinärmedicinska frågor, yrkesfrågor, fackliga och företagfrågor för veterinärkåren i ett svenskt och internationellt perspektiv.

Allt det hårda arbete som tidigare styrelser utfört och förstås de nya stadgar som arbetats fram under många timmars ideellt arbete och som beslutades av fullmäktige den 8 maj gör detta möjligt. Nödvändiga förändringar har påbörjats, grundförutsättningarna är på plats och det är nu möjligt att systematiskt arbeta framåt för ett väl fungerande Veterinärförbund. Vi kommer att kunna stärka och utveckla kanslifunktionerna så att styrelsen och då framförallt vår förbundsordförande besparas betungande administrativa arbetsuppgifter, som i flera års tid haft en förlamande effekt på styrelsearbetet. De nya stadgarna är verkligen ett stort steg framåt för Veterinärförbundet och för alla förtroendevalda!

För första gången på länge är det roligt att vara förtroendevald i veterinärförbundet! Låt oss hjälpas åt att behålla och stärka den känslan! Var rädd om alla förtroendevalda!

"Som förtroendevald får man vara beredd på ris och ros och till med spott och spe om det vill sig illa."

KURSKALENDARUM

SVERIGE

V 37

12-14/9 -18. ENDOSKOPISK OCH ÖPPENKIRURGISK KURS I ÖRON, NOS OCH HALSSJUKDOMAR HOS HUND & KATT, HALMSTAD
Arr: VeTA-bolaget
Info: www.vetabolaget.se

V 38

20-22/9 -18. ORTODONTI II, HALMSTAD.
Arr: Accesia Academy
Info: http://academy.accessia.se

22-23/9 -18. EMERGENCY MEDICINE, STRÖMSHOLM
Arr: Evidensia Academy.
Info: www.evidensiaacademy.com

V 39

25-26/9 -18. EXOTIC ANIMAL DENTISTRY I, HALMSTAD
Arr: Accesia Academy
Info: http://academy.accessia.se

V 40

3-4/10-18. KLINISK BAKTERIOLOGI UPPSALA
Arr: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA)
Info: camilla.wikstrom@sva.se

4-6/10 -18. "DRILLNING I ENDO-, PERIO- OCH RESTO", HALMSTAD
Arr: Accesia Academy
Info: http://academy.accessia.se

NY 4-6/10 -18. KURS I HJÄRTSJUKDOMAR - HUND OCH KATT, VETLANDA
Kursledare: Anna Tidholm
Arr: Wallby Säteri
Info: magnus@wallby.se

5-6/10-18. ATT SNITTA ELLER INTE SNITTA-DET ÄR FRÅGAN. FÖRLOSSNINGSVÅRD HUND OCH KATT. STOCKHOLM HOTEL KUNG CARL
Arr: Svenska sällskapet för smådjursreproduktion
Info: www.reproduktionssallskapet.se

5-6/10 -18. GENETIKKONFERENS, UPPSALA.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

6-7/10 -18. ONCOLOGY, HELSINGBORG
Arr: Evidensia Academy
Info: www.evidensiaacademy.com

6-7/10-18. DENTAL GRUNDKURS: HUND- OCH KATTANDVÅRD STOCKHOLM
Arr: KRUUSE/Hedvig Armerén
Info: www.kruuse.com

V 41

11-13/10 -18. RÖNTGENDIAGNOSTIK FÖR SMÅDJURSPRAKTIKER, GÖTEBORG.
Arr: VeTA-bolaget
Info: www.vetabolaget.se

NY 11-14/10 -18. EQUINE FOOT CASE DAYS, NÖDINGE
Arr: Agpferd
Info: www.agpferd.com/conferencescourses/

V 42

15-16/10 -18 PARROTS, MALMÖ
Arr: Evidensia Academy
Info: www.evidensiaacademy.com

15-17/10 -18. OPTIMAL MANAGEMENT OF PD, HALMSTAD
Arr: Accesia Academy
Info: http://academy.accessia.se

20-21/10 -18. ULTRALJUD SMÅDJUR GRUNDLÄGGANDE BUK, UPPSALA
Arr: VeTA-bolaget
Info: www.vetabolaget.se

V 43

NY 22-26/10 -18. DENTISTRY III, HALMSTAD
Arr: Accesia Academy
Info: http://academy.accessia.se

NY 25-26/10 -18. HJÄRT- OCH LUFTVÄGSSJUKDOMAR MED FOKUS PÅ AKUTA TILLSTÅND, UPPSALA
Arr: VeTA-bolaget
Info: www.vetabolaget.se

NY 26-27/10 -18. RÖNTGENTEKNIK, -ANATOMI HUND & KATT, GRUND, GÖTEBORG
Arr: VeTA-bolaget
Info: www.vetabolaget.se

V 44

NY 30-31/10 -18. BETEENDEN HUND & KATT FÖRDJUPNING, GÖTEBORG
Arr: VeTA-bolaget
Info: www.vetabolaget.se

NY 31/10-1/11 -18. DIAGNOSTIK OCH BEHANDLING AV HÅLTA, HUND OCH KATT, DEL 1, ENKÖPING
Arr: VeTA-bolaget
Info: www.vetabolaget.se

NY 9-10/11 -18. VETERINÄRKONGRESSEN 2018, UPPSALA
Arr: SVF
Info: Fanny Jönsson, 08-54555827, fanny.jonsson@svf.se, www.svf.se/sv/Sallskapet/Veterinarkongressen/

INTERNATIONELLA

V 37

14-15/9 -18. GPCERT SAM&S 19&20 CARIOTHORACIC MEDICINE & SURGICAL ONCOLOGY, SKJETTEN, NORGE
Arr: Evidensia Academy
Info: www.evidensiaacademy.com

V 38

17-18/9 -18. GPCERT SAS 15&16 ORTHOPEDICS, GREVE, DANMARK
Arr: Evidensia Academy
Info: www.evidensiaacademy.com

19-21/9 -18. SURGICAL DISEASES OF THE BRACHYCEPHALIC DOGS, GREVE, DANMARK
Arr: Evidensia Academy
Info: www.evidensiaacademy.com

NY 22-25/9 -18. EQUINE ORTHOPAEDIC CASE DAYS, MÜGGENHAUSEN AND HEIMERZHEIM, TYSKLAND
Arr: Agpferd
Info: www.agpferd.com/conferencescourses/

V 39

24-25/9 -18. JUVENILE HIP DYSPLASIA, GREVE, DANMARK
Arr: Evidensia Academy
Info: www.evidensiaacademy.com

25-28/9-18. WSAVA WORLD CONGRESS, SINGAPORE
Arr: WSAVA
Info: wsava2018.com

26-27/9 -18. ORTHOPAEDIC REHABILITATION OF THE EQUINE ATHLETE, NÄRA OSLO, NORGE
Arr: VetPD
Info: www.vetpd.com

V 40

2-3/10 -18. GPCERT SAS 17&18 MEDICAL NEUROLOGY & MEDICAL ONCOLOGY, GREVE, DANMARK.
Arr: Evidensia Academy
Info: www.evidensiaacademy.com

NY 4-7/10 -18. EQUINE FASCIAL

MANIPULATION DAYS, BINGEN OCH WALDALGESHEIM, TYSKLAND
Arr: Agpferd
Info: www.agpferd.com/conferencescourses/

V 41

9-10/10 -18. GPCERT SAS 23&24 OPHTHALMOLOGY, GREVE, DANMARK
Arr: Evidensia Academy
Info: www.evidensiaacademy.com

11-12/10 -18. GPCERT SAS 23&24 OPHTHALMOLOGY, GREVE, DANMARK
Arr: Evidensia Academy
Info: www.evidensiaacademy.com

V 43

NY 24/10 -18. ESSENTIAL VETERINARY CHIROPRACTIC FOR EQUINE AND COMPANION ANIMALS, SITTENSEN, TYSKLAND
Arr: IAVC
Info: www.i-a-v-c.com

NY 24-25/10 -18. GPCERT SAS DIAGNOSTIC IMAGING 3&4, GREVE, DANMARK
Arr: Evidensia Academy
Info: www.evidensiaacademy.com

NY 26-28/10 -18. EQUINE RESPIRATORY DAYS, LÜSCHE, TYSKLAND
Arr: Agpferd
Info: www.agpferd.com/conferencescourses/

FLER INTERNATIONELLA KURSER HITTAR DU PÅ

VET AGENDA: www.vetagenda.com

BRITISH SMALL ANIMAL VETERINARY ASSOCIATION: www.bsava.com

EUROPEAN SCHOOL FOR ADVANCED VETERINARY STUDIES: www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org
THE BRITISH EQUINE VETERINARY ASSOCIATION (HÄSTVETERINÄRKURSER): www.beva.org.uk/news-and-events/beva-courses

WORLD VETERINARY ASSOCIATION (WVA) CONTINUING EDUCATION PORTAL: www.wva.wcea.education

Arbetsstidsregler gäller i semestertider

Kajsa Gustavsson, ordförande i AVF, berättar om vad som gäller om arbetstider. Med minsta möjliga bemanning i semester-tider så kan det vara risk att tänja på det.

Nu är det sommar och under semester-tider är det vanligt att arbetsplatserna har minsta möjliga bemanning, vilket kan göra att man tänjer på de regler som finns för arbetstid.

Alla arbetstagare ska ha minst elva timmars sammanhängande ledighet under varje period om 24 timmar, dygnsvila. Avvikelse får göras tillfälligt om det finns särskilda orsaker som arbetsgiva-ren inte hade kunnat förutse. Men arbetstagaren ska då få motsvarande kompensationsledighet.

SAMMANHÄNGANDE LEDIGHET

Huvudregeln är att tiden mellan midnatt

och klockan fem ska ingå i dygnsvilan. Men avvikelser får göras med hänsyn till arbetets art, allmänhetens behov eller andra särskilda omständigheter måste bedrivas mellan midnatt och klockan fem.

Arbetstagaren har också rätt till 36 timmars sammanhängande ledighet under varje period av sju dagar, veckovila. Till veckovila räknas inte beredskapstid då arbetstagaren får uppehålla sig utanför arbetsstället men ska stå till arbetsgiva-rens förfogande för att utföra arbete när behov uppkommer. Veckovilan ska så långt det är möjligt förläggas till veckoslut.

RASTER

Raster är avbrott i arbetstiden då arbetstagaren inte är skyldig att stanna på arbetsstället. Raster ska förläggas så att arbetstagarna inte utför arbete mer än fem timmar i följd. Rasterna

kan bytas mot måltidsuppehåll om det är nödvändigt med hänsyn till arbets-förhållandena eller med hänsyn till sjukdomsfall eller annan händelse som inte har kunnat förutses av arbetsgiva-ren. Sådana måltidsuppehåll räknas in i arbetstiden. Även pauser räknas in i arbetstiden.

SÄRSKILDA BEHOV

När det finns särskilt behov av ökad arbetstid, får övertid tas ut med högst 48 timmar per arbetstagare under en tid av fyra veckor eller 50 timmar under en kalendermånad.

Arbetsgivare ska föra anteckningar om jourtid, övertid och mertid. Arbetstaga-erna har rätt att själva eller genom någon annan ta del av anteckningarna. Samma rätt har fackliga organisationer som före-träder arbetstagare på arbetsstället.

Kajsa Gustavsson

Ordförande, AVF

"Vi ser fram mot samarbetet med Sveriges Veterinärförbund"

TEXT: JENNY PERSSON

- För det första så tycker vi att det är både roligt och spännande att ta oss an en ny profession. Naturvetarna har 33 000 medlemmar som finns på arbetsmarknadens alla sektorer och vi har idag medlemmar på många av de arbetsplatser där veterinärer arbetar. Veterinär är en naturvetarprofession och vi har sedan länge mycket god kompetens att ge service till naturvetare. För oss är det viktigt att medlemmar i Saco får en god facklig service, säger Klara Rapp, avdelningschef Förhandling och medlemsrådgivning på Naturvetarna.

Medlemmarna i Sveriges Veterinärförbund får tillgång till Naturvetarnas fackliga service på samma premisser som Naturvetarnas medlemmar. I medlemsrådgivningen ger ombuds-männen råd om anställningsvillkor och arbetsrätt. Naturvetarna erbjuder avtalsrådgivning där man tolkar anställningsavtal och hur villkoren påverkar dig. Man kan även hjälpa till att tolka lönestatistik och ge tips och råd inför lönesamtalet.

- Det innebär att om du har en fråga eller behöver stöd eller råd, hör du av dig till vår medlemsrådgivning via telefon eller mejl

och uppger att du är medlem i Sveriges Veterinärförbund. På vår webbplats naturvetarna.se finns svar på de vanligaste frågorna. Efter sommaren blir det även möjligt att boka in ett Lönecoach-ningsamtal där du kan förbereda dig inför ditt lönesamtal.

Naturvetarna erbjuder lokalt fackligt förtroendevalda i Sveriges Veterinärförbund stöd i sitt uppdrag genom centrala fackli-ga utbildningar och verksamhetsanpassade utbildningar lokalt.

- Vi ser gärna, att du som är lokalt fackligt förtroendevald och har frågor som rör ditt uppdrag hör av dig till vår medlems-rådgivning. På naturvetarna.se finns även en del material och verktyg för förtroendevalda.

Du som behöver hjälp, stöd eller råd i jobbet, kontakta Naturvetarna:

Naturvetarna Medlemsrådgivning

Telefon: 08-466 24 80

Kl 8.30 – 16.30 mån-tors. Kl 13.00-15.00 fre

e-post: jour@naturvetarna.se

GDPR och e-post i företag

Vad behöver man som veterinärföretag tänka på för att uppfylla kraven som GDPR ställer när det gäller e-post? Karin Berggren på Företagarna berättar hur man ska hantera detta.

I e-post finns personuppgifter, till exempel avsändaren och mottagaren och även någon annan kan nämnas. När det finns personuppgifter ska dataskyddsförordningen, GDPR, tillämpas. Eftersom den tidigare så kallade missbruksregeln inte längre kan användas som undantag för personuppgifter i löpande text måste företag oftast skärpa sina rutiner för e-post från och med den 25 maj 2018.

Då e-post innehåller namn eller annat som kan identifiera en nu levande fysisk person innehåller e-posten personuppgifter. Detta gör att när det i en veterinärverksamhet skickas e-post till en kund eller leverantör ska GDPR tillämpas. Detta innebär att ditt företag måste när det gäller e-post följa de grundläggande principerna. Detta innebär bland annat att all behandling ska vara laglig, korrekt och ske öppet.

RÄTTSLIG GRUND

Ditt företag ska ha rättslig grund för hanteringen av e-post. Du kan ofta hänvisa till att e-posten är med en kund som ni har eller annan ni ska ingå avtal med. I andra fall kan det vara så att du kan göra en så kallad intresseavvägning där företagets berättigade intresse av att behandla personuppgifterna för att till exempel beställa varor väger tyngre än den fysiska personens behov av skydd för uppgifterna i e-postmeddelandet.

Kunder, anställda, med flera, har rätt att få information om att ditt företag behandlar deras personuppgifter, om de inte redan har fått informationen. Detta gäller även den som skickar e-post till ditt företag. Det innebär att ditt företag till exempel kan ha med i ett autosvar att ni behandlar inkomna personuppgifter och antingen den information som ska lämnas om bland annat ändamål, rättslig grund och kontaktuppgifter till personuppgiftsansvarig direkt i e-postmeddelandet eller som en länk till er hemsida där ni har denna information.

REGISTER OCH RUTINER

Ditt företag ska ha ett register över sina behandlingar av personuppgifter. I registret bör du se till att det finns dokumenterat bland annat ändamålet med att ni hanterar personuppgifter i e-post. Principen om uppgiftsminimering gör att ditt företag måste ha rutiner för att irrelevanta personuppgifter inte ska sparas. Detta blir naturligtvis en utmaning när det gäller e-postmeddelanden. Ett sätt kan vara att bara spara de relevanta uppgifterna och radera e-postmeddelandet om det inte behövs som dokumentation.

Ditt företag kanske måste införa nya rutiner så att inte e-postmeddelanden sparas för länge. Det finns exempel på anställda som har alla mottagna och skickade e-postmeddelanden sparade sedan mer än tio år tillbaka, vilket förmodligen är omöjligt att motivera.

UNDVIK KÄNSLIGA PERSONUPPGIFTER

E-post utan kryptering ses inte som säkert. Därför ska du alltid undvika att skicka känsliga personuppgifter i e-post. Tar du emot e-post med känsliga personuppgifter bör du se till att de förs över i ett säkrare system, till exempel system för hantering av anställdas frånvaro, eller radera uppgifterna om de inte längre behövs.

Även annan e-post kan vara lämpligt att förvara på annat sätt för att få kontroll över vilka personuppgifter som hanteras. Men även för att lätt kunna söka igenom och få fram uppgifter när någon begär att få utdrag på vilka personuppgifter som behandlas om hen.

Hantering av e-post är ett exempel på alla de utmaningar som företag ställs inför med GDPR. Men förhoppningsvis kan nya bättre rutiner inte bara ge bättre skydd för den personliga integriteten utan också göra att du får bättre överblick och kontroll på personuppgifterna som är viktiga för din verksamhet.

Karin Berggren,

jur kand, ansvarig rådgivning Företagarna

PLATSTORGET

International Academy of Veterinary Chiropractic

Essential Veterinary Chiropractic for Equine and Companion Animals

Practice-oriented intensive training presented in 5 modules over a period of 6 months with (210 contact hours of practical and theoretical instruction), with experienced international faculty from Canada, England, Denmark and Germany

Upcoming Course Start Dates:

Sittensen/Northern Germany

- **October 24th, 2018**
- **April 3rd, 2019**

Bournemouth, UK, AECC University College

- **April 10th, 2019**

Further information and module dates: www.i-a-v-c.com

International Academy of Veterinary Chiropractic
Dr. Donald Moffatt (MRCVS), Dorfstr. 17, 27419 Freetz, Germany.
Tel: +49 4282 590099, E-mail: info@i-a-v-c.com

Jordbruksverket söker Banveterinär till Solvalla travbana

Vid trav- och galopptävlingar ansvarar Jordbruksverket för att säkerställa djurskyddet. För detta har vi ca 40 banveterinärer anställda som tjänstgör vid behov. Nu söker vi banveterinär till Solvalla travbana.

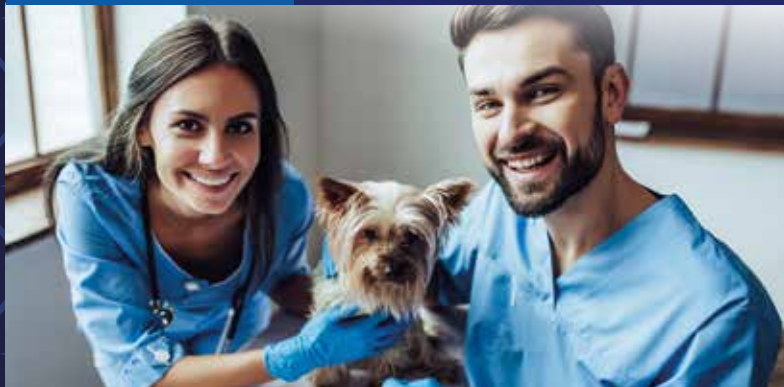
Läs mer på vår hemsida
www.jordbruksverket.se
Ansök senast 19 augusti

Vi stärker den gröna sektorn

BSA

Meeting 2019

19–20 januari, Hotell Post i Göteborg

Öka effektiviteten och glädjen för dig själv och andra på kliniken

Välkommen att ta del av föreläsningar och praktiska övningar inom kommunikation, lärande och problemlösning inom veterinärmedicinen.

Private life–working life balance

Hitta balansen mellan jobb och fritid och må bättre.

Föreläsare: Prof. Ingibjörg Jonsdóttir, *Institution för stressmedicin, SVE*

Ingibjörg leder flera forskningsprojekt som handlar om hur stressfysiologiska mekanismer påverkar hälsan och vilken betydelse arbetsplatsen har för den stressrelaterade ohälsan.

Learning how to learn & Pathologies of altruism

Få verktyg till inläring av ny kunskap samt lär dig att hjälpa andra utan att stjälpa dig själv.

Föreläsare: Dr. Barbara Oakley, *PhD, USA*

Barbara är professor i teknik vid Oakland University. Hon har under många år forskat om inläringstekniker och om hur vi på bästa sätt kan använda våra hjärnor. Hon har kunnat påverka miljoner människor världen runt genom sina online kurser och skrivit flertal böcker om detta ämne.

Clinical reasoning and problem solving

Hantera och lös kliniska problem på ett konsekvent och logiskt sätt och ställ diagnoser snabbare och med större säkerhet.

Föreläsare: Dr. Jill Maddison, *PhD, DVM, Prof. Royal Veterinary College, UK*

Jill är professor i allmän praxis och ansvarig för utveckling av områdena smådjursmedicin, klinisk problemlösning och klinisk farmakologi på Royal Veterinary College.

Kommunikation på kliniken

Uppnå bättre resultat på kliniken genom effektiv kommunikation i alla riktningar.

Föreläsare: Roeland Wessels, *DVM, Veterinary communication adviser, HOL*

Roeland är seniorkonsult inom veterinärmedicinsk kommunikation, kris- och rykteshantering. Han driver en egen klinik i Holland och hans kliniska erfarenhet ligger till grund för att hjälpa andra att förbättra sin kommunikation.

www.blastjarnnaden.se

BLÅ STJÄRNAN
AKADEMIN

Vi söker dig, blivande specialist inom klinisk patologi eller smådjurskirurgi!

AniCuras stora djursjukhus i Stockholm erbjuder två nya utbildningstjänster som riktar sig till dig som är starkt motiverad att specialisera dig och uppnå europeisk specialistexamen. Den ena tjänsten är ett samarbete med Klinisk kemiska laboratoriet vid Universitetsdjursjukhuset UDS.

RESIDENCY KLINISK PATOLOGI

AniCura Regiondjursjukhuset Bagarmossen och Klinisk kemiska laboratoriet, Universitetsdjursjukhuset vid SLU, erbjuder i samarbete en 3-årig utbildningstjänst (residency) inom ämnet veterinärmedicinsk klinisk patologi.

Utbildningen följer ECVCPs riktlinjer (www.esvcp.org). Tjänsten är förlagd 60% på AniCura Bagarmossen och 40% Klinisk kemiska laboratoriet, UDS.

BÅDA LABORATORIERN ligger i nya fina lokaler och är väl utrustade med avancerad diagnostik inom hematologi, kemi, endokrinologi och cytologi. Som resident arbetar du nära övriga veterinärer på djursjukhusen samt laboratoriernas biomedicinska analytiker.

HUVUDHANDLEDARE är Josefine Öberg, Dipl ECVCP, AniCura Bagarmossens laboratorium. Biträdande handledare är Anna Hillström, Dipl ECVCP, PhD, vid Kliniska kemiska laboratoriet, UDS. Placering är AniCura Bagarmossen (Stockholm) och UDS (Uppsala).

RESIDENCY SMÅDJURSKIRURGI

AniCura Djursjukhuset Albano erbjuder en 3-årig utbildningstjänst (residency) inom ämnet veterinärmedicinsk smådjurskirurgi. Utbildningen följer ECVS riktlinjer (www.ecvs.org).

TJÄNSTEN ÄR TILL 100% förlagd på AniCura Djursjukhuset Albano i Danderyd där vi har en välutrustad bild-

diagnostisk avdelning med MR-kamera, datortomograf och avancerad utrustning för ultraljud. Här finns också en av landets blodbanker för hund samt en modern rehabiliteringsavdelning. Våra operationssalar erbjuder all tänkbar teknisk utrustning för avancerad smådjurskirurgi.

HANDLEDARE är Annika Bergström, Dipl ECVS, VMD, verksam vid AniCura Djursjukhuset Albano.

AniCura erbjuder modern och högkvalitativ djursjukvård på 200 orter i Europa. Våra 4000 medarbetare tar varje år hand om fler än 2 miljoner patienter. AniCura är också en erkänd utbildnings- och remissinstans. Vi bedriver ett omfattande arbete för att utveckla den medicinska kvaliteten inom djursjukvården, samt investerar långsiktigt i vidareutbildningar, forskning och medicinsk utrustning. Se anicuragroup.com

För detaljerad information om tjänsterna, se www.anicuragroup.com/careers/available-jobs

Gård & Djurhälsan

FRISKA DJUR GER VÄLMÅENDE GÅRDAR

Tillsammans skapar vi friska välmående djur och hållbara svenska gårdar!

Vår kunskap är efterfrågad i en expansiv bransch och nu stärker vi oss ytterligare. Vi söker två veterinärer i området Närke, Värmland eller Dalsland.

- En veterinär med inriktning gris
- En veterinär med inriktning nöt

Välkommen till Gård & Djurhälsan!

- Kontakta oss och berätta vem du är, vad du har för kompetens idag samt hur vi tillsammans kan skapa utveckling för dig, för oss och våra producenter.

Sista ansökningsdag 2018-06-19

Läs mer om tjänsterna på
www.gardochdjurhalsan.se

Gård & Djurhälsan Sverige AB är ett rådgivningsföretag som arbetar för ett bibehållet högt hälsoläge i en effektiv och lönsam gris-, får- och nötköttsproduktion. Vår vision är en lönsam djuruppfödning med världens bästa djurhälsa och vårt motto är friska djur ger välmående gårdar. Besök vår hemsida för mer information www.gardochdjurhalsan.se

Vi vill arbeta med dig och söker

Chef Utveckling Djurhälsa

Vi söker dig som vill leda och driva utvecklingen av framtidens djurhälsoarbete inom mjölk- och nötköttsbranschen! Ser du vikten av kundfokus och tät kontakt med uppdragsgivare? Brinner du för en lönsam animalieproduktion baserad på god djuromsorg och förebyggande djurhälsovård? Är du en ledare som prioriterar affärsmässighet och samarbete? Då kan du vara rätt person att leda utvecklingsarbetet inom djurhälsa!

Tjänsten är 100% och placeringsort Stockholm (*kan diskuteras*)

Kontakt: Fredrik von Unge, Utvecklingschef, tel 070-298 11 95, fredrik.vonunge@vxa.se

Läs mer och ansök: www.vxa.se/ledigatjanster

Djurhälsoveterinär Östersund

Nu söker vi dig som vill vara med och utveckla djurhälsoarbetet i Norrland. Vi erbjuder dig ett intressant och spännande jobb med goda möjligheter till utveckling. Välkommen till ett bra team som samverkar för friska djur! Tillsvidareanställning 50-100% enligt önskemål.

Kontakt: Helena Kättström, Avdelningschef djurhälsa tel 010 -471 05 30 helena.kattstrom@vxa.se

Läs mer och ansök: www.vxa.se/ledigatjanster

**Ansök
senast
19 juni**

Vi vill ha din ansökan senast 19 juni

KANSLI OCH REDAKTION

Sveriges Veterinärförbund

Box 12 709
112 94 Stockholm

Besöksadress:

Kungsholms Hamnplan 7
E-post: kansli@svf.se
Hemsida: www.svf.se

Telefontid:

Mån-tors 9.00-16.00
Fre 9.00-15.00
Lunchstängt 11.30-13.00

KANSLI

Telefon: 08-545 558 20
E-post: kansli@svf.se

Ordförande

Katja Puustinen, leg vet
Telefon: 08-545 558 22
Mobil: 072-748 78 98
E-post: katja.puustinen@svf.se

Kansli- och ekonomichef

Ann-Louise Fredrikson,
civilekonom
Telefon: 08-545 558 21
Mobil: 070-664 64 90
E-post: ann-louise.fredrikson@svf.se

Kansliveterinär

Monika Erlandsson, leg vet
Telefon: 08-545 558 24
Mobil: 073-231 87 94
E-post: monika.erlandsson@svf.se

Redovisningsansvarig

Linda Wikström, ekonom
Telefon: 08-545 558 23
E-post: linda.wikstrom@svf.se

Administratör SVF

Karin Henriksson
Telefon: 08-545 558 28
E-post: karin.henriksson@svf.se

Administratör VMR (fd SVS)

Fanny Jönsson
Telefon: 08-545 558 27
E-post: fanny.jonsson@svf.se

Ekonomiassistent

Carola Eriksson
Telefon: 08-545 558 31
E-post: carola.eriksson@svf.se
Bankgiro: 530-52 22

REDAKTION

Ann-Louise Fredrikson
Ansvarig utgivare
Telefon: 08-545 558 21
Mobil: 070-664 64 90
E-post: redaktionen@svf.se

Jenny Persson

Tf Chefredaktör
Mobil: 070-698 03 29
E-post: jenny.persson@svf.se

Suzanne Fredriksson

Journalist
Telefon: 08-545 558 32
E-post: suzanne.fredriksson@svf.se

Monika Erlandsson, leg vet

Telefon: 08-545 558 24
Mobil: 073-231 87 94
E-post: monika.erlandsson@svf.se

Brita Trybom

Redaktionssekreterare
Telefon: 08-545 558 34
E-post: brita.trybom@svf.se

Adviser Studio

Produktion & Form

Wikströms Tryckeri AB, Uppsala

Tryckeri

ISSN 0346-2250

Svensk Veterinärtidning
Prenumerationspris 2018
(för icke medlemmar)

Sverige: 1310 kronor + moms
Europa: 1660 kronor + moms i EU
Utanför Europa: 1810 kronor
Medlemmar i Veterinärförbundet
har 450 kronor i rabatt

Fackpressupplaga 2016 – 3600 ex

ANNONSERING OCH BOKNINGSFRÅGOR?

Kontakta Josefine
Blomquist på Adviser
Försäljning AB
Mobil: 070-164 67 59

Blaze vet. 7,5 mg/ml, pour-on, suspension.
Medel mot ektoparasiter hos nötkreatur och får.
För utvärtes bruk. Receptbelagt läkemedel.
Datum för senaste översyn av prod.resumé:
2015-02-04. För mer info: www.fass.se.

BLAZE VET.

Deltametrin ^{Rx}
7,5 mg/ml pour-on, suspension
EKTOPARASITMEDEL FÖR NÖTKREATUR OCH FÅR

SE/EU/0218/0001

DAGS ATT SLÄPPA LOSS!

- Effekt mot flugor i upp till 10 veckor hos nötkreatur = sparar både tid och arbetskostnader under betesperioden
- Noll dagars mjölkarens hos nötkreatur
- Kan även användas till dräktiga och lakterande djur

NÖTKREATUR

Stickflugor
Husflugor
Lusflugor
Sugande löss
Bitande löss

FÅR

Sugande löss
Bitande löss
Stora fårlusen

MSD
Animal Health